

การเสนอข่าวโทรทัศน์คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกัมภิน ชินวัตร

นางสาวรวงศ์ลักษณ์ ประยูรวงศ์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5707-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

T.V. NEWS PRESENTATION OF “THE HIDDEN ASSETS CASE”
OF THE PRIME MINISTER THAKSIN SHINNAWATRA

Miss Varanglax Prayoonwong

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5707-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเสนอข่าวโทรทัศน์คดี “ซุกหุ้น” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ทักษิณ ชินวัตร
โดย นางสาววรางค์ลักษณ์ ประยูรวงศ์
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ วิภา อุตมฉันท

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วิภา อุตมฉันท)

..... กรรมการ
(อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว)

วราภรณ์ลักษณณ์ ประยูรวงศ์ : การเสนอข่าวโทรทัศน์คดี “ซุกหุ่่น” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร (T.V. NEWS PRESENTATION OF “THE HIDDEN ASSETS CASE” OF THE PRIME MINISTER THAKSIN SHINNAWATRA) อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ วิภา อุตมฉันทน์, 124 หน้า. ISBN 974-17-5707-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเสนอข่าวคดี “ซุกหุ่่น” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ในรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ 7 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 – ช่อง 5 - ช่อง 7 - ช่อง 9 - ช่อง 11 - ช่องไอทีวี และ ช่อง Nation Channel 8 โดยศึกษาความแตกต่างในส่วนของการเสนอข่าว ความยาวข่าว และลำดับในการเสนอข่าว ตลอดจนผลของบริบทสังคมต่อการเสนอข่าวคดี “ซุกหุ่่น” ของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานี โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล 3 ประเภท คือ การศึกษาจากเอกสาร เปรียบเทียบ การข่าวภาคค่ำ และการสัมภาษณ์เจาะลึกกองบรรณาธิการข่าว

ผลการวิจัยพบว่าสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานีเสนอข่าวคดี “ซุกหุ่่น” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร แตกต่างกันตามโครงสร้างขององค์กรสื่อ โดยสื่อที่เป็นของรัฐโดยตรง คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ได้เสนอข่าวที่เน้นแหล่งข่าวที่เป็นทางการเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งข่าวจากทางฝ่ายของรัฐบาล จึงทำให้เห็นการเสนอข่าวที่ไม่เป็นกลางอย่างชัดเจน ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 – 5-7-9-ไอทีวี ที่ดำเนินงานโดยเอกชนและรัฐวิสาหกิจได้นำเสนอข่าวที่เน้นความหลากหลาย ให้ข้อมูลจากแหล่งข่าวหลายๆ ด้าน โดยจะแตกต่างกันไปในส่วนของรายละเอียดที่มากน้อยไม่เท่ากัน แต่การเสนอข่าวก็เป็นเพียงแค่การรายงานข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้น ในส่วนของสถานีโทรทัศน์ Nation Channel 8 ได้นำเสนอข่าวไปพร้อมกับการวิเคราะห์เจาะลึกเกี่ยวกับคดี โดยมีการยกข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาประกอบ ซึ่งก็ทำให้เห็นการเสนอข่าวที่แตกต่างออกไปในอีกมุมมองหนึ่ง

นอกจากนี้ บริบททางสังคมยังได้มีผลต่อการเสนอข่าวคดี “ซุกหุ่่น” ด้วย เนื่องจากข่าวได้ถูกนำเสนอไปทางด้านเดียวกัน คือ ทางด้านศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งสังคมกำลังมีการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการพิจารณาคดี “ซุกหุ่่น” ของศาลรัฐธรรมนูญ จึงทำให้การเสนอข่าวของแต่ละสถานีออกมามีคล้ายคลึงกัน

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2546.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4385268328 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : NEWS PRESENTATION / TELEVISION STATION / THE HIDDEN ASSETS CASE

VARANGLAX PRAYOONWONG : T.V. NEWS PRESENTATION OF “THE HIDDEN ASSETS CASE” OF THE PRIME MINISTER THAKSIN SHINNAWATRA. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. VIPHA UTAMACHANT. 124 pp. ISBN 974-17-5707-7

The purpose of this research was to study the T.V. news presentation of “the hidden assets case” of the Prime Minister Thaksin Shinawatra broadcasting on the 7 television stations (3, 5, 7, 9, 11, ITV, and Nation Channel 8) in case of the news issues, period of the news presentation, and the news order. It also aims to study the effect of the social situation affecting to the news presentation of “the hidden assets case” of the 7 television stations. Tools such as documents, footage of news program, and in-depth interview were used for data collection.

The finding of this research was shown that all 7 television stations differentially presented “the hidden assets case” news of the Prime Minister Thaksin Shinawatra. That is, the Channel 11, where is the government media organization, emphasized to present the news from the official source especially the government side. While the Channel 3 – 5 – 7 – 9 – ITV presented the news from the varied sources but there was a difference in the news’ details. On the contrary, Nation Channel 8 presented and analyzed the news at the same time by putting the evidences and information together.

Moreover, the social situation also effected to the presentation of “the hidden assets case” news because all 7 television station emphasized to present this news in main news. The news which were presented tended towards the Constitution Court where the social was commenting about its consideration on “the hidden assets case”, so the news issues which were reported are similar.

Department.....Mass Communication.....Student’s signature.....

Field of study.....Mass Communication.....Advisor’s signature.....

Academic year.....2003.....Co-advisor’s signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาและความเมตตาเป็นอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ วิชา อุดมฉันท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่สละเวลาให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางเพื่อให้งานมีความสมบูรณ์ รวมถึงคำสั่งสอนที่มีประโยชน์ในฐานะญาติผู้ใหญ่คนหนึ่งที่เคยเตือน ลูกศิษย์คนนี้อย่างสม่ำเสมอ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ที่ได้ให้ความรู้และความเมตตาเป็นอย่างสูงต่อผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ที่ได้ให้คำแนะนำและความรู้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณพี่ ๆ และ เพื่อน ๆ ร่วมรุ่น MC 10 ภาคนอกเวลาราชการทุกคนที่คอยถามไถ่และช่วยเหลือเสมอมา ไม่ว่าจะเป็นพี่บอรัม พี่เล็ก พี่ยุ พี่หนึ่ง พี่กิ้ง พี่เอี้ยว พี่ออน พี่ตุ๊ก พี่วี พี่ปาน พี่ส้ม พี่อ้อย พี่โต๊ะ กุ้ง ย้อย ปลา จุ่ม รวมถึงคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เอ่ยชื่อไว้ ณ ที่นี้ที่คอยส่งกำลังใจและสนับสนุนกันมาตลอด 4 ปีที่ผ่านมา ขอขอบคุณจริง ๆ ค่ะ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงจะสำเร็จลงไม่ได้ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลที่กล่าวข้างต้น แต่ที่ผู้วิจัยอยากขอขอบคุณมากที่สุด ก็คือ พ่อและแม่ ที่ให้การสนับสนุนทั้งทางด้านการเงินและคอยเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมา ต้องอดตาหลับขับตานอนไปพร้อม ๆ กับผู้วิจัย และที่ลืมไม่ได้เลย ก็คือ อ้อม และพี่ต๋อย ญาติผู้ใหญ่ที่คอยให้ความช่วยเหลือทุกครั้งและผู้วิจัยรู้สึกท้อและหมดกำลังใจ คอยอยู่เคียงข้างเสมอเมื่อผู้วิจัยต้องการ ขอขอบคุณสำหรับคำแนะนำที่มีประโยชน์และการอดหลับอดนอนไปกับผู้วิจัย บุญคุณครั้งนี้ยิ่งใหญ่เกินกว่าจะบรรยาย ผู้วิจัยจะไม่ลืมไปจนวันตาย ขอขอบคุณทุกคนอีกครั้งจากใจจริงค่ะ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ปัญหาคำวิจัย.....	13
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	13
ข้อสันนิษฐานในการวิจัย.....	14
ขอบเขตการวิจัย.....	14
นิยามศัพท์.....	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	15
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับข้าว.....	16
2.1.1 ความหมายของ “ข้าว”.....	16
2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับข้าวโทรทัศน์.....	18
2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการผลิตข้าวโทรทัศน์.....	20
2.2 แนวคิดและทฤษฎีในทางสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับการเสนอข่าว.....	23
2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความลำเอียง (Bias) ในการเสนอข่าว.....	23
2.2.2 ทฤษฎีองค์การ (Organizational Theory).....	27
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
การนำเสนอข้อมูล.....	34
บทที่ 4 บริบทของสังคมไทยก่อนการตัดสินคดี “ซุกหูน”	35
4.1 ลำดับเหตุการณ์.....	36
4.1.1 ช่วงที่ 1 การพิจารณาคดีและสืบพยานของ ป.ป.ช.....	36
4.1.2 ช่วงที่ 2 การพิจารณาคดีและสืบพยานของศาลรัฐธรรมนูญ.....	42
4.1.3 ช่วงที่ 3 ศาลรัฐธรรมนูญตัดสินชี้ขาดคดี.....	49
4.2 กระแสสังคมที่เกิดขึ้นระหว่างการพิจารณาคดี.....	52
4.2.1 กระแสการเคลื่อนไหวของฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายคัดค้าน.....	53
4.2.2 กระแสโจมตีและข่าวลือ.....	60
4.3 ความคิดเห็นของสื่อมวลชน.....	64
4.3.1 ช่วงก่อนที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี.....	65
4.3.2 ช่วงหลังการแต่งตั้งพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี จนถึง วันตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญ.....	67
4.3.3 ช่วงหลังการตัดสินคดี “ซุกหูน” ของศาลรัฐธรรมนูญ.....	69
บทที่ 5 การเสนอข่าวโทรทัศน์คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร.....	71
5.1 การนำเสนอประเด็นข่าวในคดี “ซุกหูน” โดยจำแนกตามสถานีโทรทัศน์.....	72
5.2 ความยาวของข่าว.....	107
5.3 ลำดับในการเสนอข่าว.....	112
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	115
สรุปผลการวิจัย.....	115
อภิปรายผล.....	118
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	120

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

รายการอ้างอิง.....121

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....124

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 5.1 แสดงการเสนอประเด็นข่าว.....	93
ตารางที่ 5.2 แสดงระยะเวลาจำนวนนาทีก่อนการนำเสนอข่าว.....	108
ตารางที่ 5.3 แสดงลำดับของการนำเสนอข่าว.....	112

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน การรับรู้ข่าวสารอย่างรวดเร็ว แม่นยำ และมีคุณภาพกลายเป็นวิถีชีวิตประจำวันของคนทั่วโลก สื่อมวลชนนั้นถือได้ว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เปิดโลกทัศน์ใหม่ให้แก่ผู้ชม ชี้นำทางความคิดของคนส่วนรวม และมีพลังในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นในสังคม อันเป็นกลไกหนึ่งของสังคมที่สร้างความเจริญทางด้านปัญญาแก่ประชาชน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาสังคม และความเป็นอยู่ของชีวิตคนในสังคมให้ดีขึ้น

“รายการข่าว” นับเป็นรายการที่ได้รับความนิยมอย่างมากจากประชาชน และถือเป็นรายการที่มีความสำคัญอย่างมากในยุคของสังคมข่าวสาร เพราะ “ข่าว” เป็นสิ่งซึ่งประชาชนในสังคมต้องการที่จะได้รับ เพื่อที่จะได้ทราบถึงเหตุการณ์ และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นเรื่องใกล้ตัวและเรื่องที่เกิดขึ้นในสังคมอื่น โดยในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ข่าวที่ประชาชนให้ความสนใจและมีการพูดถึงกันมากที่สุดคือ คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ ชินวัตร ไม่ว่าจะเป็นการติดตามจากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่น ๆ นั้นเป็นเพราะคดีดังกล่าวเป็นคดีประวัติศาสตร์ที่ยังไม่เคยเกิดขึ้นกับผู้นำของประเทศมาก่อน ซึ่ง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกของไทยที่ถูก ป.ป.ช. พิจารณาเรื่องการปกปิดทรัพย์สิน โดยคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ ชินวัตรนั้น ได้เริ่มเป็นข่าวขึ้นเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2543 เมื่อหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจได้มีการรายงานข่าวว่ามีความน่าสงสัยในการยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร โดยพบว่าได้มีการเปลี่ยนมือผู้ถือหุ้นจากคนในครอบครัวชินวัตรไปให้แม่บ้าน พนักงานรักษาความปลอดภัย และคนขับรถของพ.ต.ท. ทักษิณ และคุณหญิงพจมาน ชินวัตร และโอนจากบุคคลดังกล่าวกลับไปสู่ครอบครัวชินวัตร รวมมูลค่าหุ้นที่โอนทั้งสิ้นเกือบ 100,000,000 บาท ต่อมา ร.ต. เสี่ยม บุษบาบาน เลขาธิการสถาบันการศึกษาทางสังคมวิทยาการเมืองและกฎหมาย ได้ยื่นหนังสือต่อ นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เพื่อร้องทุกข์กล่าวโทษ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และเรียกร้องให้ ป.ป.ช. ตรวจสอบการยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ในช่วงที่รับและออกจากตำแหน่งรัฐมนตรี สมัยที่ พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ว่าแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมีเจตนาหลอกลวงและมีนิติกรรมอำพรางหรือไม่ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติเอกฉันท์รับเรื่องตรวจสอบการยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สินของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งรอง

นายกรัฐมนตรี สมัยรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ตั้งแต่วันที่ 7 พฤศจิกายน – 4 ธันวาคม 2540 และหลังพ้นตำแหน่ง 1 ปี คือ วันที่ 4 ธันวาคม 2541 ไว้ดำเนินการ โดยจะตรวจสอบใน 2 ประเด็น คือ

1. ทรัพย์สินที่ยื่นไว้มีอยู่หรือไม่ ถ้าไม่มีแล้วยื่นมาถือว่าเป็นเท็จ
2. หากมีทรัพย์สินอยู่แล้วไม่ยื่น ถือว่าปกปิด

หลังจากนั้น ป.ป.ช. ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีดังกล่าว จำนวน 13 คน โดยมีคุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา เป็นประธาน มีอำนาจเต็มที่ในการรวบรวมหลักฐานและตรวจสอบว่า ณ วันที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินนั้น พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร มีทรัพย์สินและหนี้สินตรงตามที่ยื่นหรือไม่ ทั้งในนามของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และในนามบุคคลอื่น ซึ่งผลการตรวจสอบพบว่า พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ปกปิดการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อ ป.ป.ช. ในสมัยรัฐบาล พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ โดยไม่ได้แจ้งหุ้นที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นในการแสดงทรัพย์สิน (กรณีการถือครองหุ้นจำนวน 17 บริษัท โดยได้โอนหุ้นจำนวนดังกล่าวให้แก่คนใกล้ชิดของตนเอง ซึ่งได้แก่ แม่บ้าน คนรับใช้ คนขับรถ และพนักงานรักษาความปลอดภัย จำนวน 10 คนให้เป็นผู้ถือแทน) ในที่สุด ในเดือนธันวาคม 2543 คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติด้วยคะแนน 8 ต่อ 1 เสียงเห็นว่า พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร จงใจปกปิดและแสดงรายการบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จต่อ ป.ป.ช.

ก่อนที่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร จะได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีในเดือนกุมภาพันธ์ 2544 นั้น ในช่วงกลางเดือนมกราคม 2544 คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ส่งคำร้องวินิจฉัยกรณี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร จงใจยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จต่อ ป.ป.ช. ให้ศาลรัฐธรรมนูญ โดยศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีมติเอกฉันท์ 14 เสียงรับคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดคดีดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญมาตรา 295 ต่อจากนั้น ในวันที่ 3 เมษายน 2544 ศาลรัฐธรรมนูญได้นัดสืบพยานพิจรรณาคดี “ซุกหุ้น” ของนายกรัฐมนตรี เป็นนัดแรก โดยนายกล้าณรงค์ จันทิก เลขาธิการ ป.ป.ช. ได้สรุปประเด็นการพิจรรณาคดีดังกล่าวใน 5 ประเด็น คือ

1. มีการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทน พ.ต.ท.ทักษิณ และ / หรือ คุณหญิงพจมานในบริษัทต่าง ๆ จริงหรือไม่ ซึ่งจากพยานหลักฐาน เอกสาร และคำให้การของบุคคลต่าง ๆ พบว่ามีการใช้ชื่อคนใกล้ชิดครอบครัวชินวัตรถือหุ้นในบริษัทต่าง ๆ แทน และบางคนยังใช้ชื่อเป็นกรรมการในบริษัทต่าง ๆ โดยที่บุคคลเหล่านั้นไม่รู้รายละเอียดของการเป็นผู้มีชื่อถือหุ้นและเป็นกรรมการในบริษัทดังกล่าวแต่อย่างใด

2. มีการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ทั้งหมดหรือไม่ สรุปว่าเป็นการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนทั้ง พ.ต.ท.ทักษิณ และ คุณหญิงพจมาน เนื่องจากพบหลักฐานการโอนหุ้นโดยตรงระหว่าง พ.ต.ท.ทักษิณไปยังบุคคลใกล้ชิดซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นแทน ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวขัดแย้งกับคำชี้แจงของ พ.ต.ท.ทักษิณที่อ้างว่าเมื่อเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองในปี พ.ศ. 2537 ได้โอนหุ้นในลักษณะโอนลอยให้คุณหญิงพจมานไปดำเนินการและไม่ทราบว่าได้ไปดำเนินการกับหุ้นดังกล่าวอย่างไร
3. ในกรณีที่มีการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนนั้น พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรได้ทราบข้อเท็จจริงหรือไม่ ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่า พ.ต.ท. ทักษิณได้ทราบถึงการเอาชื่อบุคคลใกล้ชิดมาถือหุ้นแทนในบริษัทต่าง ๆ เพราะทั้ง พ.ต.ท. ทักษิณและคุณหญิงพจมานได้ใช้ชื่อบุคคลใกล้ชิดมาถือหุ้นในบริษัทต่าง ๆ แทนตัวเองเป็นเวลานานแล้วตั้งแต่เริ่มทำธุรกิจ ประกอบกับบุคคลที่ถือหุ้นแทนในบริษัทต่าง ๆ ล้วนเป็นคนใกล้ชิด อาศัยและทำงานอยู่กับ พ.ต.ท. ทักษิณ สองคนสามีภรรยาได้ร่วมกันดำเนินธุรกิจมาตั้งแต่ต้นเป็นเวลานาน ร่วมกันบริหารบริษัทต่าง ๆ ด้วย ย่อมทราบและล่วงรู้ถึงการจัดการทรัพย์สิน การที่ปฏิเสธว่าตนไม่รู้และไม่ทราบเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินจึงไม่อาจรับฟังได้
4. การจัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่เป็นของตนเองหรือคู่สมรสที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือแทน และอ้างว่ามอบหมายให้ผู้ถือเป็นผู้จัดทำ และไม่รู้จักกฎหมายรับฟังได้หรือไม่ ผลการสอบสวนเห็นว่าข้ออ้างดังกล่าวไม่อาจรับฟังได้ เพราะประการแรก บุคคลใดจะกล่าวอ้างว่าไม่รู้จักกฎหมายเพื่อให้ตนพ้นจากความรับผิดชอบไม่สามารถจะกล่าวอ้างได้ ประการที่สอง แบบฟอร์มการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินของ ป.ป.ช. มีคำอธิบายชัดเจน ซึ่ง พ.ต.ท.ทักษิณก็ใช้แบบฟอร์มดังกล่าวเป็นแบบฟอร์มในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินต่อ ป.ป.ช. ประการที่สาม ตามกฎหมาย พ.ต.ท.ทักษิณจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินอยู่แล้ว
5. เหตุใด พ.ต.ท.ทักษิณจึงไม่แสดงรายการทรัพย์สินของตนเองและคู่สมรสที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นต่อ ป.ป.ช. ประเด็นนี้มีมูลเหตุจูงใจ คือ การดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรสูงสุดเพียงอย่างเดียวบางครั้งไม่สามารถเปิดเผยชื่อของตนเองหรือคู่สมรสได้ จึงต้องใช้ชื่อบุคคลอื่นแทนเพื่อปิดบังอำพรางมิให้สาธารณชนหรือบุคคลภายนอกทราบ

บางครั้งทำการบางอย่างไม่ถูกต้องตามระเบียบวิธีปฏิบัติและข้อบังคับต่างๆที่
 วิทยาลัยฯ ไปฟังปฏิบัติ เช่น กรณีการซื้อขายหุ้นบริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ฯ
 จำนวน 4.5 ล้านหุ้น ระหว่างนายบรรณพจน์ กับ น.ส.ดวงตา แท้จริงแล้วมิใช่เป็น
 การซื้อขายแต่เป็นการให้โดยเสน่หา ซึ่งการให้โดยเสน่หาจะต้องเสียภาษีอัตราสูง
 ในขณะที่การโอนหุ้นจะเสียค่าธรรมเนียมให้โบรกเกอร์และค่าธรรมเนียมการขาย
 เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้น พ.ต.ท.ทักษิณจึงไม่สามารถระบุหรือแสดงรายการ
 จำนวนหุ้นที่อยู่ในนามคนใกล้ชิดในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อ
 ป.ป.ช. ได้เพราะบัญชีทรัพย์สินดังกล่าวจะต้องเปิดเผยต่อสาธารณชน

ต่อจากนั้น ศาลรัฐธรรมนูญก็ได้มีการนัดสืบพยานกันอีกหลายครั้ง ซึ่งในระหว่างการพิจารณาคดีนั้นก็
 ได้มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มประชาชนเกิดขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการที่ นายวีระ มุสิกพงศ์ รองหัวหน้า
 พรรคความหวังใหม่ เป็นแกนนำในการล่ารายชื่อประชาชน 100,000 ชื่อ เพื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา
 ให้พิจารณาออกกฎหมายนิรโทษกรรม พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ในความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีทรัพย์สิน
 และหนี้สิน ตลอดจนเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ
 โดยให้เหตุผลว่าต้องการแก้ปัญหาให้กับ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ที่มีปัญหาความไม่แน่นอนของสถาน
 ภาพการเป็นนายกรัฐมนตรี ทำให้เป็นปัญหาต่อการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ นายวีระยังได้กล่าวอีก
 ว่าการกระทำของตนไม่ได้ไปุกรานสิทธิเสรีภาพของใคร นายกษ ถือว่าเป็นบุคคลสาธารณะ เป็นบุคคล
 ของประเทศชาติ และเป็นนายกษ ของพวกเขาด้วย ดังนั้น เขาและประชาชนก็มีสิทธิ์ที่จะห่วงใยและ
 ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่มีปัญหาทำให้ได้ ซึ่งหากนายกษ เป็นเพียง พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร
 ที่เป็นประธานบริษัทเอกชนก็คงไม่เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ในขณะเดียวกัน กลุ่มนักกฎหมาย นักวิชาการ
 นักการเมืองในพรรคเดียวกัน รวมทั้งคอลัมน์นิสต์ตามหน้าหนังสือพิมพ์กลับต่อต้านการกระทำของนายวี
 ระ และเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่เหมาะสมและไม่เห็นด้วยด้วยเหตุผลต่าง ๆ นานา โดยมีความเห็น
 ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการสร้างกระแสเพื่อกดดันการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

ในขณะที่ นายแพทย์ เสริม พริ้มพวงแก้ว ประธานชมรมช่วยชาติและอดีตรัฐมนตรีว่าการ
 กระทรวงสาธารณสุข 5 สมัยได้ทำจดหมายในนาม “ชมรมช่วยชาติ” ส่งไปยังสื่อมวลชนและประชาชน
 ทั่วประเทศเรียกร้องให้ประชาชนร่วมกันส่งหนังสือถึงประธานรัฐสภา แสดงเจตจำนงสนับสนุนให้
 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้มีโอกาสทำงานต่อไปในฐานะผู้นำของประเทศ โดยจดหมายดังกล่าวได้ให้เหตุ
 ผลที่ออกมาเคลื่อนไหวว่า พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทยได้รับการคัดเลือกจากประชา
 ชนด้วยคะแนนเสียงท่วมท้น และในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมารัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชิน
 วัตร แสดงความตั้งใจมุ่งมั่นและความพยายามอย่างเต็มที่ในการที่จะแก้ปัญหาให้กับประชาชนในช่วง

หัวใจของหัวใจของการเปลี่ยนแปลง ปัญหาการพิจารณาคดีเรื่องการแจ้งบัญชีทรัพย์สินของนายกฯ ยังเป็นปัญหาติดค้างในใจที่สร้างความอึดอัดให้กับประชาชน ทั้ง ๆ ที่ทราบกันดีว่าประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเพียงอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในช่วงรอยต่อของการใช้กฎระเบียบตามกฎหมายกติกาของรัฐธรรมนูญใหม่ ซึ่งมีข้อเสนอในการเอาตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองไปแสวงหาประโยชน์ กระทำการทุจริต ประพฤติมิชอบเพื่อประโยชน์ของตัวเองนายกฯ เอง ซึ่ง นายสุลักษณ์ ศิวรักษ์ หรือ ส. ศิวรักษ์ ประธานคณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา (ศพพ.) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวดังกล่าวว่า การที่อาจารย์เสมออกมาพูดทั้งที่ไม่เคยพูดจายกย่องนักการเมืองคนไหนมาก่อน หรือแม้แต่อาจารย์หมอประเวศ วะสี ซึ่งเป็นคนที่ได้รับการยอมรับนับถือก็ออกมาแสดงความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ ศาลรัฐธรรมนูญน่าจะรับฟังถ้อยคำเหล่านี้บ้าง หรือ การที่ นายวสันต์ โพธิ์พิมพานนท์ เจ้าของกิจการเบนซ์ทองหล่อ เชิญชวนประชาชนชูธงเหลืองเพื่อสนับสนุน พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ให้บริหารประเทศต่อไป โดยได้ให้เหตุผลในการออกมาเคลื่อนไหวในครั้งนี้ว่า ได้คุยกับประชาชนและพระสงฆ์บางส่วนเห็นว่าเรื่องที่เกิดขึ้นทำให้ประชาชนลำบาก จิตใจไม่สงบ จึงรณรงค์ให้คนนั่งปฏิบัติอยู่ที่บ้านเพื่อให้เกิดปัญญาในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยจัดทำธง 5,000 ผืน สติกเกอร์ 100,000 ใบ พร้อมมีสโลแกนกำกับว่า “18 มิถุนายน มีสติ ยึดเวลา พาชาติพ้นภัย” พร้อมเรียกร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญเลื่อนการตัดสินกรณีชุกหุนของนายกฯ ออกไป 1 ปี ซึ่งมีประชาชนได้ให้ความสนใจมาขอธงเหลืองเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ประชาชนบางกลุ่มกลับไม่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวดังกล่าว โดยมองว่าการเคลื่อนไหวดังกล่าวเป็นการก่อกวนศาลรัฐธรรมนูญ และอาจทำให้เกิดความแตกแยกของประชาชนขึ้นได้ เช่นเดียวกับนายปิยะณัฐ วัชรภรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกลุ่มปาร์ตี้ลิสต์ พรรคไทยรักไทย ซึ่งได้กล่าวประชดว่า “เขาจะขายผ้าหรือ” พร้อมตั้งคำถามการปลุกกระแสเช่นนี้ไม่ทำให้บ้านเมืองพัฒนาไปในทางที่ดีแต่เป็นสิทธิที่จะทำให้มันสนุก ๆ ได้คงไม่เป็นไร แต่ไม่อยากจะให้เป็นการสร้างวัฒนธรรมใหม่ซึ่งจะเป็นประเพณีต่อไป ถ้าอยากเคลื่อนไหวให้ถูกต้องต้องทำตามระบบ เช่น ออกกฎหมาย ไม่ใช่มาปักธง แม้แต่ในวันที่ 18 มิถุนายน 2544 ซึ่งเป็นวันที่ศาลรัฐธรรมนูญนัดแถลงปิดคดี ประชาชนได้ตามมาให้กำลังใจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรกันเป็นจำนวนมาก ประชาชนประมาณ 1,000 คน จากกรุงเทพมหานคร และ กลุ่มชาวบ้านจากจังหวัดศรีสะเกษได้ถือธงเหลืองและป้ายให้กำลังใจ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และ โจมตินายกกล้าณรงค์ จันทิก เลขาธิการ ป.ป.ช. โดยในวันนั้น พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี และ นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขาธิการ ป.ป.ช. ได้แถลงปิดคดีเป็นนัดสุดท้ายด้วยวาจาคนละ 20 นาที ซึ่ง พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้ยืนยันว่าไม่มีเจตนาและไม่เคยคิดที่จะปกปิดทรัพย์สิน หากแต่เป็นความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากความไม่รู้ และความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเท่านั้น ซึ่งถือเป็น “ความบกพร่องโดยสุจริต” ซึ่งในระหว่างการแถลงปิดคดีนั้น ประชาชนที่อยู่ศาลรัฐธรรมนูญและในหลายพื้นที่ได้ฟังคำแถลงของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และมีเสียงเชียร์เป็นระยะๆ

หลังจากวันแถลงปิดคดี ศาลรัฐธรรมนูญได้มีการประชุมสรุปผลคำแถลงปิดคดีของ ป.ป.ช. และ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เพื่อเตรียมโหวตลงมติว่าจะต้องนำประเด็นห้ามดำเนินกิจกรรมทางการเมือง 5 ปี ขึ้นมาพิจารณาด้วยหรือไม่ จนในวันที่ 3 สิงหาคม 2544 ศาลรัฐธรรมนูญได้นำคำวินิจฉัยชี้ขาดคดีดังกล่าว ซึ่ง นายประเสริฐ นาสกุล ประธานตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้แถลงผลคำวินิจฉัยชี้ขาดคดี “ซุกหูน” ของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ว่า พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ไม่ได้ตั้งใจยื่นแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตลอดจนเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ด้วยมติ 8 ต่อ 7 เสียง และทันทีที่ศาลรัฐธรรมนูญแถลงคำวินิจฉัยเสร็จสิ้นลง ประชาชนจำนวนมากที่มาชุมนุมต่างแสดงความยินดีด้วยการโห่ร้อง พร้อมกับเปิดแชมเปญฉลองชัยด้วยความดีใจให้กับนายกรัฐมนตรี

ตลอดระยะเวลาที่คดีดังกล่าวได้เกิดขึ้นจนถึงสุดลงนั้น สื่อมวลชนได้ให้ความสนใจและรายงานความคืบหน้าของคดีดังกล่าวอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง สถานีโทรทัศน์แต่ละช่องได้แข่งขันกันเสนอข่าวต่อประชาชน แทบจะเรียกได้ว่าในทุก ๆ ช่วงของรายการข่าวจะต้องมีข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร รวมอยู่ด้วยเสมอ ซึ่งก็เนื่องมาจากว่าประชาชนส่วนใหญ่ได้คอยติดตามความคืบหน้าของคดีดังกล่าวอย่างใกล้ชิด เพื่อคอยดูว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นกับผู้นำของประเทศที่พวกเขาเลือกเข้ามาหรือไม่ สถานีโทรทัศน์ทุกแห่งจึงได้ติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับคดีดังกล่าวมานำเสนอต่อผู้ชมให้ได้มากและรวดเร็วที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งออกมาทั้งในรูปของการรายงานข่าวตามปกติ จัดทำเป็นสื่อบุพิเศษ หรือในรูปของการพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ส่วนหนึ่งก็เนื่องมาจากกระแสสังคมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ก่อนตัดสินคดีจนกระทั่งหลังการตัดสินพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญได้เสร็จสิ้นลง ในช่วงก่อนการตัดสินคดีนั้น การรายงานข่าวของสื่อมวลชนจึงมีลักษณะที่ค่อนข้างหลากหลาย โดยผันแปรไปตามกระแสสังคมที่เกิดขึ้น ซึ่งมีทั้งฝ่ายที่ให้การสนับสนุนและฝ่ายที่เชื่อว่า พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ผิดจริงตามข้อกล่าวหา และหลังจากการตัดสินคดีได้เสร็จสิ้นลงแล้วกระแสสังคมค่อนข้างเอนเอียงไปในแนวทางเดียวกันเพราะผลการตัดสินคดีที่ออกมาค่อนข้างตรงกับกระแสของคนส่วนใหญ่ในประเทศที่ต้องการให้ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้บริหารประเทศต่อไป อย่างไรก็ตาม ประชาชนบางกลุ่มก็ยังคงมีข้อถกเถียงกันอยู่เกี่ยวกับผลการตัดสินคดีของศาลรัฐธรรมนูญเพราะผลคะแนนที่ออกมาด้วยมติ 8 ต่อ 7 นั้นเป็นการชนะคดีด้วยมติที่ไม่เป็นเอกฉันท์ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญยังคงไม่ชัดเจนจนกว่าคำวินิจฉัยกลางของศาลรัฐธรรมนูญจะออกมา ดังนั้น หลาย ๆ ฝ่ายจึงได้มีการออกมาวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างมากเกี่ยวกับผลการตัดสินของคดีดังกล่าว ซึ่งสื่อมวลชนเองก็ได้นำเสนอประเด็นที่แตกต่างกันออกไป ส่วนหนึ่งก็เป็นผลมาจากกระแสสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงนั้น แรงกดดันจากสังคมได้เข้ามาบีบคั้นอย่างมากต่อองค์กรสื่อในการเสนอข่าว และโดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวที่ได้รับความสนใจอย่างมากจากประชาชนส่วนใหญ่ของ

ประเทศเช่นนี้ด้วยแล้ว กระแสสังคมจึงค่อนข้างมีบทบาทต่อการทำงานขององค์กรสื่อโดยเฉพาะในด้านของเนื้อหาที่จะเสนอออกมา เพราะจะเห็นได้ว่าได้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างมากเกี่ยวกับการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องว่ามีการเอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่มีความเป็นกลางในการเสนอข่าว จนบางครั้งอาจเรียกการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ได้ว่า “All news are view” เพราะเกิดการเสนอข่าวหรือความเห็นที่มีทัศนคติส่วนตัวหรืออคติ (Bias) ของสื่อรวมอยู่ด้วย ไม่มีความเป็นกลางในการรายงานข่าว เสนอข่าวบิดเบือน ตลอดจนการบิดข่าว ไม่เสนอข่าวที่เป็นข้อเท็จจริงให้กับประชาชนได้รับทราบ ข่าวสารต่าง ๆ ได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองหรือทางสังคมทั้งในทางสร้างสรรค์และทำลาย แต่ละสถานีก็มีวิธีการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล และความคิดเห็นที่สอดคล้องกับแนวความคิดทางการเมืองของกลุ่มของตน ต่างก็มีการเลือกสรร ตัดต่อ จัดวาง ในการที่จะโน้มน้าวใจให้ฝ่ายผู้รับเกิดความเห็นคล้อยตามฝ่ายของตน เริ่มต้นตั้งแต่การใช้ผลประโยชน์ขององค์กรเป็นเกณฑ์พิจารณาตัดสินคุณค่าข่าว (Value Judgement) ในขณะที่กระบวนการคัดเลือกและกลั่นกรองข่าวได้สะท้อนจุดยืนของสื่อเรียบร้อยแล้ว ทำให้ประชาชนหรือผู้รับสารถูกยึดเยียดข่าวสารที่ไร้คุณภาพในแง่ความถูกต้อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้สภาพการณ์ปฏิบัติงานของสื่อมวลชนได้รับการวิจารณ์อย่างมาก และปัจจัยที่สำคัญและมีบทบาทอย่างมากต่อการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง นอกเหนือจากกระแสสังคมแล้ว ก็คือ โครงสร้างขององค์กรสื่อ เพราะถึงแม้ว่ากระแสสังคมจะมีบทบาทต่อสังคมมากแค่ไหนก็ตาม แต่การเสนอข่าวของสื่อมวลชนก็ยังคงต้องขึ้นอยู่กับโครงสร้างขององค์กรสื่อแต่ละแห่งเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างขององค์กรสื่อโทรทัศน์ที่นับได้ว่าเป็นสื่อที่มีบทบาทและได้รับความนิยมน้อยมากจากประชาชน

องค์กรสื่อทางโทรทัศน์ของประเทศไทยนั้นได้มีโครงสร้างขององค์กรที่แตกต่างกันออกไป โดยในปัจจุบัน สถานีโทรทัศน์ไทยมีอยู่ด้วยกันทั้งหมด 7 สถานี เป็นสถานีโทรทัศน์ที่ให้บริการโดยไม่คิดมูลค่า (Free TV) จำนวน 6 สถานี และสถานีโทรทัศน์แบบเก็บค่าบริการ (Cable TV) จำนวน 1 สถานี ซึ่งในช่วงที่คดียังดำเนินอยู่ได้เกิดขึ้นนั้น ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในส่วนของตัวผู้บริหารขององค์กรสื่อบางแห่ง โดยสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

สถานีโทรทัศน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทในตัวผู้บริหารขององค์กร

- สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.

ถือกำเนิดขึ้นและแพร่ภาพออกอากาศครั้งแรกอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2513 ภายหลังที่ บริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ได้จดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัทจำกัดเมื่อวันที่

10 พฤศจิกายน 2510 และได้ลงนามในสัญญาร่วมดำเนินการส่งโทรทัศน์ในนาม สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 กับบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2511

ต่อมา ในปี 2520 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ยุบเลิกบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด และตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) ขึ้นมาดำเนินการแทนตั้งแต่วันที่ 9 เมษายน 2520 จึงให้โอนกิจการทั้งปวงให้กับ อ.ส.ม.ท. ซึ่งรวมถึงสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่บริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัดได้ร่วมลงทุนกิจการอยู่ในขณะนั้นด้วย มีรายได้หลักมาจากการขายเวลาโฆษณาเป็นหลัก และปัจจุบัน บริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ได้เข้าร่วมอยู่ในเครือบริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีตระกูลมาลีนนท์เป็นผู้บริหารงาน โดยได้รับสัมปทานการดำเนินการกิจการจาก อ.ส.ม.ท.

ในช่วงที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา นายประชา มาลีนนท์ ผู้บริหารคนหนึ่งของบริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน) ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบัน คือ ตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

- สถานีโทรทัศน์ไอทีวี (ITV) ทีวีเสรี

จุดเริ่มต้นของการกำเนิดสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เริ่มต้นเมื่อครั้งที่ นายอานันท์ ปันยารชุน ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น (พ.ศ. 2535) โดยได้มาจากการแต่งตั้งของคณะกรรมการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ด้วยหลักการแล้ว ประชาชนผู้ซึ่งอยู่ในสังคมระบอบประชาธิปไตยจะต้องมีสิทธิและเสรีภาพในการรับรู้ รับฟังเหตุการณ์ข่าวสาร และความเป็นไปต่าง ๆ ในสังคมอย่างเต็มที่ ถูกต้องและครบถ้วน โดยปราศจากการปกปิด บิดเบือน ซึ่งในช่วงเกิดเหตุการณ์นองเลือดพฤษภาทมิฬนั้น ประชาชนรู้สึกว่าจะไม่ได้รับรู้ความเคลื่อนไหวที่แท้จริง เลยส่งผลให้ประชาชนเกิดความคับข้องใจและต้องการให้มีการเปิดทีวีเสรีขึ้น นายอานันท์จึงได้ตอบสนองข้อเรียกร้องดังกล่าวและมอบหมายให้ นายมีชัย วีระไวทยะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นเป็นผู้ดำเนินการสานต่อ โดยใช้วิธีการประมุข

วันที่ 4 เมษายน 2538 สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้อนุมัติสัมปทานอย่างเป็นทางการให้แก่กลุ่มบริษัท สยามทีวีแอนด์คอมมูนิเคชั่น จำกัด เป็นผู้ดำเนินโครงการโทรทัศน์ในระบบ UHF ภายใต้การดำเนินงานของ บริษัท สยามอินโฟเทนเมนท์ จำกัด ในการดำเนินการ ก่อสร้าง และบริหารสถานีโทรทัศน์ช่องใหม่ซึ่งใช้ชื่อว่า “ สถานีโทรทัศน์ ทีวีเสรี หรือ ITV (Independent Television)”

โดยเริ่มแพร่ภาพอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2539 ภายใต้แนวคิดที่ว่า “อยากดูต้องได้ดู
อยากรู้ต้องได้รู้”

ภารกิจที่สำคัญ คือ การยกระดับมาตรฐานใหม่ในความรวดเร็ว ตรงไปตรงมา ไม่บิด
เบือนหรือปกปิด เสรีภาพระหว่างคนผลิตและคนดูโทรทัศน์ควรมีความเท่าเทียมกัน จะให้ความสำคัญ
ต่อเหตุการณ์ และ ความเคลื่อนไหวที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความรู้สึกของประชาชนทั่วไป ไม่ว่าจะ
เป็นข่าวในด้านสังคม เศรษฐกิจ หรือ การเมือง จะมีการเกาะติด เกาะลึกประเด็นต่าง ๆ อย่างไม่ขาด
ตอนจนกว่าประเด็นเหล่านั้นจะได้ข้อสรุป

ในช่วงที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษานี้ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของ
ประเทศไทยได้เข้าถือหุ้นใหญ่ในสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ในนามของบริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
(ซึ่งในปัจจุบันนี้ได้มีการโอนหุ้นดังกล่าวให้กับนายพานทองแท้ ชินวัตรไปแล้ว)

สถานีโทรทัศน์ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้บริหารในองค์กร

- สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 (ททบ.5)

เริ่มแพร่ภาพออกอากาศครั้งแรก เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2501 โดยออกอากาศจาก
อาคารสวนอัมพรเป็นภาพขาว - ดำทางช่อง 7 และเมื่อสร้างสถานีหลักที่สนามเป้าเสร็จ จึงได้มีการ
เปลี่ยนการออกอากาศจากช่อง 7 เป็นช่อง 5 ในปี พ.ศ. 2517 ดำเนินงานโดยกองทัพบก กระทรวง
กลาโหม ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการบริหารของกองทัพบก โดยเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามา
ร่วมดำเนินการทางด้านการตลาด มีวัตถุประสงค์เพื่อบริการความรู้และความบันเทิงให้แก่ทหารและ
ประชาชน ตลอดจนเป็นสื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกิจการทหารของชาติกับประชาชน โดยจะมีการ
กำหนดนโยบายและบริหารงานให้สอดคล้องกับนโยบายและความมุ่งหมายของกองทัพบกและรัฐ
บาล

- สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7

เริ่มแพร่ภาพตามมาตรฐาน CCIR 625 เส้น ระบบ PAL เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 27
พฤศจิกายน 2510 ด้วยการถ่ายทอดสดการประกวดนางสาวไทยในงานวชิราวุธานุสรณ์ จากบริเวณวัง
สราญรมย์ ภายใต้การดำเนินงานของบริษัท กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด โดยได้รับสัมปทานจาก
กองทัพบก (กรมการทหารสื่อสาร) จึงถือเป็นสถานีของรัฐบาล ถ่ายทอดสัญญาณด้วยระบบดาวเทียม

นโยบายขององค์กรที่สำคัญ คือ พยายามที่จะประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานของรัฐบาล และกองทัพมากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ นอกจากนี้ยังต้องพยายามที่จะแพร่กระจายข่าวสารให้รวดเร็ว ทำหน้าที่เป็นองค์กรสื่อสารมวลชนที่สมบูรณ์แบบในการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนสาระบันเท็งถึงชาวไทยทุกคนที่อาศัยอยู่ในทุกพื้นที่ให้ทันความเคลื่อนไหวตามกระแสสากล

- สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

แต่เดิม คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 4 (ซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์แห่งแรกของประเทศไทยและแห่งแรกของเอเชีย) ตั้งขึ้นที่บริเวณวังบางขุนพรหม ออกอากาศเป็นทางการเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2498 ดำเนินการในรูปบริษัท มีรัฐโดยกรมประชาสัมพันธ์ถือหุ้นใหญ่เป็นผู้ควบคุมการดำเนินกิจการบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด

ต่อมาในเดือนมิถุนายน 2517 ได้มีการยกเลิกช่อง 4 โดยสมบูรณแบบและหลายมาเป็นสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 และเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2520 ได้มีการยกเลิกบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด และได้จัดตั้งองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) ขึ้นมาดำเนินการแทน ขึ้นตรงต่อปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จึงเป็นหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการในรูปของรัฐวิสาหกิจ

- สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

แต่เดิมกรมประชาสัมพันธ์ดำเนินการบริหาร บริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด และจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 4 ขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 ต่อมาในปี พ.ศ. 2528 กรมประชาสัมพันธ์ได้ขยายงานออกโดยได้จัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยนั้น มีมติคณะรัฐมนตรีให้มีการจัดทำรายการที่ต้องให้ความสำคัญกับรายการเพื่อการศึกษาถือเป็นลำดับแรก ต่อมาจึงเป็นรายการเพื่อการประชาสัมพันธ์ของรัฐและความมั่นคงโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ จะไม่ให้มีโฆษณาทางธุรกิจและไม่ให้เอกชนเข้าร่วมดำเนินการหรือเช่าเวลาเพื่อการธุรกิจ

- สถานีโทรทัศน์ Nation Channel 8

บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทธุรกิจ เป็นบริษัทธุรกิจเอกชนผู้ผลิตสินค้าสาธารณะ (Public Goods) ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ (Publishing) ละสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ที่ครบวงจรบริษัทหนึ่ง โดยได้รับสัมปทานจากองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยให้เข้ามา

ดำเนินการสถานีโทรทัศน์ Nation Channel 8 ซึ่งถือเป็นกลุ่มสื่อที่เกิดขึ้นหลังสุด มีจุดยืน คือ อีสรภาพในการนำเสนอข่าว และกล้าวิพากษ์วิจารณ์โดยปราศจากอคติใด ๆ

วันที่ 1 มกราคม 2539 คณะกรรมการบริหารได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างผู้บริหารเครือข่ายให้สอดคล้องกับการก้าวข้ามสื่อ จากสื่อสิ่งพิมพ์มาสู่อิเล็กทรอนิกส์ โดยแบ่งการบริหารออกเป็น 3 ฝ่าย คือ

1. ธุรกิจสิ่งพิมพ์ (Publishing) ขึ้นตรงต่อ ธนาชัย ธีระพัฒน์วงศ์
2. การกระจายเสียง (Broadcasting) ขึ้นตรงต่อ สุทธิชัย หยุ่น
3. ธุรกิจอื่น ๆ (Non-Publishing) ขึ้นตรงต่อ ธนะชัย สันติชัยกุล

ทั้งนี้ ผู้บริหารทั้ง 3 ฝ่ายจะต้องขึ้นตรงต่อ ธนาชัย ธีระพัฒน์วงศ์ ประธานบริษัท ซึ่งการจ้องครของเครือข่ายขึ้นเป็นการจ้องครเพื่อให้ผู้บริหารมีความสะดวกในการบริหาร และยังคงสอดคล้องกับการข้ามสื่อของเครือข่ายที่ต้องพัฒนาและขยายงานต่อไปในอนาคต

จากโครงสร้างองค์กรที่แตกต่างกันนี้จะเห็นได้ว่า แม้ว่าจะมีการเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาดำเนินการทางด้านโทรทัศน์มากขึ้น แต่รัฐก็ยังคงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์สื่อโทรทัศน์ที่แท้จริง ส่งผลให้นโยบายด้านต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ทุกแห่งต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐโดยปริยาย และจะยิ่งมีบทบาทมากขึ้นถ้าผู้บริหารขององค์กรสื่อมีบทบาทสำคัญทางการเมืองด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ การเสนอข่าวของสื่อมวลชน เพราะบางครั้งโครงสร้างองค์กรสื่อเหล่านี้จะเข้ามาเป็นตัวกำหนดเนื้อหาข่าวของสื่อมวลชนที่จะเสนอต่อประชาชนไม่ว่าจะโดยตรงหรือทางอ้อม เช่น การกำหนดลงมาเป็นนโยบาย การส่งผ่านผู้บริหารของสถานี การแทรกแซงผ่านคณะกรรมการบริหารของสถานี การออกคำสั่งผู้สื่อข่าวให้ไปตามข่าวบางอย่างเป็นพิเศษ เป็นต้น เพราะการเสนอเนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อด้านลบต่อเจ้าของสื่อหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในองค์กรสื่อ นั้น ๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อภาพรวมขององค์กรสื่อ ความนิยมของประชาชน ตลอดจนการให้ความสนับสนุนจากสปอนเซอร์อีกด้วย ดังนั้น องค์กรสื่อทุกแห่งจึงพยายามที่จะคอยควบคุมเนื้อหาที่จะถูกเสนอออกไป สื่อของรัฐบาลก็ย่อมควบคุมเนื้อหาที่จะไม่ให้เกิดผลเสียต่อฝ่ายรัฐบาล ในขณะที่สื่อของเอกชนก็ย่อมคำนึงถึงผลประโยชน์ทางธุรกิจเป็นหลัก ถ้าข่าวใดไม่เป็นที่สนใจของประชาชนหรือมีคนให้ความสนใจน้อย ข่าวนั้น ๆ ก็จะถูกตัดออกไป หรืออาจมีการปรับแต่งให้มีความน่าสนใจมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้ความถูกต้องของเนื้อหาข่าวเกิดความคลาดเคลื่อนได้ คุณภาพข่าวก็จะลดลงตามไปด้วย ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของสื่อและผู้โฆษณานั้นได้มีผลให้การเสนอข่าวเกิดอคติหรือความลำเอียงได้ โดยจะออกมาใน 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

- เป็นการเสนอข่าวที่มักเอนเอียงไปทางฝั่งรัฐบาลที่มีอำนาจอยู่ในขณะนั้น
- เป็นการเสนอข่าวที่เข้าข้างนายทุนเจ้าของสินค้า หลีกเลี่ยงรายการที่หาสปอนเซอร์ได้ยาก หรือ สวนกระแสหลักของสังคม

ดังนั้น ถ้าไม่มีการติดตามและตรวจสอบอย่างใกล้ชิดจากประชาชนเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสนอข่าวสารต่อประชาชนด้วยแล้ว ประชาชนคงต้องถูกปิดหูปิดตาจากสื่อมวลชนไปเรื่อย ๆ ข่าวสารที่ได้รับก็คงเป็นเพียงแค่การเสนอข่าวเพื่อผลประโยชน์ของคนกลุ่มเดียว ข้อเท็จจริงที่ประชาชนควรรู้กลับถูกปิดบังเอาไว้ และยิ่งในช่วงที่นักธุรกิจสื่อกำลังก้าวควบไปกับตำแหน่งทางการเมืองอยู่ด้วยแล้ว การตรวจสอบก็ยิ่งมีความสำคัญเป็นพิเศษ ซึ่งก็ตรงกับสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ที่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งเป็นเจ้าของสื่อ (สถานีโทรทัศน์ไอทีวี) และดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของประเทศไทย และจากปรากฏการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นมาก็ได้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างมากเกี่ยวกับการแทรกแซงทางการเมืองในวงการสื่อ โดยเริ่มจากการที่ บริษัทชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้เข้ามาถือหุ้นใหญ่ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างมากมาภายในองค์กรสื่อดังกล่าว เจ้าหน้าที่ขององค์กรหลายคนได้ออกมาพูดถึงการแทรกแซงการทำงาน โดยเฉพาะทางด้านรายการข่าว มีทั้งกระแสที่ว่าได้มีการสั่งห้ามไม่ให้เสนอข่าวที่เป็นผลเสียต่อ พ.ต.ท.ทักษิณ อาศัยองค์กรสื่อเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการทำงานและแนวนโยบายของตน ตลอดจนความไม่เป็นกลางในการเสนอข่าว นำเสนอแต่ภาพพจน์ที่ดีของตัวเอง ในขณะที่นำเสนอแต่ด้านลบของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งกระแสต่าง ๆ เหล่านี้ก็ยังไม่ได้มีการพิสูจน์กันอย่างจริงจังว่าได้เกิดอคติหรือความลำเอียงในการรายงานข่าวหรือไม่ ซึ่งในขณะนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการเสนอข่าวที่รายงานผ่านทางสถานีโทรทัศน์ในแต่ละช่อง โดยเน้นศึกษาเฉพาะกรณีข่าว คดี “ซุกหุ้น” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร เหตุที่เลือกศึกษาเฉพาะคดี “ซุกหุ้น” ของนายกรัฐมนตรี นั้นก็เพราะบทบาทที่สำคัญ 2 ประการของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร คือ

1. บทบาทในการเป็นผู้นำทางการเมือง นั่นคือ ได้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของประเทศไทย ซึ่งถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีอำนาจสูงสุดทางการเมือง มีอำนาจเต็มทีในการบริหารประเทศ ตลอดจนการจัดการทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ ดังนั้น ถ้าสิ่งใดที่จะก่อให้เกิดผลเสียต่อภาพพจน์ของรัฐบาลและประเทศ รัฐบาลก็สามารถดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ทันที โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวสารต่าง ๆ ที่เสนอต่อประชาชนทั้งในและนอกประเทศนั้น ย่อมต้องได้รับการตรวจสอบดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เพราะมันหมายถึงหน้าตาของประเทศโดยรวม บางครั้งรัฐบาลจึงต้องเข้ามาแทรกแซงการทำงานของสื่อมวลชนบ้าง และอย่างที่ได้อธิบายไปข้างต้นแล้วว่าสื่อโทรทัศน์เป็น

กรรมสิทธิ์ของรัฐโดยส่วนใหญ่ ดังนั้น นายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีอำนาจในอำนาจรัฐ จึงสามารถจัดการกับสื่อได้ตามที่เห็นสมควร

2. การเป็นผู้มีบทบาทในวงการสื่อ นั่นคือ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้เข้าไปถือหุ้นใหญ่ในองค์กรสื่อ (สถานีโทรทัศน์ไอทีวี) ดังนั้น จึงน่าสนใจมากกว่า พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร จะอาศัยสื่อของตัวเองเพื่อช่วยในการสนับสนุนผลประโยชน์ของตัวเองหรือไม่ ใช้สื่อเพื่อโจมตีฝ่ายตรงข้ามหรือเปล่า ได้มีการเข้าไปแทรกแซงการทำงานของสื่อมวลชนหรือไม่

จากบทบาทที่สำคัญทั้ง 2 บทบาทนี้ ผวนกับกระแสสังคมที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้วิจัยสังเกตเห็นความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาว่าในประเด็นข่าว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ประวัติศาสตร์และทั่วโลกให้ความสนใจนั้น โทรทัศน์ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทและได้รับความนิยมนอย่างสูงจากประชาชนได้นำเสนอเหตุการณ์ดังกล่าวแตกต่างหรือเหมือนกันหรือไม่ อย่างไร ภาวะความกดดันทางสังคมที่เกิดขึ้นมีผลหรือไม่ต่อการทำงานและการรายงานข่าวของสื่อมวลชน

ปัญหานำวิจัย

1. สถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง (3-5-7-9-11-ไอทีวี-Nation Channel 8) ได้เสนอข่าว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร แตกต่างกันหรือไม่

2. บริบททางสังคมมีผลต่อการเสนอข่าว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตรที่เสนอผ่านทางสถานีโทรทัศน์หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำเสนอข่าว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตรที่รายงานผ่านทางสถานีโทรทัศน์ทุกสถานี ได้แก่ ช่อง 3-5-7-9-11-ไอทีวี-Nation Channel 8

2. เพื่อศึกษาบริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับ คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร

ข้อสันนิษฐานในการวิจัย

การเสนอข่าว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ ชินวัตรที่ถูกรายงานผ่านทางสถานีโทรทัศน์ที่มีความแตกต่างกันตามปัจจัยทั้งภายในและภายนอก

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการเสนอข่าว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ ชินวัตรที่รายงานผ่านทางสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง (3-5-7-9-11-ไอทีวี-Nation Channel 8) โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ศึกษารายการข่าวภาคค่ำที่เกี่ยวข้องกับ คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ ชินวัตร ที่นำเสนอผ่านทางสถานีโทรทัศน์ไทย ได้แก่ ช่อง 3 – 5 – 7 – 9 – 11 – ไอทีวี – Nation Channel 8 โดยระยะเวลาในการเก็บข้อมูลจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2544 (วันแถลงคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญ) จนถึง วันที่ 10 สิงหาคม 2544 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 8 วัน

2. ศึกษาการรายงานข่าวทางสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ website ต่าง ๆ ตลอดจนบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ ชินวัตร โดยระยะเวลาในการเก็บข้อมูลจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 13 กันยายน 2543 (วันแรกที่สื่อมวลชนได้รายงานข่าวดังกล่าวต่อสาธารณชน) จนถึงหลังวันแถลงคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญ 1 สัปดาห์ คือ วันที่ 10 สิงหาคม 2544

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การเสนอข่าว หมายถึง การจับประเด็นข่าว การจัดเรียงลำดับความสำคัญของข่าว และระยะเวลาในการเสนอข่าว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ ชินวัตรที่เสนอผ่านทางรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานี (3 – 5 – 7 – 9 – 11 – ไอทีวี – Nation Channel 8)

บริบททางสังคม หมายถึง ลำดับเหตุการณ์ คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ ชินวัตรตั้งแต่วันที่สื่อมวลชนได้รายงานข่าวดังกล่าวต่อสาธารณชน (13 กันยายน 2543) จนถึงหลังวันแถลงคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญ 1 สัปดาห์ (10 สิงหาคม 2544) ตลอดจนท่าทีของสื่อและการเคลื่อนไหวทางสังคมที่เกิดขึ้น

คดี “ซุกหุ่่น” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร หมายถึง ชาวทุกชาวที่เกี่ยวข้องกับการที่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้ถูกคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการทางกฎหมาย ในข้อกล่าวหาว่าจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ประกอบด้วยข้อความเท็จหรือปกปิดข้อความจริง ที่เสนอผ่านทางรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ ทั้ง 7 สถานี (3 – 5 – 7 – 9 – 11 – ไอทีวี – Nation Channel 8)

สถานีโทรทัศน์ หมายถึง สถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 ช่องในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 (ททบ.5) สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี (ITV) ทีวีเสรี และ สถานีโทรทัศน์ Nation Channel 8

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบและเข้าใจถึงการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยแต่ละสถานี
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพการทำงานที่แท้จริงภายใต้เงื่อนไขความกดดันทางสังคม
3. เป็นประโยชน์สำหรับผู้ต้องการศึกษาเรื่องการรายงานข่าวในสื่ออื่น ๆ
4. เป็นกรณีศึกษาที่ดีแก่องค์ความรู้ทางด้านสื่อสารมวลชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “การเสนอข่าวโทรทัศน์คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนครินทร์ ชินวัตร” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับข่าว

2.1.1 ความหมายของ “ข่าว”

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับข่าวโทรทัศน์

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการผลิตข่าวโทรทัศน์

2.2 แนวคิดและทฤษฎีในทางสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับการเสนอข่าว

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความลำเอียง (Bias) ในการเสนอข่าว

2.2.2 ทฤษฎีองค์การ (Organizational Theory)

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับข่าว

2.1.1 ความหมายของ “ข่าว”

จนถึงปัจจุบันนี้มีผู้นิยามและให้คำจำกัดความความหมายของคำว่า “ข่าว” เป็นจำนวนมาก แต่ยังไม่มีการจำกัดความใดที่เหมาะสมที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากสาเหตุที่ว่าลักษณะของข่าวได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และบางครั้งคำจำกัดความของคำว่า “ข่าว” ส่วนใหญ่มาจากความคิดเห็นของบรรณาธิการ และของแต่ละบุคคลในสังคมที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการยากที่จะหาคำตอบได้อย่างแน่นอนตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทฤษฎีและความเข้าใจของแต่ละบุคคลและแต่ละสังคม เพราะบางครั้งสิ่งที่ควรเป็นข่าวในสังคมหนึ่งแต่ก็อาจจะไม่เป็นข่าวของอีกสังคมหนึ่งก็เป็นได้

โดยทั่วไปแล้ว หากศึกษาความหมายของ “ข่าว” อย่างชัดเจนแล้วจะต้องศึกษาความหมายที่นักวิชาการสื่อสารมวลชนได้ให้นิยามไว้ ซึ่งจะขอยกตัวอย่างมาเพียงบางส่วน ดังนี้

ข่าว คือ คำบอกเล่าเรื่องราวซึ่งโดยปกติมักเป็นเรื่องใหม่ หรือเป็นที่น่าสนใจ คำบอกเล่า คำเล่า

ข่าว คือ รายงานเหตุการณ์ที่ผู้คนที่ให้ความสนใจในขณะใดขณะหนึ่ง และข่าวที่ดีนั้นจะต้องเป็นข่าวซึ่งมีความสำคัญต่อผู้อ่าน และผู้อ่านมีความสนใจเป็นอย่างมาก

ข่าว คือ อะไรก็ตามที่ผู้คนจำนวนมากให้ความสนใจในขณะนั้น และข่าวที่ดีนั้นจะต้องเป็นข่าวที่ได้รับความสนใจจากคนจำนวนมาก

ข่าว คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไม่จำกัดเวลา สถานที่ เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคนส่วนใหญ่ แม้ว่าจะเกิดขึ้นกับคน ๆ เดียวก็ตาม ถ้ามีผลกระทบต่อคนอื่นก็เป็นข่าวได้

ข่าว คือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของเหตุการณ์บางอย่าง หรือ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเกี่ยวกับความคิดเห็นซึ่งทำให้มีคนสนใจ เนื่องจากมีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อชีวิตของผู้คน หรือมีอิทธิพลต่อความอยู่เย็นเป็นสุขของผู้คน

ส่วน Julius K. Hunter ได้รวบรวมความคิดเห็นของผู้ทำงานในวงการข่าวโทรทัศน์ในสหรัฐอเมริกาถึงความหมายของข่าวไว้ในหนังสือ Broadcast News ดังนี้

แซม ซीलแมน ผู้ประสานงานระดับสูงสถานีโทรทัศน์ CNN กล่าวว่า ข่าว คือ สิ่งที่มีความสำคัญ เพราะมีผลกระทบต่อสังคม ข่าวเป็นสิ่งที่ประชาชนจำเป็นต้องรู้และต้องการจะรู้

บิล ลอพเลอร์ ผู้อำนวยการข่าวโทรทัศน์สถานี WCAU ที่ฟิลาเดลเฟีย รัฐเพนซิลวาเนีย กล่าวว่า ข่าว คือ เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น หรือ เป็นสิ่งที่ถูกค้นพบ เป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องและอยู่ในความสนใจของคนจำนวนมาก จึงได้ถูกคัดเลือก จัดการ และติดต่อเพื่อนำมาเสนอ ซึ่งวิธีการนำเสนอขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของสื่อมวลชน

จากความหมายของข่าวที่มีความหลากหลายนั้น พอจะสรุปได้ว่า ข่าว คือ เหตุการณ์ซึ่งเป็นข้อเท็จจริง มีความน่าสนใจ มีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อประชาชนจำนวนมาก สื่อมวลชนจึงได้ทำการรวบรวมข้อเท็จจริงของเหตุการณ์เหล่านั้นมารายงานด้วยเชื่อมั่นว่าเหตุการณ์เหล่านั้นจะเป็นที่สนใจของประชาชนและมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคม

2.1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับข่าวโทรทัศน์

จากเอกสารประกอบคำบรรยายวิชาข่าวโทรทัศน์ของ ดวงทิพย์ วรพันธุ์ ได้กล่าวว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์เป็นแหล่งข่าวสารที่เสนอความบันเทิงและสาระประโยชน์ให้กับประชาชน การเสนอข่าวทางโทรทัศน์นั้นสามารถจะทำให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารได้รวดเร็ว ได้เห็นทั้งภาพและได้ยินเสียงในเวลาเดียวกัน

รายการข่าวโทรทัศน์จะประกอบด้วย ข่าวที่มีเนื้อหาโดยรวม สรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นว่าเป็นเหตุการณ์อะไร เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไมเหตุการณ์นั้นจึงเกิดขึ้น และเมื่อรวมกับลักษณะของโทรทัศน์แล้ว ข่าวโทรทัศน์จึงมีความหมาย คือ ข่าวสารที่เกิดขึ้นใหม่ น่าสนใจ มีผลกระทบต่อสาธารณชน ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์สามารถสื่อข่าว รายงานข่าว ถ่ายภาพ และภาพยนตร์บันทึกภาพได้ เพื่อจัดทำรายการข่าวภายในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา และการวิเคราะห์ข่าว ซึ่งอาจจะออกอากาศในรูปแบบภาพยนตร์ ภาพ การอ่านข่าว หรือการอ่านข่าวประกอบภาพยนตร์หรือภาพ

ทางด้าน ประมะ สตะเวทิน ได้กล่าวถึงลักษณะของการกระจายเสียงของสถานีวิทยุโทรทัศน์ที่กระจายเสียงอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานในแต่ละวัน ดังนั้นในการเสนอข่าวโทรทัศน์จึงสามารถกระทำได้ตลอดเวลาตามความจำเป็น นอกเหนือจากช่วงรายการข่าว ทำให้สามารถเสนอข่าวได้ทันเหตุการณ์ ทำให้ผู้ชมได้รับข่าวสารทันสมัยอย่างรวดเร็ว แม้กระทั่งการเสนอรายงานสดจากเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น แต่ทั้งนี้ โทรทัศน์มีระยะเวลาในการเสนอข่าวที่จำกัดจนอาจทำให้ไม่สามารถให้รายละเอียดของข่าวได้มากเท่าหนังสือพิมพ์ อย่างไรก็ตามภาพที่ปรากฏในข่าวโทรทัศน์นั้นก็สามารถทดแทนรายละเอียดของถ้อยคำที่จำกัดได้ เพราะภาพทำให้เกิดความเข้าใจได้ดี ดังคำกล่าวที่ว่า ภาพ 1 ภาพ มีค่าเท่ากับคำ 1,000 คำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพที่มีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องในโทรทัศน์และภาพยังทำให้คนเชื่อได้มากด้วย เพราะการเห็นคือการเชื่อ

จากคุณสมบัติที่โทรทัศน์สามารถถ่ายทอดภาพและเสียงได้ในเวลาเดียวกัน ได้ทำให้การเสนอข่าวโทรทัศน์เป็นที่สนใจและได้รับการติดตามจากประชาชนเป็นอย่างมาก และเป็นผลให้มีการแข่งขันกันอย่างมากในวงการข่าว โดยเฉพาะการนำเสนอข่าวที่รวดเร็วทันเหตุการณ์ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่เป็นภัยพิบัติ อุบัติเหตุ ความรุนแรง หรือเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่ประชาชนจำนวนมากให้ความสนใจและติดตาม ดังนั้น สถานีโทรทัศน์ทุกช่องจึงพยายามแย่งชิงความได้เปรียบในการเสนอข่าวให้ได้รวดเร็วกว่าสถานีอื่น ซึ่งจะนำมาซึ่งความนิยมของประชาชนที่มีต่อรายการข่าวโทรทัศน์ อย่างไรก็ตาม ในการเสนอข่าวที่รวดเร็วนั้น รายการข่าวยังต้องคำนึงถึงคุณภาพของข่าวที่น่าเสนอด้วย โดย Mitchell V.

Charnley ได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาว่าข่าวที่เสนอออกมาเป็นข่าวที่ดีและมีคุณภาพ (Qualities of News) หรือไม่จะต้องพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้

1. ความถูกต้อง (Accuracy) หมายถึง ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในทุก ๆ ข้อความที่เกี่ยวข้อง ชื่อ ที่อยู่ วันที่ อายุ ตลอดจนความหมายของข่าว ความถูกต้องยังรวมถึงการเน้นน้ำหนักในการเสนอข่าว บางครั้งนักข่าวอาจนำเอารายละเอียดที่ไม่สำคัญมาเน้นให้เป็นจุดสำคัญของเรื่อง ซึ่งเป็นการบิดเบือนเนื้อหาสำคัญของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2. ความสมดุล (Balance) หมายถึง ความสมดุลของเนื้อหาข่าวที่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเน้นหรือเฉพาะเจาะจง และความสมบูรณ์ของเรื่องราว ความสมดุลจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสื่อมวลชนนำเอาความสำคัญของข้อเท็จจริงต่าง ๆ มารายงานให้ได้ทุกแง่มุม

3. ความเป็นกลาง (Objective) หมายถึง การรายงานข้อเท็จจริงของเหตุการณ์โดยปราศจากอคติและความลำเอียงใด ๆ ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามความเป็นกลางในการเสนอข่าวนั้นเป็นไปได้ยาก เพราะบางครั้งนักข่าวมักใช้อารมณ์ ความรู้สึก และความคิดเห็นส่วนตัวลงไปปะปนในเวลารายงานข่าว ทำให้มีความอคติและความลำเอียงเกิดขึ้น แต่ความยุติธรรมและความเป็นกลางยังเป็นสิ่งที่สื่อมวลชนต้องระลึกและปฏิบัติให้ได้

4. ความกะทัดรัดชัดเจน (Clear and Concise) หมายถึง การรายงานข่าวโดยใช้คำธรรมดา ง่ายต่อความเข้าใจและไม่กำกวม การรายงานข่าวที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นการรายงานที่ใช้คำสั้น กะทัดรัด และได้ใจความชัดเจน

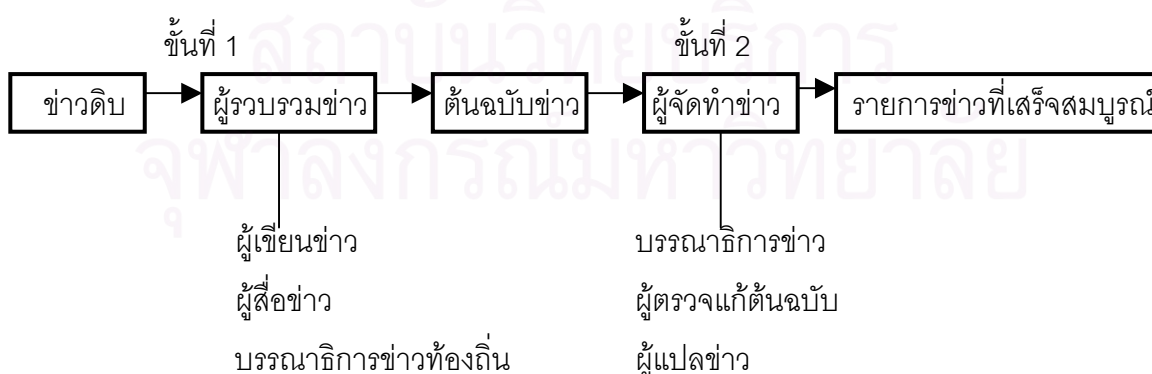
5. ความสดและทันเหตุการณ์ (Immediacy of Recentness) หมายถึง เป็นความรวดเร็วของเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้น หรือความรวดเร็วในการรายงานเหตุการณ์นั้น ๆ และบางครั้งการรายงานข่าวอาจไม่จำเป็นต้องรอให้มีเหตุการณ์เกิดขึ้นก็อาจนำมารายงานได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมถูกต้องกับกาลเวลาปัจจุบัน เช่น ข่าวค่าครองชีพ และข่าวผลกระทบของการขึ้นราคาน้ำมัน เป็นต้น

ในขณะที่ ดร.ณิ หิรัญรักษ์ (2529) ได้กล่าวไว้ใน “การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น” ถึงลักษณะของการพิจารณาคุณภาพของข่าว (Qualities of News) ว่าความเป็นกลางเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่สื่อมวลชนจะต้องยึดปฏิบัติตลอดเวลา ซึ่งอาจพิจารณาความเป็นกลางในแง่คุณภาพของข่าวได้ 4 ประการ คือ

1. การรายงานข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ซึ่งจะต้องปราศจากความมีอคติ และลำเอียงใดๆ ทั้งสิ้น
2. นักข่าวจะต้องรายงานข่าวอย่างตรงไปตรงมาด้วยความสุจริตใจ
3. การรายงานข่าวในปัจจุบันจะเป็นการรายงานข่าวแบบอธิบายความข่าว ซึ่งจะต้องอาศัยความสามารถของนักข่าวในการที่จะอธิบายเหตุการณ์ให้ผู้รับสารได้เข้าใจสถานการณ์และภูมิหลังของเรื่องราวต่าง ๆ ได้ ซึ่งการอธิบายความนี้ มักไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงการสอดแทรกความคิดเห็นของนักข่าวได้ในบางครั้ง
4. ความเป็นกลางในการเสนอข่าวนั้นเป็นไปได้ยากมากเพราะบางครั้งนักข่าวมักใช้อารมณ์ความรู้สึก และความคิดเห็นส่วนตัวลงไปปะปนในเวลารายงานข่าว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ความมีอคติและความลำเอียงเกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม ความยุติธรรมและความเป็นกลางยังเป็นสิ่งสำคัญที่นักข่าวจะต้องระลึกถึงและปฏิบัติตามให้ได้

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการผลิตข่าวโทรทัศน์

ในการผลิตรายการข่าวโทรทัศน์ประจำวัน กว่าที่จะมีรายการข่าวนำเสนอได้นั้น “ข่าว” จะถูกรวบรวมผ่านการพิจารณาของบุคคลหลายคน กระบวนการผลิตข่าวประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นรวบรวมข่าว และขั้นจัดทำข่าวดังแบบจำลอง

หากพิจารณาว่าการผลิตรายการข่าวมีกระบวนการเช่นเดียวกับการผลิตรายการโทรทัศน์อื่น ๆ รายการข่าวโทรทัศน์จะประกอบด้วยขั้นตอนการผลิต 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นตอนการผลิต 2. ขั้นตอนการผลิต และ 3. ขั้นตอนหลังการผลิต

ไม่ว่าจะพิจารณาให้การผลิตรายการข่าวประกอบด้วย 2 หรือ 3 ขั้นตอนในการผลิต ข่าวโทรทัศน์ทุกขั้นตอนมีผู้รักษาประตู (Gatekeeper) เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย กล่าวคือ

ขั้นก่อนการผลิต ผู้รักษาประตู อันได้แก่ บรรณาธิการข่าวประจำวัน จะทำหน้าที่กรองข่าว (Filtering) ด้วยการคัดเลือกข่าว (Selecting) โดยใช้ “คุณค่าของข่าว” (News Values) และ/หรือคุณลักษณะของข่าว (Characteristics of News) มาตัดสินใจเลือกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในที่ต่าง ๆ กันมาเป็นข่าวให้พอดีกับเวลาออกอากาศที่ได้กำหนดไว้

ขั้นการผลิต ผู้รักษาประตู อันได้แก่ ผู้สื่อข่าว ผู้รายงานข่าว ช่างภาพ ผู้แปลข่าว ผู้ตรวจแก้ไขข่าว บรรณาธิการประจำวันจะทำหน้าที่ผลิตต้นฉบับข่าว ภาพข่าวและกำหนดวิธีการนำเสนอ

ขั้นหลังการผลิต ผู้รักษาประตู อันได้แก่ บรรณาธิการข่าวประจำวันหรือหัวหน้าฝ่ายข่าว จะทำหน้าที่จัดลำดับ (Ranking) หรือจัดวาระข่าว (Agenda Setting)

ปัจจัยด้านองค์กร เป็นปัจจัยที่พบได้มากที่สุด หลีกเลียงได้ยากที่สุดและมักมีปัญหาเรื่องอุดมการณ์ตามมา ปัจจัยนี้มีผลให้ “ผู้รักษาประตู” เลือกเสนอข่าวที่เป็นเหตุการณ์ใหญ่ มีขอบเขตครอบคลุมกว้างขวาง เหตุการณ์ที่ชัดเจนไม่คลุมเครือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรอบ 24 ชั่วโมง เหตุการณ์ที่ง่ายแก่การติดตามมารายงาน ง่ายต่อการเข้าใจรับรู้และเป็นที่ยอมรับเข้ากันได้กับวัฒนธรรมที่เป็นอยู่

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประเภทของข่าว ปัจจัยนี้ “ผู้รักษาประตู” จะเลือกข่าวจากเหตุการณ์ที่เป็นความคาดหวังของผู้ชมภายในขอบเขตที่เคยได้รับรู้ เป็นเหตุการณ์ที่แสดงถึงคุณค่าของข่าว และความสมดุระหว่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นข่าวประเภทต่าง ๆ

ปัจจัยด้านสังคม – วัฒนธรรม ปัจจัยนี้ “ผู้รักษาประตู” จะเลือกข่าวจากเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลชั้นนำและชาติชั้นนำ (elite persons & elite nations) รวมทั้งเหตุการณ์ที่ไม่ดีทั้งหลายซึ่งผู้ดูผู้ชมส่วนใหญ่ให้ความสนใจ

ในการผลิตข่าวโทรทัศน์ กว่าที่รายการข่าวโทรทัศน์จะนำเสนอสู่สายตาประชาชนได้จะต้องผ่านการทำงานจากบุคคลจำนวนมาก ในฝ่ายข่าวจะมีเจ้าหน้าที่ทำงานในส่วนต่าง ๆ เพื่อร่วมผลิตรายการข่าวเสนอต่อผู้ชม Ivor York ได้จัดแบ่งการทำงานของเจ้าหน้าที่ในองค์กรข่าวโทรทัศน์โดยแยกการทำงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยต่าง ๆ ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ฝ่ายป้อนข้อมูล (Intake หรือ Input) คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ในการหาข่าวเพื่อผลิตออกอากาศ
2. ฝ่ายนำออกอากาศ (Output) คือ บุคคลที่ทำหน้าที่จัดการให้ข่าวมีความพร้อมที่จะออกอากาศได้

เมื่อข่าวผ่านการคัดเลือกแล้ว บรรณาธิการข่าวประจำวันจะจัดลำดับข่าวเพื่อนำเสนอเป็นรายการข่าวประจำวันแต่ละภาค ซึ่งการจัดลำดับข่าวนี้นักเรียงลำดับตามความสำคัญของข่าวจากมากไปหาน้อย โดยให้ความสนใจกับเหตุการณ์ บุคคลในเหตุการณ์ และประเด็นแง่มุมของเหตุการณ์ที่เด่นเป็นพิเศษ รวมทั้งภาพเหตุการณ์และการใช้กราฟฟิกประกอบภาพ

สุภาพร เพชรศิริ เสนอ 2 ทรรศนะต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ โดยกล่าวถึงทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบาย “ข่าวโทรทัศน์” ว่ายังมีความเห็นที่แตกต่างกันอยู่ ตัวอย่างเช่น ทฤษฎีแรกจะกล่าวว่าข่าวโทรทัศน์นั้นจะทำหน้าที่ประดุจ “หน้าต่างที่เปิดออกไปสู่โลกกว้าง” ดังนั้นจึงมีเรื่อง 2 เรื่องที่แยกขาดจากกัน เรื่องแรก “คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง” อีกเรื่องหนึ่งก็คือ “การรายงานข่าวที่เป็นกลาง” สิ่งที่คุณสื่อข่าวกระทำก็มีเพียงการนำเอาเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นมารายงานอย่างเป็นทางการเท่านั้น ทรรศนะดังกล่าวถูกต่อยอดด้วยรูปแบบต่าง ๆ ของปฏิบัติการในการรายงานข่าว เช่น การรายงานสดจากสถานที่เกิดเหตุ การสัมภาษณ์ผู้อยู่ในเหตุการณ์และใส่เสียงสด ๆ เข้ามาในข่าว เป็นต้น

อีกทฤษฎีหนึ่งที่น่าเสนอด้วยการคัดค้านแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีแรกว่า โทรทัศน์มิใช่ปรากฏการณ์ของการแยกสองสิ่งออกจากกันเป็น “โลกแห่งความเป็นจริง” และ “การรายงานข่าว” ดังที่กล่าวมา เช่น ทรรศนะของ J.Fiske ที่กล่าวว่าแม้ว่าการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ในโลกจะเป็นเรื่องที่เป็นไปโดยธรรมชาติ แต่ทว่าวิธีการเลือกเฉพาะเหตุการณ์บางเหตุการณ์มาแล้ว และวิธีการเล่า (นำเสนอ รายงาน) นั้นมิใช่เรื่องที่เป็นไปเองตามธรรมชาติ หากทว่าเป็นเรื่องที่มีปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรมเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยอย่างแน่นนอน เหตุผลง่าย ๆ เบื้องหลังทรรศนะที่สองนี้ก็คือ ในโลกแห่งความเป็นจริงมีเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างมากมาย ทำให้ต้องมีกระบวนการเลือกเหตุการณ์อย่างแน่นนอน เหตุการณ์บางเหตุ

การณ์จะถูกคัดเลือกเอาไว้ บางเหตุการณ์จะถูกตัดทิ้งไป บางเหตุการณ์ถูกนำมาขยายให้สำคัญขึ้นมา (Highlight) เหตุผลประการที่สองที่ดูลึกซึ้งไปกว่าข้อแรกก็คือ ในขณะที่เหตุการณ์หนึ่ง ๆ ประกอบไปด้วยหลายมิตินั้น (Dimension) ผู้รายงานข่าวได้เลือกแง่มุมไหนมารายงานอย่างไร ในกรณีของข่าวโทรทัศน์ซึ่งมีธรรมชาติ เป็นสื่อภาพและเสียงผสมกันนั้น วิธีการเล่าเรื่อง / รายงานจะปรากฏอยู่ในการใช้มุมกล้อง ระยะห่างของภาพ แสง คำบรรยาย ฯลฯ ซึ่งบ่งบอกนัยว่า “ผู้เล่า (นักข่าว) เองก็ได้มีจุดยืนที่แน่นอนจุดหนึ่งแล้วในการมองเหตุการณ์ และได้ใช้กลยุทธ์ของกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ที่จะเล่า / รายงานให้ผู้ชมได้มองเห็นออกไปจากจุดยืนเดียวกับตน” เพราะฉะนั้น แทนข้อสรุปแรกที่ว่า เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นมาแล้ว (Given) และนักข่าวก็ไปเอามารายงานข่าวอย่างเป็นทางการเป็นกลางเท่านั้นเองของทฤษฎีแรก ข้อเสนอของทฤษฎีที่สองจึงกล่าวว่าการทำข่าวโทรทัศน์นั้น เป็นกระบวนการสร้างความเป็นจริงทางสังคม และวัฒนธรรม “เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง” เป็นเพียงครั้งเดียวเท่านั้นของภาพข่าวโทรทัศน์ ซึ่งก็ต้องผ่านกระบวนการเลือกสรรและปรุงแต่งอีก

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดนี้มาช่วยในการศึกษาการทำงานและการเสนอข่าว คดี “ชุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตรที่รายงานผ่านทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานีว่ามีปัจจัยใดที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการทำงานและการเสนอข่าวของสื่อมวลชนหรือไม่

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเสนอข่าว

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความลำเอียง (Bias) ในการเสนอข่าว

จากประเด็นที่สื่อมวลชนได้รับการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการเสนอข่าวนั้น Herbert J. Gans ได้อธิบายถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้การเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกิดการบิดเบือน เกิดอคติหรือความลำเอียงขึ้นได้ ประกอบด้วย

- ความลำเอียงที่เกิดจากตัวของนักข่าว

นักข่าวก็เป็นมนุษย์คนหนึ่งเช่นเดียวกับมนุษย์คนอื่น ๆ ที่มีเลือดเนื้อ มีจิตวิญญาณ รวมทั้งมีความโลภโกรธหลงบางอย่างอยู่ในตัว มีความคิด ทัศนคติ และอุดมการณ์เฉพาะตัว ดังนั้น Gans จึงมองว่าแม้จะมีหลักเกณฑ์และกรอบทางวิชาชีพเป็นตัวกำหนดอยู่ แต่ข่าวทุกชิ้นที่ถูกสร้างขึ้นมามีมิติด้านอัตวิสัย (subjectivity) ของผู้ทำข่าวผสมอยู่ด้วย มีผู้เปรียบเทียบว่า อาชีพนักข่าวก็เหมือนอาชีพนักวิทยาศาสตร์ที่กำลังแสวงหาความเป็นจริงบางประการ และได้รายงานสิ่งที่ตนได้ค้นพบ เพียง

แต่ว่าสิ่งที่ค้นหาของนักข่าวนั้นอาจจะกว้างขวางกว่านักวิทยาศาสตร์ ดังนั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดเหตุการณ์หนึ่ง ๆ มีโอกาส “เข้าตา” นักข่าวและถูกคัดเลือกจนกลายเป็น “ข่าว” ขึ้นมานั้น ก็คือ ตัวนักข่าวนั่นเอง ดังนั้น มันคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่การคัดเลือกและการเสนอข่าวของสื่อมวลชนจะมีอคติหรือทัศนคติของนักข่าวปะปนอยู่ด้วย บางครั้งอาจมีการบิดเบือนข้อเท็จจริงไปบ้างเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายที่ตนชื่นชอบอยู่ ซึ่งนั่นอาจเนื่องมาจากทัศนคติและอุดมการณ์ของนักข่าวได้เอนเอียงไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นผลให้การรายงานข่าวที่เกี่ยวกับฝ่ายตรงข้ามเกิดอคติขึ้นมา โดยจะค่อนข้างไปทางลบมากกว่าทางบวก ด้วยเหตุนี้ บทบาทของนักข่าวจึงมีความสำคัญอย่างมากเพราะถ้านักข่าวขาดจรรยาบรรณในการทำหน้าที่ของตน มีใจเอนเอียงไปทางใดทางหนึ่ง การเสนอข่าวที่ออกมาย่อมมีอคติ และอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นภายในสังคมได้

อย่างไรก็ตาม Gans มีความเห็นว่าอคติในการรายงานข่าวที่เกิดจากตัวนักข่าวเองนั้นยังไม่จำเป็นว่าเป็นปัจจัยที่มีบทบาทมากเท่าใดนัก นั่นเป็นเพราะว่านักข่าวจะได้รับการอบรมและปลูกฝังให้มีความเป็นมืออาชีพในการทำงาน แม้ว่าในส่วนลึกของแต่ละคนนั้นจะมีความคิดและอุดมการณ์ที่เอนเอียงไปทางใดทางหนึ่งก็ตาม แต่ปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญและเป็นตัวที่จะมากำหนดและควบคุมการเสนอข่าวของนักข่าวอีกชั้นหนึ่ง ก็คือ โครงสร้างขององค์กรสื่อ

- ความลำเอียงที่เกิดจากโครงสร้างขององค์กรสื่อ

อย่างที่เรารู้กันแล้วว่าได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบโครงสร้างขององค์กรสื่อมวลชนขึ้น โดยในระบบเก่านั้น กรรมสิทธิ์และการดำเนินงานเป็นของสาธารณะหรือของรัฐเกือบทั้งหมด และเป็นกิจการที่ไม่ได้ทำเพื่อการค้า (non-commercial) เน้นไปที่ประโยชน์เพื่อสาธารณะ (public interest) เป็นสำคัญ แต่ในช่วงต่อมาเอกชนได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในองค์กรสื่อ ซึ่งมีกำไรและผลประโยชน์ทางธุรกิจ (รวมทั้งผลประโยชน์ทางการเมือง) เป็นเป้าหมาย เน้นไปที่ผลประโยชน์ขององค์กรมากกว่าประโยชน์ของสาธารณะ ตัวอย่างเช่น สื่อมวลชนในญี่ปุ่นได้เริ่มมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับรัฐบาลและกับกลุ่มผลประโยชน์ขนาดใหญ่ องค์กรสื่อมวลชนเองดำเนินงานเป็นธุรกิจที่แสวงหาผลกำไรเป็นเป้าหมาย สภาพเช่นนี้ทำให้อสื่อมวลชนญี่ปุ่นแสดงบทบาทที่มีเงื่อนไขไม่ชัดเจน เป็นที่เคลือบแคลงในสายตาของสาธารณชนมาโดยตลอด ด้านหนึ่งสื่อมวลชนถูกตำหนิว่าปกป้องกลุ่มทุนขนาดใหญ่ของประเทศ อีกด้านหนึ่งถูกวิจารณ์ว่าเป็นเครื่องมือของนักการเมือง (วิภา อุดมจันทร์, 2541) ซึ่งความสัมพันธ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นนี้ได้ส่งผลต่อการทำงานของสื่อมวลชนในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการเสนอข่าวของสื่อมวลชน ซึ่ง Gans เชื่อว่าอคติที่เกิดจากโครงสร้างขององค์กรสื่อ นั้นจะเกิดขึ้นก็เพื่อผลประโยชน์ 2 ด้าน คือ

- ผลประโยชน์ทางธุรกิจขององค์กรสื่อ

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่าเอกชนได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในองค์กรสื่อ ทำให้องค์กรสื่อกลายเป็นกิจการที่คำนึงถึงผลกำไรและผลประโยชน์ขององค์กรเป็นสำคัญ มักมีเรื่องบ่นที่แสดงความไม่พอใจนักข่าวสื่อมวลชนส่วนใหญ่เกือบทุกประเภทจะโอนเอียงไปเป็นธุรกิจการค้าและการแสวงหาผลกำไรอย่างสูงสุดให้แก่เจ้าของกิจการและผู้เกี่ยวข้อง โดยมีการแสดงภารกิจเพื่อสังคมเพียงเพื่อเป็นผักชีโรยหน้า บางครั้งอาจตกเป็นเครื่องมือโฆษณาชวนเชื่อ นำเบื้อหน้า ไม่กล้าแสดงจุดยืนทางการเมือง ด้วยเกรงว่าจะกระทบกระเทือนอิทธิพลอำนาจฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จึงกลับกลายเป็นรายการที่ไม่ได้รับใช้สาธารณะอย่างแท้จริง

ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วว่าโครงสร้างขององค์กรสื่อมีความแตกต่างกัน ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่าองค์กรสื่อแต่ละแห่งก็จะมีวิธีการในการเสนอข่าวที่แตกต่างกันออกไป เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อองค์กรของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรสื่อทางโทรทัศน์ในปัจจุบัน การดำเนินการต่าง ๆ ของทางสถานีจะเน้นไปที่ผลกำไรและผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าผลประโยชน์เพื่อสาธารณะ นั่นก็เพื่อความอยู่รอดขององค์กร ซึ่งในปัจจุบัน เราจะเห็นได้ว่าองค์กรสื่อแต่ละแห่งได้มีการแข่งขันกันอย่างมากในการนำเสนอข่าวสารต่อประชาชน นั่นก็เพื่อต้องการยกระดับความนิยมขององค์กรขึ้นมาให้ล้ำหน้ามากกว่าองค์กรคู่แข่ง เพราะยิ่งถ้ามีคนรับชมข่าวของทางสถานีมากเท่าไร ผลกำไรหรือรายได้ที่ตามมาก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น จึงทำให้การนำเสนอข่าวหรือการรายงานข่าวขององค์กรสื่อจึงต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภคเป็นสำคัญ ซึ่งผู้บริโภคในที่นี้ หมายถึง ผู้บริโภคที่เป็นคนกลุ่มใหญ่ของสังคม ในขณะที่ความต้องการของคนกลุ่มน้อย (minority) เช่น คนแก่ คนยากจน และเด็กของสังคม จะถูกสื่อทิ้งไป เพราะไม่ใช่กลุ่มผู้ชมคุณภาพที่จะทำรายได้และกำไรให้กับองค์กรสื่อ และโดยส่วนใหญ่แล้วรายได้จากการผลิตข่าวทางโทรทัศน์จะมาจากผู้โฆษณาทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด ดังนั้นสปอนเซอร์หรือโฆษณาจึงเป็นตัวแปรอีกตัวหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการรายงานข่าวของสื่อมวลชน โดยองค์กรสื่อได้มองว่าวิธีเดียวที่จะทำกำไรมาก ๆ คือ ผลิตข่าวอะไรก็ได้ที่สามารถเข้าถึงคนหมู่มากที่สุด ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะผลิตข่าวคุณภาพเยี่ยมแต่มีคนดูไม่กี่คน เพราะผู้โฆษณาจะเป็นผู้จ่ายค่าใช้จ่ายเกือบทั้งหมด โดยเลือกจ่ายให้กับสินค้าที่มี “คุณภาพทางด้านผู้ชม” (audience quality) ไม่ใช่ “คุณภาพทางด้านข่าว” (news quality) นอกจากนี้ อำนาจเงินของผู้โฆษณายังสามารถทำให้สื่อไม่กล้าล่วงล้ำเข้าไปในเขตหวงห้าม ไม่กล้าที่จะแตะต้องสิ่งใดที่จะส่งผลเสียต่อผลประโยชน์ของผู้โฆษณา

- ผลประโยชน์ทางการเมืองขององค์กรสื่อ

หลายคนมองว่าโครงสร้างองค์กรสื่อแบบใหม่เป็นอิสระจากอิทธิพลการเมืองมากกว่าโครงสร้างสื่อแบบเดิม เพราะเห็นว่ารัฐได้ลดการควบคุมและเปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนได้เข้ามาเป็นเจ้าของสื่อมากขึ้น ซึ่งจริง ๆ แล้วเป็นความคิดที่ผิดถนัด เพราะในความเป็นจริงแล้วอิทธิพลทางการเมืองได้เริ่มเข้ามาแทรกแซงการทำงานของสื่อตามแนวความคิดของ Austin Ranny (Political Bias and Structural Bias. Media and Politics in the United States. Studies of Broadcasting: NHK, 1988.) โดยได้ร่วมมือกับนายทุนสื่อ ต่างด้อยที่ด้อยอาศัยกันในการใช้สื่อกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงทางการเมืองของรัฐบาลและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของกลุ่มทุนใหญ่ และยังถ้าผู้มีบทบาททางการเมืองได้เข้ามามีบทบาทอยู่ในองค์กรสื่อด้วยแล้ว เสรีภาพหรือความเป็นกลางในการนำเสนอย่อมเกิดขึ้นได้ยาก เพราะองค์กรสื่อเองก็ยังไม่สามารถเสนอข่าวที่จะก่อให้เกิดผลเสียต่อองค์กรตนเองอยู่แล้ว เพราะมันหมายถึงความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อองค์กรสื่อ นั้น ๆ ด้วย ซึ่งถ้าหากผู้บริหารขององค์กรสื่อคนไหนถูกวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อมวลชนในเชิงลบ ความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนที่มีต่อคน ๆ นั้นย่อมตกลงไป และยังส่งผลกระทบไปยังธุรกิจหรือกิจการอื่น ๆ ที่บุคคลท่านนั้นเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ด้วย ดังนั้น จึงเป็นไปได้ยากที่เราจะเห็นองค์กรสื่อวิพากษ์วิจารณ์คนในองค์กรของตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนไม่ได้รับข่าวสารที่ถูกต้อง ข่าวสารที่ถูกเสนอออกมาจะเป็นข้อเท็จจริงเพียงด้านเดียวโดยอีกด้านหนึ่งได้ถูกปิดบังไว้โดยองค์กรสื่อ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า กลุ่มธุรกิจ กลุ่มการเมือง และกลุ่มสื่อมวลชน กำลังก่อตัวกันขึ้นเป็นชนชั้นนำรุ่นใหม่ โดยมีสื่อมวลชนเป็นกลไกในการเสนอข่าวสารและความคิดเห็นของนักธุรกิจและนักการเมืองในกลุ่มของตน หรือกลุ่มบุคคลใกล้ชิด สื่อมวลชนนั้นมีผลประโยชน์ทางธุรกิจของตนที่ต้องพิทักษ์รักษา แต่สื่อมวลชนก็มีบทบาทใหม่ทางการเมืองที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในสถานะที่เป็นอยู่ สื่อมวลชนมีผลประโยชน์สองด้านซึ่งต้องพึ่งพิงกันและกัน การสร้างประชาธิปไตยที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ทางการเมืองของคนส่วนใหญ่ (ไม่จำเพาะแต่ชนชั้นกลาง) ย่อมทำให้สื่อมวลชนดำรงตนเป็นปากเสียงของความชอบธรรมในทางการเมืองนำไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจด้วยพร้อม ๆ กัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเอาแนวความคิดเกี่ยวกับความลำเอียงในการเสนอข่าวมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อต้องการตรวจสอบให้เห็นว่า การเสนอข่าว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนักโทษ ชินวัตรทางสถานีโทรทัศน์ มีความแตกต่างกันไปตามปัจจัยที่อยู่เบื้องหลัง (เช่น ตัวนักข่าว โครงสร้างขององค์กรสื่อ และ ผลประโยชน์ทางธุรกิจ)

2.2.2 ทฤษฎีองค์กร (Organizational Theory)

สมมติฐานของทฤษฎีนี้ คือ นายทวารข่าวสารไม่ใช่บุคคลที่อยู่เพียงลำพังในกระบวนการตัดสินใจคัดเลือกข่าว หากแต่เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่ผลิตข่าวซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่แตกต่างกันออกไป

บริต (Breed) ได้วิเคราะห์ไว้ในการศึกษาเรื่อง “Social Control in the News Room : A Functional Analysis” ว่าการแบ่งงานกันทำ โครงสร้าง เป้าหมาย และนโยบายขององค์กรเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการกำหนดกฎเกณฑ์การทำงานข่าวให้สมาชิกภายในองค์กรนั้น ๆ ปฏิบัติตาม และส่วนใหญ่แล้วนักข่าวในองค์กรเดียวกัน จะใช้เกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกข่าวที่คล้ายคลึงกัน

ในขณะที่ ซีกัล (Sigal) อธิบายไว้ใน “The Reporters and Official : The Organization in Politics of Newsmaking” ว่าผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ และผู้บริหารที่มีส่วนในการตัดสินใจเลือกข่าวนั้น เป็นผู้กำหนดหรือหล่อหลอมเนื้อหาของข่าว การพิจารณาคัดเลือกข่าวของคนเหล่านี้มีได้กระทำโดยลำพัง หากแต่กระทำร่วมกันโดยคำนึงถึงคุณค่าที่องค์กรนั้นยึดถือปฏิบัติอยู่ ขณะที่ ดัน (Dun) ได้กล่าวไว้ใน “Public Official and the Press” ซึ่งได้ชี้ชัดลงไปว่า เป้าหมายต่าง ๆ ขององค์กรข่าวเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักข่าวและบรรณาธิการข่าวหรือผู้ผลิตเพราะว่าเป้าหมายต่าง ๆ ขององค์กรเป็นตัวตัดสินว่าเรื่องใดที่จะนำมาทำเป็นข่าวได้บ้าง

เอพสไตน์ (Epstein. The Selection of Reality. In What's News : The Media in American Society, 1981.) พบว่าข่าวโทรทัศน์เป็นผลมาจากการตัดสินใจกระทำลงไป โดยยึดถือวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นหลักเพื่อที่จะอ้างไว้ซึ่งการดำเนินธุรกิจ สถานีจะต้องควบคุมข่าวให้ตอบสนองความต้องการขององค์กร สถานีจะต้องรักษาผู้ชมไว้เพื่อโฆษณา รายการข่าวจะต้องเป็นที่ยอมรับทั่วประเทศและรักษาความน่าเชื่อถือไว้ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชน และประการสุดท้าย สถานีจะต้องผลิตข่าวภายใต้เงินทุนและเวลาอันจำกัด

อดัมส์ (Adams) ได้กล่าวไว้ใน “Networks News Research in Perspective : A Bibliographic Essay” ว่าพบปัจจัยที่คล้ายคลึงกันที่มีผลต่อการผลิตข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ กฎหมาย เทคโนโลยี เป้าหมายทางธุรกิจ และบรรทัดฐานที่องค์กรยึดถือปฏิบัติท่ามกลางการแข่งขัน ปัจจัยในด้านธุรกิจเพื่อหวังผลกำไรจะเป็นสิ่งที่องค์กรข่าวให้ความสนใจเป็นอันดับแรก วัตถุประสงค์ในด้านการค้าขององค์กรข่าว จะเป็นตัวหล่อหลอมข่าวที่เป็นผลผลิตขององค์กรนั้น

จากทฤษฎีองค์กรจะช่วยให้ทราบว่า ลักษณะการดำเนินการและการบริหารงานขององค์กรจะมีผลต่อการหยิบยกประเด็นข่าว เนื้อหาข่าว หรือการเสนอข่าว คดี “ชุกहुन” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ชินวัตรของสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีหรือไม่

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คุณากร เพชรคง (2532) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ข่าวเมืองหลวง ข่าวท้องถิ่น และข่าวระดับชาติในรายการข่าวโทรทัศน์ไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการนำเสนอข่าวเมืองหลวง ข่าวท้องถิ่น และข่าวระดับชาติ ในรายการข่าวโทรทัศน์ภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์แม่ข่ายทั้งห้าสถานีที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร (สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 – 5 – 7 – 9 – 11) ในด้านความยาวเชิงเปรียบเทียบ และความสัมพันธ์ระหว่างความยาว ลำดับข่าว บุคคลหรือวัสดุที่เป็นข่าว เหตุการณ์ในข่าว สถานที่ที่เกิดข่าว และความสำคัญของข่าวในรายการข่าวช่วง 19.30 น. และช่วง 20.00 น. ซึ่งผลการศึกษาทำให้ทราบว่าสถานีโทรทัศน์แม่ข่ายให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวระดับชาติและบุคคลหรือวัสดุระดับชาติ ขณะเดียวกัน ข่าวการเมือง และข่าวที่เกิดขึ้นในเมืองหลวงก็มีความยาวในการนำเสนอมากที่สุดด้วยเช่นกัน และพบว่าระดับความสำคัญ ประเภทข่าว และสถานที่เกิดข่าว มีความสัมพันธ์กับความยาวข่าว

ธีรรัตน์ พันทวี (2537) ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา “การวิเคราะห์กรอบของกระบวนการผลิตข่าวโทรทัศน์” ของสถานีโทรทัศน์ 5 ช่องในเขตกรุงเทพมหานคร ในแง่มุมมองของประเด็น รูปแบบ และ วิธีการนำเสนอของแต่ละสถานี โดยนำมาเกี่ยวข้องเข้ากับข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่ในกระบวนการปฏิบัติงานและการบรรณาธิการข่าวของสถานีโทรทัศน์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า โดยทั่วไปแล้วการผลิตข่าวของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 สถานีได้ดำเนินอยู่ภายใต้กรอบของการทำงานโดยสรุปดังนี้ คือ

1. ระเบียบว่าด้วยวิฤกษ์กระจายเสียงและวิฤกษ์โทรทัศน์
2. นโยบายของสถานี
3. ระบบบริหารและกฎระเบียบของสถานี
4. จรรยาบรรณทางวิชาชีพ
5. นโยบายแฝงขององค์กรผู้ควบคุมดูแล

ทั้งนี้ โดยมีการปรับเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขและสถานการณ์ทางการเมือง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อให้เกิดแรงกดดันในส่วนของผู้บริหารของรัฐที่เข้ามาช่วยกำกับดูแลนโยบาย และภาวะการทำงานของผู้นำองค์กรด้านการผลิตข้าว

อรนุช เลิศจรยารักษ์ (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “โทรทัศน์ : วิธีคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของข่าวสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร” โดยศึกษารายการข่าวภายในประเทศภาค 20.00 น. ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2529 ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 5, 7, และ 9 พบว่าวิธีการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของข่าวขึ้นอยู่กับหัวหน้าฝ่ายข่าว และ บรรณาธิการข่าวเป็นสำคัญ หัวหน้าฝ่ายข่าวและบรรณาธิการข่าวจะยึดหลักการบริหารงาน นโยบาย วัตถุประสงค์ของสถานีโทรทัศน์ ตลอดจนกฎหมายว่าด้วยระเบียบการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เป็นแนวทางในการคัดเลือก การจัดลำดับความสำคัญ และการจัดกำหนดวาระประเด็นสำคัญของข่าว (Agenda – Setting)

เปรมวดี จันทร์วัฒนกุล และ ดวงดาว รัตนโสภิตกุล ได้ทำการศึกษา เรื่อง “โทรทัศน์มีบทบาทในการเสนอข่าวอย่างไร” ในนิตยสาร ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 สิงหาคม 2518 โดยกล่าวถึงการเสนอรายการประเภทข่าวของสถานีโทรทัศน์ 4 สถานี คือ ช่อง 3, ช่อง 5, ช่อง 7, และ ช่อง 9 โดยได้สัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ หัวหน้าฝ่ายข่าว หัวหน้าบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวของทั้ง 4 สถานี เพื่อทราบถึงนโยบายการเสนอข่าว การทำข่าว และบทบาทของโทรทัศน์ในการเสนอข่าว สรุปได้ว่า การคัดเลือกข่าวของบรรณาธิการข่าวนั้น ขึ้นอยู่กับ นโยบายเป็นหลัก และอาจพิจารณาตามความเหมาะสมของสังคมไทย และจริยธรรมของการเสนอข่าวด้วย

พินท์สุดา ยุทธบรรดล (2541) ได้ศึกษานโยบายในการดำเนินการผลิตและการนำเสนอข่าวบันเทิงทางโทรทัศน์ รวมทั้งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรูปแบบและเนื้อหาของรายการข่าบบันเทิง การแสดงออกซึ่งบทบาทและหน้าที่ของข่าบบันเทิงที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 โดยผลการวิจัยพบว่าสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 มีนโยบายการผลิตรายการข่าบบันเทิงเพื่อให้เกิดประโยชน์ด้านการส่งเสริมรายการของสถานี การสนับสนุนด้านการตลาดของอุตสาหกรรมบันเทิง รวมทั้งการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่สถานีโทรทัศน์ ผู้บริหาร นักร้อง บุคคลในวงการบันเทิง ดารานักแสดงโดยเฉพาะผู้ที่สังกัดช่อง 3 ส่วนรายการข่าบบันเทิงของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ก็มีนโยบายที่จะใช้รายการเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์รายการของสถานี สนับสนุนอุตสาหกรรมบันเทิงและสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับผู้บริหารและดารานักร้องในสังกัดเช่นกัน

พรสุรีย์ ณะศรีสีบวงส์ (2537) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการคัดเลือกข่าวโทรทัศน์ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7” โดยได้ทำการศึกษาถึงกระบวนการทำข่าวในแต่ละขั้นตอนของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการทำงานดังกล่าว ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กระบวนการทำข่าวนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวและภูมิหลังของนักข่าว ปัจจัยในเรื่องความกดดันของเวลาและข้อจำกัดของสถานี ปัจจัยทางด้านนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจการแข่งขัน ปัจจัยทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรม ปัจจัยในด้านคุณค่าและธรรมเนียมปฏิบัติที่นักข่าวยึดถือปฏิบัติ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ผันแปรไปตามประเภทของข่าวในกระบวนการคัดเลือกข่าวโทรทัศน์ในแต่ละขั้นตอน

ดวงทิพย์ วรพันธ์ (2531) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “ข่าวโทรทัศน์ สภาพแวดล้อมไทย วิธีการเผยแพร่กระจายและการรับรู้” จากการวิจัยพบว่า การศึกษาคัดเลือกและการจัดลำดับข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานี บรรณาธิการข่าวของทุกสถานีต่างคัดเลือกข่าวเพื่อออกอากาศอย่างระมัดระวังมิให้ผิดไปจากนโยบายของสถานีโทรทัศน์ รวมถึงนโยบายการเสนอข่าวของฝ่ายข่าว นอกจากนี้การคัดเลือกข่าวยังต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และนโยบายจากผู้บริหารระดับสูงของทางราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการดำเนินงานของสถานี

ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ประจำวัน พบว่า ก่อนออกอากาศ บรรณาธิการข่าวมักต้องตัดข่าวทั้งภาพและเนื้อหาลงไปราวร้อยละ 15-20 เพื่อให้ลงตัวพอดีกับเวลาออกอากาศ เท่ากับต้องตัดสินใจทำข่าววันต่อวัน และมีการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงข่าวฉบับพลัน เมื่อได้รับการแสดงออกว่าไม่เห็นด้วยจากผู้บริหารระดับสูง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสนอข่าวโทรทัศน์คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนครินทร์ ชินวัตร” ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล 3 ประเภท คือ

1. การศึกษาเอกสารและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ (Documentation) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ Website และบทความต่าง ๆ ที่ได้รายงานข่าวเกี่ยวกับคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนครินทร์ ชินวัตร โดยระยะเวลาในการเก็บข้อมูลได้เริ่มตั้งแต่วันที่ 13 กันยายน 2543 (วันแรกที่สื่อมวลชนได้รายงานข่าวคดี “ซุกหูน” ต่อสาธารณชน) จนถึงหลังวันแถลงคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญ 1 สัปดาห์ คือ วันที่ 10 สิงหาคม 2544 เพื่อศึกษาบริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับคดีดังกล่าว ทั้งในส่วนของลำดับเหตุการณ์ กระแสสังคม และความคิดเห็นของสื่อมวลชน
2. การศึกษาเทปรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ 7 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 – ช่อง 5 - ช่อง 7 - ช่อง 9 - ช่อง 11 - ช่องไอทีวี - ช่อง Nation Channel 8 โดยเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2544 – 10 สิงหาคม 2544 โดยมีขอบเขตดังนี้
 - ตรวจสอบประเด็นข่าว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนครินทร์ ชินวัตรที่เสนอผ่านทาง สถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานี
 - ตรวจสอบความยาวในการเสนอข่าว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนครินทร์ ชินวัตร ของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานี
 - ตรวจสอบลำดับในการเสนอข่าว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนครินทร์ ชินวัตรของ สถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานี

3. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการข่าวของสถานีโทรทัศน์ 7 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 – ช่อง 5 – ช่อง 7 – ช่อง 9 – ช่อง 11 – ช่องไอทีวี – ช่อง Nation Channel 8 เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยใดหรือไม่ที่เข้ามากำหนดการตัดสินใจในการเลือกเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ที่เสนอผ่านทางสถานีโทรทัศน์

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1. เอกสารและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ website และบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 13 กันยายน 2543 (วันแรกที่สื่อมวลชนได้รายงานข่าวดังกล่าวต่อสาธารณชน) จนถึงหลังวันแถลงคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญ 1 สัปดาห์ คือ วันที่ 10 สิงหาคม 2544 ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างขององค์กรสื่อโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานี

2. รายการข่าวภาคค่ำที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ 7 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 – ช่อง 5 – ช่อง 7 – ช่อง 9 – ช่อง 11 – ช่องไอทีวี – ช่อง Nation Channel 8 ในช่วงระหว่างวันที่ 3 – 10 สิงหาคม 2544 โดยนับตั้งแต่ใต้เต็ลข่าวได้เริ่มขึ้นหรือผู้ประกาศข่าวได้กล่าวสวัสดิ์ผู้ชมจนถึงใต้เต็ลจบรายการข่าวหรือผู้ประกาศข่าวได้กล่าวลาผู้ชม ซึ่งแต่ละสถานีมีช่วงเวลาในการเสนอรายการข่าวภาคค่ำที่แตกต่างกันดังนี้

- ช่อง 3	17.00 น. – 17.30 น. และ 19.30 น. – 20.15 น.
- ช่อง 5	19.15 น. – 20.15 น.
- ช่อง 7	18.00 น. – 18.20 น. และ 19.30 น. – 20.20 น.
- ช่อง 9	19.00 น. – 20.30 น.
- ช่อง 11	18.30 น. – 20.30 น.
- ไอทีวี	19.00 น. – 20.45 น.
- Nation Channel 8	21.00 น. – 21.55 น.

3. เจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการข่าวของสถานีโทรทัศน์ 7 สถานี จำนวน 7 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

- คุณสำราญ ฉัตรโท	หัวหน้ากองบรรณาธิการฝ่ายข่าว สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
- คุณธเรศวรรี ณะสมบุญณ์	หัวหน้าแผนกข่าวในประเทศ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
- คุณสุภาพชาย บุตรจันทร์	ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7
- คุณอรวรรณ กริมวิรัตน์กุล	ผู้สื่อข่าวสายการเมือง สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9
- คุณทินรัตน์ สัจจาพิทักษ์	ผู้อำนวยการส่วนผลิตรายการข่าว สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11
- คุณเชิงชาญ หว่างอุ้น	บรรณาธิการรายการข่าว สถานีโทรทัศน์ไอทีวี
- คุณเทพชัย หย่อง	บรรณาธิการในเครือเนชั่น สถานีโทรทัศน์ Nation Channel 8

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้รวบรวมข่าวสารจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ website และบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ในช่วงระหว่างวันที่ 13 กันยายน 2543 (วันแรกที่สื่อมวลชนได้รายงานข่าวดังกล่าวต่อสาธารณชน) จนถึงหลังวันแถลงคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญ 1 สัปดาห์ คือ วันที่ 10 สิงหาคม 2544 โดยได้เริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่มิถุนายนปี 2544 เป็นต้นมา

2. ผู้วิจัยได้ขอบันทึกรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานีจากทางสถานี โดยขอบันทึกข้อมูลตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม 44 ไปจนถึงวันที่ 10 สิงหาคม 2544 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 8 วัน

3. ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กองบรรณาธิการข่าวของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานี ในช่วงระหว่างเดือนมีนาคม – ธันวาคม 2546

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้อุปกรณ์และเครื่องมือในการวิจัยเพื่อให้การวิจัยประสิทธิผลดังนี้

1. เครื่องคอมพิวเตอร์
2. เทปวีดิทัศน์สำหรับบันทึกรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานี
3. เครื่องวีดิทัศน์เพื่อศึกษารายการข่าวภาคค่ำที่ได้บันทึกเอาไว้
4. เครื่องบันทึกเสียงแบบพกพาและเทปคาสเซ็ทเพื่อบันทึกคำสัมภาษณ์
5. แนวคำถามเพื่อใช้ถามในการสัมภาษณ์
6. สมุดบันทึกเพื่อจดประเด็นสำคัญในการสัมภาษณ์
7. แบบบันทึกรายการข่าวภาคค่ำอย่างคร่าว ๆ สำหรับบันทึกรายละเอียดของรายการข่าวภาคค่ำที่ได้รับการบันทึกไว้ ในรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นข่าว ความยาวของข่าว (มีหน่วยเป็นนาทีและวินาที) และลำดับข่าว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสนอข่าวโทรทัศน์คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนันทิณี ชินวัตร” ผู้วิจัยได้ใช้กรอบในการวิเคราะห์ในบทที่ 2 ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับข่าวโทรทัศน์ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการผลิตข่าวโทรทัศน์ แนวคิดเกี่ยวกับความลำเอียงในการเสนอข่าว และ ทฤษฎีองค์การ มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมได้จากการใช้เครื่องมือในการวิจัยต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว เพื่อตอบคำถามนำวิจัย 2 ข้อ คือ การเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนันทิณี ชินวัตร ที่ถูกรายงานผ่านทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานีมีความแตกต่างกันหรือไม่ และ บริบททางสังคมมีผลต่อการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานีหรือไม่

การนำเสนอข้อมูล

เมื่อเสร็จสิ้นในกระบวนการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการนำเสนอผลของการศึกษาวิจัยด้วยวิธีการพรรณนา (Descriptive) เพื่ออธิบายข้อมูลที่ได้ทำการศึกษามาควบคู่ไปกับตารางสรุปข้อมูลเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น

บทที่ 4

บริบทของสังคมไทยก่อนการตัดสินใจ “ซุกหูน”

ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา บุคคลที่สื่อมวลชนและประชาชนให้ความสนใจมากที่สุดคนหนึ่ง คือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งอาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุด้วยกัน ประการแรก คือ ในขณะนั้น ประเทศไทย กำลังอยู่ในภาวะที่ต้องการการเปลี่ยนแปลง ความล้มเหลวในการบริหารงานของรัฐบาลทำให้ประชาชน เกิดความเบื่อหน่ายทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองเก่า ๆ หรือพฤติกรรมของนักการเมืองเก่า ๆ จึงมีเสียงเรียกร้องหา “ทางเลือกใหม่” หรือ “คนรุ่นใหม่” ที่จะเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา ประเทศให้ดีขึ้น ซึ่งการเสนอตัวเข้ามาในจังหวะที่เหมาะสมทำให้ พ.ต.ท. ทักษิณ กลายเป็นตัวเลือกหนึ่งที่ประชาชนให้ความสนใจเป็นอย่างมาก และได้รับการคาดหมายว่ามีโอกาสสูงที่จะนั่งเก้าอี้นายกรัฐมนตรีคนต่อไป

จากผลการสำรวจของหลาย ๆ หน่วยงานสามารถยืนยันได้ว่าประชาชนกำลังให้ความสนใจต่อ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นจำนวนมาก เช่น หนังสือมติชนสุดสัปดาห์ ประจำวันที่ 27 พฤศจิกายน 2543 ได้รายงานผลการสำรวจของ “สวนดุสิตโพล” ซึ่งได้ทำการสำรวจความนิยมของพรรคการเมือง โดยใช้ จำนวนตัวอย่างทั่วประเทศ 91,856 คน พบว่า “พรรคไทยรักไทย” (ซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นหัวหน้าพรรค) ได้รับความนิยมเป็นอันดับ 1 (42.76%) “พรรคประชาธิปัตย์” ได้รับความนิยมเป็นอันดับ 2 (34.02%) และ “พรรคชาติพัฒนา” ได้รับความนิยมเป็นอันดับ 3 (7.71%) และ จากการสำรวจของ “เอแบคโพล” เกี่ยวกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบระบบแบ่งเขต และระบบบัญชีรายชื่อที่ พรรคการเมืองต่าง ๆ จะได้รับจากการเลือกตั้ง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ 80,000 คน ปรากฏว่า “พรรคไทยรักไทย” ยังคงได้รับความนิยมในระดับที่สูง โดยผลสำรวจจะระบุว่า จะได้สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรทั้งสองระบบถึง 209 เสียง ขณะที่ “พรรคประชาธิปัตย์” ได้ 113 เสียง และ “พรรคความหวังใหม่” ได้ 52 เสียง ซึ่งจากโพลดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นว่าความสดใหม่ของพรรคไทยรักไทยเป็นปัจจัยที่สามารถเรียกคะแนนนิยมจากประชาชนได้ค่อนข้างดี

นโยบายการบริหารประเทศก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นที่สนใจของ ประชาชนและสื่อมวลชนทั้งในและต่างประเทศ แนวนโยบายที่ตรงกันข้ามกับแนวทางของรัฐบาลเดิม ในสโลแกนที่ว่า “คิดใหม่ ทำใหม่” มีความต้องการที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องระบบการ ทำงานหรือการปฏิรูปทางการเมือง ที่สำคัญ คือ พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นบุคคลผู้หนึ่งที่ประสบความสำเร็จใน ธุรกิจสื่อสารของตนเอง ซึ่งถือว่าอยู่ในวิสัยที่รู้เรื่องเศรษฐกิจอันเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศในขณะ นั้น ดังนั้น ประชาชนจึงอยากเปิดโอกาสให้ พ.ต.ท. ทักษิณ เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ เพื่อที่ ว่าประเทศอาจมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม

นอกจากนั้น การเข้ามาถือหุ้นของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในนาม บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นช่วงที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กำลังเข้ามาเล่นการเมือง เป็นผลให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น หลาย ๆ สื่อและนักวิชาการหลายท่านได้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างมากเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว โดยเฉพาะได้มีการจับตามองกันว่า พ.ต.ท.ทักษิณ จะอาศัยสื่อของตนเองมาช่วยในการเล่นการเมืองหรือไม่

อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่นับว่ามีความสำคัญและทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นที่สนใจของประชาชนมากที่สุด คือ การถูกฟ้องร้องในคดี “จงใจยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตลอดจนเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ” ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) หรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า คดี “ซุกหุ้น” นั้นเป็นเพราะว่าเหตุการณ์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นกับบุคคลที่กำลังเป็นความหวังของประเทศ และอาจส่งผลให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ไม่สามารถเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ ดังนั้น ประชาชนจึงให้ความสนใจกับคดีนี้เป็นพิเศษ ในส่วนของสื่อมวลชนเองนั้นก็ได้มีการติดตามความคืบหน้า และ รายงานข่าวของคดีดังกล่าวให้ประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้วิจัยจะได้ลำดับเหตุการณ์ของคดีดังกล่าวเพื่อให้ทราบถึงความเป็นไปของคดี “ซุกหุ้น” ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดคดี

4.1 ลำดับเหตุการณ์ของคดี

เนื่องจากคดี “ซุกหุ้น” ของนายกรัฐมนตรียกษิณ ชินวัตร ได้มีการพิจารณาในหลายขั้นตอนและมีหลายองค์กรที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้แบ่งเหตุการณ์ออกเป็น 3 ช่วงด้วยกัน คือ

4.1.1 ช่วงที่ 1 การพิจารณาคดีและสืบพยานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

คดี “ซุกหุ้น” ของนายกรัฐมนตรียกษิณ ชินวัตร ได้เริ่มขึ้นเมื่อหนังสือพิมพ์ “ประชาชาติธุรกิจ” รายงานเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2543 ว่ามีบุคคลใช้ชื่อว่า “Secret Nominee” ส่งจดหมายถึงกองบรรณาธิการแจ้งให้ทราบว่าในนิตยสาร “Who’s Who in Business & Finance” ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พฤศจิกายน 2537 ซึ่งมีการจัดอันดับ 200 เศรษฐีตลาดหุ้นไทย โดยได้ปรากฏชื่อ “นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี” แม่บ้านในบ้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ถือหุ้นบริษัทชินวัตรฯ 4.33% ของทุนจดทะเบียนจำนวน 6 ล้านหุ้น มูลค่า 3,348 ล้านบาท ว่าเป็นอันดับ 10 ของเศรษฐีหุ้นไทย ในขณะที่ “นางสาวบุญชู เจริญประดับ” วยหุ้นเป็นอันดับที่ 13 โดยถือหุ้นบริษัทชินวัตรฯ 1.68 ล้านหุ้น สัดส่วน 10.21% มูลค่า 937 ล้านบาท รวมกับหุ้นบริษัทยูคอมอีก 4.15 ล้านหุ้น สัดส่วน 3.55% มูลค่าเกือบ 2,000 ล้าน

บาท รวมแล้วกว่า 2,900 ล้านบาท ซึ่งจากการตรวจสอบข้อมูลจากนิตยสาร Who's Who in Business & Finance ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ พบข้อมูลที่ "Secret Nominee" อ้างนั้นเป็นจริง โดยพบว่ามือน้อย 3 บริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงรายชื่อผู้ถือหุ้นที่น่าสนใจ มีการเปลี่ยนมือผู้ถือหุ้นจากคนในครอบครัวชินวัตรไปให้แม่บ้าน พนักงานรักษาความปลอดภัย และคนขับรถของ พ.ต.ท. ทักษิณ และ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร และโอนจากบุคคลดังกล่าวกลับไปสู่ครอบครัวชินวัตร รวมมูลค่าหุ้นที่โอนทั้งสิ้นเกือบ 100,000,000 บาท โดยเฉพาะบริษัท อินโฟลิงค์ จำกัด ซึ่งทำธุรกิจด้านข้อมูลข่าวสารวิทยุติดตามตัว ทุนจดทะเบียน 100,000 บาท จากการตรวจสอบรายชื่อผู้ถือหุ้นวันที่ 30 เมษายน 2542 พบว่า พ.ต.ท. ทักษิณ เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่จำนวน 503 หุ้น หรือร้อยละ 50.3 แต่ในวันที่ 24 เมษายน 2543 พ.ต.ท. ทักษิณ ได้โอนหุ้นทั้งหมดจำนวน 503 หุ้น หรือกว่าร้อยละ 50 ให้นางสาวบุญชู เจริญประดับ

แม่บ้าน พนักงานรักษาความปลอดภัย และคนขับรถของ พ.ต.ท. ทักษิณ และ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ที่ได้รับการโอนหุ้นให้ มีทั้งหมด 5 คน ประกอบด้วย

1. นางสาวบุญชู เจริญประดับ
2. นายวิชัย ช่างเหล็ก
3. นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์
4. นายมานัส ใจยา
5. นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี

จากข้อมูลที่ค้นพบ ร้อยตรีเสงี่ยม บุษบาบาน เลขาธิการสถาบันการศึกษาทางสังคมวิทยาการเมืองและกฎหมาย ได้ยื่นหนังสือต่อ นายถาวรศักดิ์ จันทิก เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เพื่อร้องทุกข์กล่าวโทษ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และเรียกร้องให้ ป.ป.ช. ตรวจสอบการยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในช่วงที่รับและออกจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีในสมัยที่ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ว่าได้แสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมีเจตนาหลอกลวงและมีนิติกรรมอำพรางหรือไม่

ต่อมาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้มีมติเอกฉันท์รับเรื่องตรวจสอบการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2540 ออกจากตำแหน่งในวันที่ 4 ธันวาคม 2540 และ หลังพ้นตำแหน่ง 1 ปี คือวันที่ 4 ธันวาคม 2541 ไว้ดำเนินการ โดยจะตรวจสอบใน 2 ประเด็น ดังนี้

1. ทรัพย์สินที่ยื่นไว้มีอยู่หรือไม่ ถ้าไม่มีแล้วยื่นมาถือว่าเป็นเท็จ
2. หากมีทรัพย์สินอยู่แล้วไม่ยื่น ถือว่าปกปิด

นอกจากนี้ได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จำนวน 13 คน โดยมี คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา เป็นประธาน มีอำนาจเต็มที่ในการรวบรวมหลักฐานและตรวจสอบว่า ณ วันที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินนั้น พ.ต.ท.ทักษิณ มีทรัพย์สินและหนี้สินตรงตามที่ยื่นหรือไม่ ทั้งในนามของ พ.ต.ท.ทักษิณ และ ในนามบุคคลอื่น

จากการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พบว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ได้ซื้อกิจการบริษัท อัลไพน์กอล์ฟ แอนด์ สपोर्टคลับ จำกัด ซึ่งตั้งอยู่ที่ ตำบลคลอง 5 อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2541 จากนายเสนาะ เทียนทอง ที่ปรึกษาพรรคไทยรักไทย และ โอนหุ้นบริษัท อัลไพน์กอล์ฟ แอนด์ สपोर्टคลับ จำกัด ให้กลุ่มคนรับใช้และคนขับรถของตนในวันที่ 20 กันยายน 2541 จำนวน 74,700,000 หุ้น ราคาหุ้นละ 10 บาท มูลค่า 747,000,000 บาท ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้มีมติให้คณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ชุดที่มี คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา เป็นประธาน ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร โอนหุ้นบริษัท อัลไพน์กอล์ฟ แอนด์ สपोर्टคลับ จำกัด ให้แก่คนรับใช้และคนขับรถด้วย

หลังจากนั้นในวันที่ 18 ตุลาคม 2543 หนังสือพิมพ์ “ประชาชาติธุรกิจ” ได้เปิดเผยหลักฐานเทปบันทึกโทรทัศน์คำให้สัมภาษณ์ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่ให้สัมภาษณ์ต่อนายเจมส์คัตตี ปีนทอง สมาชิกวุฒิสภา กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2542 ในรายการ “ผ่าทางตัน” ทางช่องยูบีซี 7 ซึ่ง พ.ต.ท.ทักษิณ ได้ยอมรับว่าได้ซื้อสนามกอล์ฟอัลไพน์ (บริษัท อัลไพน์กอล์ฟ แอนด์ สपोर्टคลับ จำกัด) จากนายเสนาะ เทียนทอง มูลค่า 500 ล้านบาท โดยเป็นผู้เจรจาซื้อขายเอง

วันต่อมา พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่พรรคไทยรักไทยยื่นเอกสารต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เพื่อชี้แจงการแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินเรื่องการโอนหุ้น บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และ บริษัทในเครือให้คนรับใช้ พนักงานรักษาความปลอดภัย และคนขับรถ ซึ่งจากการตรวจสอบของคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ที่มี คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา เป็นประธาน พบว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ตั้งใจยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตลอดจนเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ในสมัยรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ กรณีการถือครองหุ้น จำนวน 17 บริษัท โดยได้โอนหุ้นทั้ง 17 บริษัทให้แก่คนใกล้ชิดของตนเองซึ่งได้แก่ คนรับใช้ พนักงานรักษาความปลอดภัย และคนขับรถ จำนวน 10 คนให้เป็นผู้ถือแทน โดยคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ได้กำหนดให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เข้ามาชี้แจงเรื่องการโอนหุ้นภายในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2543

อย่างไรก็ตาม พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ปฏิเสธที่จะไปชี้แจงด้วยตนเอง แต่จะส่งเอกสารชี้แจงไปก่อนเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเวลาในการตรวจสอบเอกสารทั้งหมด หากตั้งใจในประเด็นใดก็ให้ติดต่อกลับมา เพื่อจะได้เข้าไปชี้แจงใหม่ในภายหลัง โดย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่นำข้อมูลบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอินทรีพีลีนให้คนรับใช้ พนักงานรักษาความปลอดภัย และคนขับรถ มามอบให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเพิ่มเติม

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ประจำวันที่ 17 พฤศจิกายน 2543 ได้รายงานว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้เข้าพบ คุณหญิงปรีดา เกษมสันต์ ณ อยุธยา ประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยได้เซ็นรับทราบหนังสือ 2 ฉบับที่ระบุให้ พ.ต.ท.ทักษิณ นำพยานบุคคลจำนวน 9 คนมาให้ปากคำแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสิ้นเดือนพฤศจิกายน 2543 ซึ่งพยานบุคคลดังกล่าว ประกอบด้วย

1. นางสาวบุญชู เจริญประดับ
2. นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี
3. นางสาวสุกัญญา แซ่เฮ้ง
4. นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์
5. นายมานัส ใจยา
6. นายวิชัย ช่างเหล็ก
7. นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์
8. นางสาวดณีย์ บุรกลีกร
9. นางบุษบา ดามาพงศ์

ทั้งนี้ หากบุคคลดังกล่าวไม่มาให้ปากคำภายในวันที่กำหนดจะมีโทษตามกฎหมายทั้งปรับและจำคุก ในส่วนของนายสุรเชียร จักรรานนท์ ผู้บริหารสนามกอล์ฟอัลไพน์ นั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ออกหนังสือนัดมาให้ปากคำภายในสิ้นเดือนพฤศจิกายน 2543 ด้วยเช่นกัน

ก่อนถึงวันนำพยานเข้าให้ปากคำ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้มอบหมายให้ตัวแทนนำรายละเอียดการอินทรีพีลีนให้คนรับใช้ พนักงานรักษาความปลอดภัย และคนขับรถ มายื่นให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพิ่มเติมอีก 4 บริษัท คือ

1. บริษัท อัลไพน์กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด
2. บริษัท อินโฟลิ้งค์ จำกัด
3. บริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด
4. บริษัท ชินวัตร ดาต้าคอม จำกัด

ต่อมา หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประจำวันที่ 27 พฤศจิกายน 2543 ได้รายงานว่ นายควมของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้นำพยานเข้าให้ปากคำต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จำนวน 3 คน คือ

1. นางสาวฉวี บุรกลีกร (พนักงานบริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด)
2. นายวิชัย ช่างเหล็ก (คนขับรถของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร)
3. นายชัยรัตน์ เชียงพฤษ (พนักงานรักษาความปลอดภัยของบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน))

โดยผลสอบปากคำปรากฏว่าพยานทั้ง 3 คนต่างให้การสอดคล้องกันราวกับว่ามีการชักซ้อมกันมาก่อน โดยพยานทุกคนต่างยอมรับว่าตนเองมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นอยู่จริง แต่ไม่ทราบว่าใครเป็นผู้ดำเนินการให้ และอีก 2 วันต่อมา นายควมของ พ.ต.ท.ทักษิณ ได้นำพยานเข้าให้ปากคำต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีก 2 คน คือ นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี และนายพรทิพย์ เชียงพฤษ

หลังจากนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ทำหนังสือเรียก พ.ต.ท.ทักษิณ และ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร เข้าให้ปากคำในวันที่ 8 ธันวาคม 2543 และ นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง สมาชิกวุฒิสภา กรุงเทพมหานคร เข้าชี้แจงกรณีที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซื้อสนามกอล์ฟอัลไพน์ จาก นายเสนาะ เทียนทอง ในวันที่ 6 ธันวาคม 2543 โดยในส่วนของนายเจิมศักดิ์ได้เข้าให้ปากคำ พร้อมทั้งมอบเทปบันทึกคำให้สัมภาษณ์ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในวันที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ นายควมของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ยังได้นำพยานบุคคล คือ นางสาวบุญชู เจริญประดับ คนรับใช้ที่ได้รับการโอนหุ้น เข้าให้ปากคำต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในวันดังกล่าวด้วย

ต่อมา พ.ต.ท.ทักษิณ และ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ได้เข้าให้ปากคำต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในวันที่ 8 ธันวาคม 2543 หลังจากนั้น พ.ต.ท.ทักษิณ พร้อมด้วยแกนนำพรรคไทยรักไทย ได้เปิดแถลงข่าวที่อาคารชินวัตร 3 เพื่อยืนยันในความบริสุทธิ์ว่าไม่มีเจตนาปกปิดและแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

ในส่วนของกรสืบพยานนั้น นายควมของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้นำพยานบุคคลอีก 3 คน เข้าให้ปากคำต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในวันที่ 15 ธันวาคม 2543 ซึ่งประกอบด้วย

1. นางกมลวรรณ โชติพิภพกะนะ (เลขานุการส่วนตัวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร)
2. นางกาญจนาภา หงษ์เหิน (เลขานุการส่วนตัวของ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร)
3. นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ (พี่ชายของ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร)

จากการสืบพยานบุคคลทั้งหมด คณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มี คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา เป็นประธาน ได้ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และได้สรุปสำนวนและความเห็นส่งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติชุดใหญ่ ซึ่งสำนวน

ดังกล่าวสรุปว่า การที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร โอนหุ้นบริษัทต่าง ๆ ให้แก่คนรับใช้ พนักงานรักษาความปลอดภัย และคนขับรถ มีแรงจูงใจหลายประการที่ทำให้ไม่แจ้งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในครอบครองต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เนื่องจาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ผลประโยชน์เพิ่มขึ้นหรือเสียประโยชน์น้อยลง แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ชัดเจนว่า การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเข้าข่ายความผิดตามพระราชบัญญัติกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พุทธศักราช 2535 รวมถึงการที่อาจต้องการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กว่า 100,000,000 บาท

รวมระยะเวลาการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ตั้งแต่วันที่ 26 กันยายน 2543 ซึ่งเป็นวันที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. จนถึงวันสรุปสำนวน คือ วันที่ 20 ธันวาคม 2543 เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 83 วัน

ในขณะที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้มอบหมายให้ทีมกฎหมายของพรรคไทยรักไทยยื่นหนังสือต่อ นายสนธิ วรปัญญา ประธานวุฒิสภา เพื่อขอให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ว่ามีอำนาจในการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตนเองหรือไม่

ภายหลังจากการสรุปสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียง 1 สัปดาห์ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้มีมติด้วยคะแนน 8 ต่อ 1 เสียง เห็นว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จงใจยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตลอดจนเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา 295 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป ซึ่ง 8 เสียงนั้น ประกอบด้วย

1. คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา (ประธานอนุกรรมการ ป.ป.ช.)
2. นายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม
3. นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม
4. พันโทกมล ประจวบเหมาะ
5. พลโทสวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์
6. นางฤดี จิवालักษณ์
7. นายโอภาส อรุณินท์
8. นายณัฐ ศรีวิหค

ในขณะที่ นายประสิทธิ์ ดำรงชัย เป็นเพียงคนเดียวที่ยกมือไม่เห็นด้วย

ในวันเดียวกันนั้น นายสนธิ วรปัญญา ประธานวุฒิสภา แถลงมติการประชุมคณะที่ปรึกษา ประธานวุฒิสภา กรณีที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ยื่นคำร้องต่อประธานวุฒิสภา เพื่อขอให้ประธานส่งเรื่องให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ในการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหลังจากพ้นตำแหน่งทางการเมือง 1 ปี ว่าที่ประชุมเห็นควรให้ชะลอการพิจารณาเรื่องนี้ออกไป เนื่องจากข้อสรุปของวุฒิสภาอาจส่งผลกระทบต่อทางการเมือง

ต่อมาในวันที่ 16 มกราคม 2544 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้ส่งคำร้องวินิจฉัยกรณี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จงใจยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตลอดจนเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาต่อไป ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีมติเป็นเอกฉันท์ 14 เสียง รับคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดกรณีดังกล่าว

4.1.2 ช่วงที่ 2 การพิจารณาคดีและสืบพยานของศาลรัฐธรรมนูญ

ภายหลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีมติรับคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดคดี “ซุกหุ้น” ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญก็ได้เริ่มการพิจารณาคดี โดยได้ขอให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ส่งเอกสารและคำชี้แจงข้อกล่าวหาของคดีดังกล่าวมาให้ศาลรัฐธรรมนูญภายใน 15 วัน ซึ่งในส่วนของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นั้น ได้ยื่นหนังสือต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอขยายระยะเวลาในการส่งเอกสารและคำชี้แจงการปกปิดบัญชีทรัพย์สินต่อศาลรัฐธรรมนูญออกไปอีก 30 วัน โดยศาลรัฐธรรมนูญได้มีมติขยายระยะเวลาในการส่งเอกสารและคำชี้แจงของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกไปอีก 30 วัน เนื่องจากมีเอกสารที่ต้องศึกษาเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากเดิมที่กำหนดไว้ในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2544 ดังนั้น พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จะต้องยื่นเอกสารเพิ่มเติม ภายในวันที่ 4 มีนาคม 2544 รวมระยะเวลาในการยื่นเอกสารทั้งสิ้น 45 วัน

ในขณะที่ ทางฝ่ายคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้มีมติส่งข้อมูลเอกสารบางส่วนให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมสรรพากร และ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ตามที่หน่วยงานดังกล่าวมีหนังสือขอข้อมูลกรณีการโอนหุ้นของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อขายหุ้น บริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่น (ชินคอร์ป) ตลอดจนหุ้นในส่วนที่โอนให้คนรับใช้ พนักงานรักษาความปลอดภัยและคนขับรถด้วย

หลังจากนั้น หนังสือพิมพ์ข่าวสด ประจำวันที่ 1 มีนาคม 2544 ได้รายงานข่าวว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำชี้แจงข้อกล่าวหาของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จำนวน 82 หน้า พร้อมด้วยเอกสารประกอบอีก 3 แฟ้มใหญ่ และพยานวัตถุเป็นภาพถ่ายและเทปเสียงด้วย

ประมาณ 1 สัปดาห์ต่อมา พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้กรรมการ ป.ป.ช. จำนวน 5 คน เป็นพยานชี้แจงข้อกล่าวหากรณีวินิจฉัยว่าจงใจปกปิดและแจ้งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ ซึ่งประกอบด้วย

1. นายโสภาส อรุณินท์ (ประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ)
2. คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา
3. นายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม
4. พลโทสวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์
5. นายประสิทธิ์ ดำรงชัย

ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้มีมติให้กรรมการ ป.ป.ช. และเจ้าหน้าที่เป็นตัวแทนไปชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ อันประกอบด้วย

1. นายกล้าณรงค์ จันทิก (เลขาธิการ ป.ป.ช.)
2. นายโยธิน เกษมทรัพย์ (ที่ปรึกษาประธาน ป.ป.ช.)
3. นายสุนทร เบญจนิรัตน์ (เลขานุการประธาน ป.ป.ช.)
4. นายวรวิทย์ สุขบุญ (เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ระดับ 8)
5. นายพิเศษ นาคะพันธ์ (เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ระดับ 7)

ต่อมาในวันที่ 3 เมษายน 2544 ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคดี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จงใจยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตลอดจนเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ 295 เป็นนัดแรก โดย

- ฝ่ายผู้ร้อง คือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) โดยได้มอบอำนาจให้ นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขาธิการ ป.ป.ช. เป็นผู้แถลงเปิดคดี

- ฝ่ายผู้ถูกร้อง คือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มอบอำนาจให้ นายสุธี ดำเนียด หัวหน้าคณะนายความเป็นผู้ชี้แจง

นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขาธิการ ป.ป.ช. ได้แถลงเบิกความตอนหนึ่งว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้ตั้งประเด็นการพิจารณาคดีดังกล่าวออกเป็น 5 ประเด็น คือ

1. มีการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ่นแทนจริงหรือไม่ จากพยานหลักฐาน เอกสาร และคำให้การของบุคคลพบว่า มีการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ่นแทนจริง โดยที่บุคคลเหล่านี้ไม่เคยเข้าประชุม หรือรับไต่ถามแต่อย่างใด

2. มีการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ่นแทน คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ทั้งหมดหรือไม่ ซึ่ง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ยอมรับว่าหุ่นที่บุคคลทั้ง 10 คนถืออยู่นั้นเป็นของคุณหญิงพจมานทั้งหมด ข้อเท็จจริงจึงถือว่าการโอนหุ้นโดยตรงจาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไปยังผู้ถือหุ่นแทนตั้งแต่ปี 2535 แสดงว่ามีการให้ถือหุ่นแทนตั้งแต่ยังไม่เข้ามาเล่นการเมือง

3. ในการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ่นแทนนั้น พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ทราบหรือไม่ จากการตรวจสอบเชื่อว่า พ.ต.ท.ทักษิณ น่าจะรู้

4. การที่ไม่แสดงบัญชีทรัพย์สินที่ให้บุคคลอื่นถือหุ่นแทน โดยอ้างว่าผู้อื่นจัดทำเอกสารให้ และไม่เข้าใจกฎหมาย เป็นข้ออ้างที่ฟังไม่ขึ้น

5. ผู้ถือหุ่นแทนทุกคนได้โอนหุ้นลอยไว้ตั้งแต่ต้น โดยเห็นชัดเจนได้จากกรณี นายวันชัย เชียงพุกษ์ ซึ่งเสียชีวิตในปี 2539 แต่ในช่วง 3 ปีถัดมา กลับมีการโอนหุ้นไปให้บุคคลอื่น

วันต่อมา ศาลรัฐธรรมนูญได้นัดพิจารณาคดีเป็นวันที่ 2 โดยมีสาระสำคัญ คือ นายสุธี ดำเนื่อดี ทนายความของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พยายามซักค้าน นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขาธิการ ป.ป.ช. เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความไม่ถูกต้องและความไม่เป็นธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) ที่ดำเนินการต่อเนื่องตามรัฐธรรมนูญมาเป็นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) โดยสามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

- ความสับสนในแบบแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด โดยตั้งข้อสังเกตว่า ทำไมจึงมีการเปลี่ยนแปลงแบบฟอร์มการยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินคือ แบบฟอร์มเดิมไม่มีช่องบัญชีทรัพย์สินของคู่สมรสและบุตร ซึ่งนายกล้าณรงค์ เลขาธิการ ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า ป.ป.ป. กับ ป.ป.ช. ได้เปลี่ยนสถานภาพตามรัฐธรรมนูญ มีอำนาจในการดำเนินการทุกอย่าง แม้จะยังไม่มีกฎหมาย ป.ป.ช. ออกมาก็ตาม ซึ่งการเพิ่มข้อความในแบบฟอร์มแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินก็เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และได้ระบุไปแล้วว่าเป็นเพียงตัวอย่าง ไม่ได้กำหนดว่าจะต้องทำเช่นนั้นก็ได้ และในการแสดงบัญชีทรัพย์สินครั้งที่ 2 ของ พ.ต.ท.ทักษิณ พบว่าไม่ได้ชี้แจงบัญชีเงินฝากกับรถยนต์จำนวนหนึ่ง โดย พ.ต.ท.ทักษิณ อ้างว่ามีบัญชีเงินฝากอยู่จำนวนมากจึงจำไม่ได้ ซึ่งทาง ป.ป.ช. ก็ได้ให้โอกาสชี้แจงเพิ่มเติมเพราะเห็นว่าไม่พอใจ

- การพยายามชี้ให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาคดี “ซุกหุ้น” ของ พ.ต.ท.ทักษิณ อย่างไม่เป็นธรรม โดยเปรียบเทียบกับกรณีการถือครองหุ้นของนายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ กับ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ โดยนายกล้าณรงค์ ได้โต้แย้งและยืนยันถึงความเที่ยงธรรมในการวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และยังเห็นว่าการที่นำเรื่องบุคคลอื่นมาพุดก๊อให้ระวัง อย่างนำเรื่องการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ นายสุธี ยังได้ตั้งข้อสังเกตว่า ได้มีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ขึ้นมาพิจารณากรณีของ พ.ต.ท.ทักษิณ แต่กรณีอื่นกลับไม่เคยตั้ง รวมถึงการกำหนดให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชี้แจงกรณี 17 บริษัทโดยนำข้อมูลในบริษัท อินโฟลิ่งค์ จำกัด มาวินิจฉัย ซึ่งส่งผลเสียหายต่อ พ.ต.ท.ทักษิณ และ ผู้เกี่ยวข้องที่ ป.ป.ช. ไม่เปิดโอกาสให้เข้าชี้แจง ขณะที่นายกล้าณรงค์ ได้ชี้แจงว่า ป.ป.ช. มีเอกสารชัดเจนแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงเพิ่มเติมอีก ส่วนการยกตัวอย่างบริษัท อินโฟลิ่งค์ จำกัด ขึ้นมา เพราะต้องการชี้ให้เห็นถึงการโอนหุ้นว่าเป็นมาอย่างไร

ภายหลังจากได้มีการพิจารณาคดีผ่านไป 2 วัน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ปรับกลยุทธ์ในการสู้คดีในศาลรัฐธรรมนูญ หลังจากที่มีแนวโน้มว่าทีมทนายความที่มี นายสุธี ดำเนียดดี เป็นหัวหน้าทีม ผู้การชกค้ำนของ นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขาธิการ ป.ป.ช. ไม่ได้ โดยมอบหมายให้ นายวิชัย ทองแดง เป็นผู้ชกค้ำนแทน

ในวันที่ 10 เมษายน 2544 ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคดีเป็นนัดที่ 3 โดยฝ่ายผู้ถูกร้อง คือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้มอบอำนาจให้ นายวิชัย ทองแดง ทนายความเป็นผู้ชกค้ำน ส่วนฝ่ายผู้ร้อง คือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มอบหมายให้ นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขาธิการ ป.ป.ช. เป็นตัวแทน

การชกค้ำนของนายวิชัย พยายามจะนำสืบให้เห็นว่า กรณีการปกปิดการโอนหุ้นไม่เกี่ยวข้องกับการทุจริตหรือร่ำรวยผิดปกติ แต่เป็นเรื่องของการตรวจสอบการแสดงบัญชีทรัพย์สิน จึงจะชกค้ำนในประเด็นจงใจปกปิดหรือไม่ โดยไม่ถามเรื่องการทุจริต ส่วนการชกค้ำนเพื่อชี้ให้เห็นว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไม่รู้เห็นกับการให้บุคคลอื่นถือหุ้นแทน ซึ่งนายกล้าณรงค์ ระบุว่าประเด็นสำคัญอยู่ที่ผู้ถูกร้องรู้หรือไม่มีการถือหุ้นแทน ส่วนเหตุจงใจในการปกปิดทรัพย์สินที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอ้างว่าครอบงำกิจการ ทนายความพยายามชี้ให้เห็นว่าเป็นเรื่องปกติของธุรกิจที่มุ่งแสวงหากำไร แต่ถูกนายกล้าณรงค์แย้งว่าต้องพิจารณาว่าการ “เทกโอเวอร์” เป็นไปโดยสุจริตหรือไม่ หากสุจริตก็สามารถทำได้

ในช่วงต้นเดือนพฤษภาคม 2544 ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคดีเป็นนัดที่ 4 โดยมีสาระสำคัญคือ ทนายความฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร แถลงสืบพยานบุคคล 2 ปาก คือ นางกมลวรรณ โชติกพุกกะนะ (เลขานุการส่วนตัวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร) และ นางกาญจนาภา หงษ์เหิร (เลขานุ

การส่วนตัวของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร) ด้วยเอกสารแทนการเบิกความด้วยวาจา โดยอ้างว่าเพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ซึ่งคณะกรรมการศาลรัฐธรรมนูญต้องประชุมรอบนอกแล้ว กำชับให้ทนายความต้องนำพยานมาเบิกความด้วยตนเอง

นอกจากนี้ ทนายความฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ยื่นหนังสือต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้กรรมการ ป.ป.ช. จำนวน 3 คนมาเป็นพยาน อันประกอบด้วย นายโอภาส อรุณินท์ (ประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช.) คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา (ประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช.) และ นายประสิทธิ์ ดำรงชัย (กรรมการ ป.ป.ช.) โดยจะขอสืบพยานในประเด็นดังต่อไปนี้

- การชี้มูลความผิด
- ความถูกต้องและความเที่ยงธรรมในการวินิจฉัยคดี
- รายละเอียดการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่ยังไม่ปรากฏในการสืบพยานในศาลรัฐธรรมนูญ

ในวันที่ 15 พฤษภาคม 2544 หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ได้รายงาน ว่า นายชาญยุทธ ปทุมารักษ์ (รองอธิบดีกรมสรรพากร) ได้ทำหนังสือถึง นางสาวปราณี เวชพุกกะพิทักษ์ ตัวแทน คุณหญิงพจมาน ชินวัตร เพื่อชี้แจงกรณีการถือครองหุ้น การซื้อขาย การโอนหุ้น และห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่าง ๆ ที่กระทำในนามบุคคลใกล้ชิดทั้ง 5 คน โดยสรุปผลการตรวจสอบว่า ไม่มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงภาษี

ต่อมา ทนายฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ทำหนังสือเชิญ นายประสิทธิ์ ดำรงชัย กรรมการ ป.ป.ช. มาเป็นพยานในวันที่ 25 พฤษภาคม 2544 โดยในเรื่องนี้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้มีมติว่าการที่นายประสิทธิ์จะไปเป็นพยานหรือไม่นั้นเป็นสิทธิส่วนบุคคล แต่เรื่องที่นายประสิทธิ์ขออนุญาตเปิดเผยข้อเท็จจริงและข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของ พ.ต.ท.ทักษิณ นั้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ไม่มีอำนาจอนุญาต

นอกจากนี้ ทีมทนายความของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ยื่นหนังสือบันทึกคำร้องของพยานฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ จำนวน 8 ปาก พร้อมเอกสารอ้างอิงส่งแนบท้ายคำให้การซึ่งเป็นหนังสือของพยาน ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งพยานทั้ง 8 ปาก ประกอบด้วย

1. พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร
2. คุณหญิงพจมาน ชินวัตร
3. นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ (พี่ชายคุณหญิงพจมาน ชินวัตร)
4. นายสุรเชียร จักรธรานนท์ (กรรมการผู้อำนวยการกลุ่มบริษัท แอสเสท)

5. นายศักรินทร์ ร่วมรังษี (ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย)
6. นายวิโรจน์ นวลแข (นายกสมาคมตลาดหลักทรัพย์)
7. นายสุวิทย์ มาไพศาลศิลป์ (กรรมการผู้จัดการบริษัท เมอร์ริล ลินช์ ภัทร จำกัด)
8. นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ (ผู้บริหารบริษัท เฟรชฟิลด์ จำกัด ซึ่งเป็นสำนักงานที่ปรึกษากฎหมายระหว่างประเทศ)

ซึ่งเนื้อหาในคำให้การของพยานในอันดับที่ 3-6 โดยสรุปเป็นการชี้แจงในการโอนหุ้นลอยว่า เป็นวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายในทางธุรกิจ ซึ่งได้ทำเป็นปกติ ส่วนการโอนหุ้นลอยของ พ.ต.ท.ทักษิณ ให้กับคนรับใช้ และพนักงานรักษาความปลอดภัยของบริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด นั้น พยานบางคนชี้ให้เห็นว่าไม่ได้มีเจตนาจงใจหลีกเลี่ยงกฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พุทธศักราช 2535 อีกทั้งไม่ได้นำไปสร้างราคาให้ตลาดเกิดความเข้าใจผิดแต่อย่างใด

ทั้งนี้ นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขาธิการ ป.ป.ช. ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญประสงค์ที่จะซักถามพยานฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จำนวน 3 ใน 8 ปาก อันได้แก่ นายวิโรจน์ นวลแข นายสุวิทย์ มาไพศาลศิลป์ และ นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์

ในวันที่ 21 พฤษภาคม 2544 หนังสือพิมพ์ข่าวสดได้รายงานว่ นายศิริโรตม์ สวัสดิพิทานิชย์ รองอธิบดีกรมสรรพากร ได้แถลงข่าวกรณีกรมสรรพากรได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเสียภาษี กรณีคนรับใช้ พนักงานรักษาความปลอดภัย และคนขับรถ ถือหุ้นแทน พ.ต.ท.ทักษิณ และ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร สรุปได้ว่า พ.ต.ท.ทักษิณ และ คุณหญิงพจมาน ไม่มีภาษีที่ต้องชำระเพิ่มเติม กรมสรรพากรจึงขอยุติการดำเนินการตรวจสอบเพียงเท่านี้

นอกจากนี้ คณะทำงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้มีมติยื่นหนังสือต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ศาลเชิญพยานฝ่ายผู้ถูกร้องมาซักค้านเพิ่มเติมอีก 4 คน ประกอบด้วย คุณหญิงพจมาน ชินวัตร นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ นายศักรินทร์ ร่วมรังษี (ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย) และ นายชาญยุทธ ปทุมารักษ์ (รองอธิบดีกรมสรรพากร - เพื่อมาชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือของกรมสรรพากรที่ระบุว่า พ.ต.ท.ทักษิณ และ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร โอนหุ้นให้บุคคลอื่นถือแทน โดยไม่ถือว่าหลีกเลี่ยงภาษี)

ต่อมา ศาลรัฐธรรมนูญได้ออกนั่งบัลลังก์พิจารณาคดีเป็นนัดที่ 5 ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2544 โดยในนัดนี้เป็นการซักค้าน นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ กรรมการบริหารบริษัท เฟรชฟิลด์ จำกัด ในประเด็นการโอนหุ้นลอยให้บุคคลอื่น ซึ่งนายสุรศักดิ์ ยืนยันว่าการโอนหุ้นลอยสามารถทำได้ ส่วนกรณีอื่น ๆ ที่

ลงลึกในคดี นายสุรศักดิ์ไม่ได้ตอบชัดเจน โดยอ้างว่ามาในฐานะผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น ไม่ได้เกี่ยวข้องกับคดีนี้

ก่อนการซักค้าน นายประเสริฐ นาสกุล ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ได้ชี้แจงว่า ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้ขอให้ศาลเรียกพยานฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จำนวน 7 ปากมาซักค้านเพิ่มเติม ศาลรัฐธรรมนูญเห็นชอบให้ดำเนินการตามที่ร้องขอ ยกเว้น นายชาญยุทธ ปทุมรักษ์ (รองอธิบดีกรมสรรพากร) ซึ่งออกหนังสือรับรองว่า พ.ต.ท.ทักษิณ และ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ไม่ได้หลีกเลี่ยงภาษี เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้ตีใจประเด็นนี้ จึงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องเรียกมาเป็นพยาน

อีก 3 วันต่อมา ศาลรัฐธรรมนูญได้เปิดพิจารณาคดีเป็นนัดที่ 6 โดยมี นายประสิทธิ์ ดำรงชัย กรรมการ ป.ป.ช. เสียงข้างน้อยที่เห็นว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไม่จงใจปกปิดการแสวงงบบุชีทรัพย์สิน และหนี้สิน ได้เข้าเบิกความในฐานะพยานฝ่ายผู้ถูกร้อง (พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร)

ในวันที่ 31 พฤษภาคม 2544 ศาลรัฐธรรมนูญได้ออกนั้งบัลลังก์พิจารณาคดีเป็นนัดที่ 7 ซึ่งทีมทนายความของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นำโดย นายผดุงพันธ์ จันทโร ไม่ได้นำพยานมาเบิกความ เพราะเห็นว่ากรชี้แจงเป็นเอกสารเพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นต้องสืบพยานอีก และตามหลักกฎหมายศาลรัฐธรรมนูญข้อ 21 ระบุว่าพยานสามารถให้ปากคำเป็นหนังสือได้ ทั้งนี้ ได้มีการทำหนังสือแจ้งให้ศาลรัฐธรรมนูญทราบแล้ว นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้ขอให้แต่ละฝ่ายพิจารณากำหนดวันแถลงปิดคดี โดยจะให้แต่ละฝ่ายแถลงปิดคดีด้วยวาจาฝ่ายละ 1 คน ในกำหนดเวลา 20 นาที ซึ่งผลมติได้ออกมาว่าการแถลงปิดคดีจะมีขึ้นในวันที่ 18 มิถุนายน 2544

ก่อนถึงวันแถลงปิดคดี ศาลรัฐธรรมนูญได้มีการประชุมเพื่อพิจารณารัฐธรรมนูญมาตรา 295 ที่บัญญัติการลงโทษผู้ที่จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตลอดจนเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา 295 หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และให้ผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลา 5 ปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง โดยที่ประชุมต้องการหาข้อสรุปว่าจะเริ่มต้นห้าม พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเมื่อใด หากทวิวินิจฉัยว่ามีความผิดในคดี “ซุกหุ้น” ซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแต่ละท่านก็ได้มีความเห็นแตกต่างกันออกไป ทำให้ที่ประชุมยังหาข้อสรุปไม่ได้ จึงได้เลื่อนการพิจารณาเรื่องนี้ออกไปก่อน

ในวันแถลงปิดคดี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี และ นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขาธิการ ป.ป.ช. ได้แถลงปิดคดีด้วยวาจาคนละ 20 นาที โดย นายกล้าณรงค์ เป็นผู้แถลงก่อน ซึ่งในส่วนของ พ.ต.ท.ทักษิณ นั้น นับเป็นการเดินทางมาศาลรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่มีการพิจารณาคดีดังกล่าวมาแล้ว 7 ครั้ง โดยในการแถลง พ.ต.ท.ทักษิณ ได้กล่าวข้อความตอนหนึ่งว่า “ไม่มีเจตนา และไม่

เคยคิดที่จะปกปิดทรัพย์สิน หากแต่ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเกิดจากความไม่รู้ และความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเท่านั้น ซึ่งถือเป็นความ “บกพร่องโดยสุจริต (honest mistakes)”

หลังจากการแถลงปิดคดีเพียงแค่ 2 วัน ทนายความของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้ยื่นคำแถลงปิดคดีเป็นลายลักษณ์อักษรต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ในช่วงเดือนกรกฎาคม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้มีการนัดประชุมร่วมกันทุกอาทิตย์เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับคำวินิจฉัยในคดี “ซุกหุ้น” ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นอกจากนี้ ยังได้มีการพิจารณาเกี่ยวกับกำหนดการห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี ในกรณีที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ถูกตัดสินว่ามีความผิดจริงตามข้อกล่าวหาอีกด้วย ซึ่งที่ประชุมส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองควรเริ่มตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคม 2540 ซึ่งเป็นวันที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ออกจากการเป็นรองนายกรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ และสิ้นสุดลงในวันที่ 4 ธันวาคม 2545 แต่ระยะเวลาดังกล่าวก็ยังไม่ได้มีการสรุปออกมาอย่างเป็นทางการ

4.1.3 ช่วงที่ 3 ศาลรัฐธรรมนูญตัดสินชี้ขาดคดี

ในที่สุด วันตัดสินคดีของศาลรัฐธรรมนูญก็มาถึง ซึ่งตรงกับวันที่ 3 สิงหาคม 2544 โดยศาลรัฐธรรมนูญมีมติ 8 ต่อ 7 เสียง วินิจฉัยว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไม่ได้จงใจยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตลอดจนเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ซึ่งในส่วนของกรรมติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น ได้แบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

ตุลาการเสียงข้างมาก จำนวน 8 เสียง แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 วินิจฉัยว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไม่จงใจปกปิดการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ประกอบด้วย

1. พลโทจตุล อติเรก
2. นายสุจินดา ยงสุนทร
3. ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์
4. นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

กลุ่มที่ 2 วินิจฉัยว่ามาตรา 295 ไม่สามารถใช้กับผู้ที่พ้นตำแหน่งทางการเมืองไปแล้ว ประกอบด้วย

1. ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ
2. นายผัน จันทรปาน
3. นายจุมพล ณ สงขลา
4. นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการเสียงข้างน้อย จำนวน 7 เสียง ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 3 วินิจฉัยว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กระทำผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 295 ประกอบด้วย

1. นายประเสริฐ นาสกุล
2. นายมงคล สระแก้ว
3. ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ
4. นายสุวิทย์ ธีรพงษ์
5. ศาสตราจารย์ ดร.อมร รักษาสัตย์
6. ศาสตราจารย์ ดร.อิสสระ นิตินันท์ประภาส
7. นายอุระ หวังอ้อมกลาง

หลาย ๆ ฝ่ายได้ออกมาวิพากษ์วิจารณ์การตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญที่ลงมติว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไม่ได้จงใจปกปิดการยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ด้วยคะแนน 8 ต่อ 7 เสียง ซึ่งมีทั้งฝ่ายที่ยอมรับคำตัดสินและฝ่ายที่ยังเคลือบแคลงสงสัยในคำตัดสิน แต่อย่างไรก็ตาม หลาย ๆ ฝ่ายก็มีความเห็นว่าควรรอคำวินิจฉัยกลางจากตุลาการเสียงข้างมากออกมาก่อน แล้วจึงค่อยออกมาวิพากษ์วิจารณ์กัน

ข้างฝ่ายคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) นั้น มีความเห็นว่ามันว่าผลจะออกมาเป็นอย่างไร ทางคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ก็ไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำตามหน้าที่วินิจฉัยไปตามข้อมูลหลักฐาน แต่เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ชี้ขาด จึงเป็นเรื่องของศาลรัฐธรรมนูญที่จะตัดสินในขั้นสุดท้าย สำหรับการทำงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหลังจากนี้ก็คงทำหน้าที่ไปตามปกติ ไม่คำนึงถึงกระแส ไม่ท้อแท้ และไม่ว่าต่อไปจะตัดสินคดีใด คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก็ยืนยันว่าจะใช้มาตรฐานเดียวกัน

ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญได้ออกแถลงการณ์ชี้แจงกรณีที่มีการวิพากษ์วิจารณ์มติและการทำหน้าที่ยของศาลรัฐธรรมนูญในการตัดสินคดี “ชุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนพคุณ ชินวัตร โดยเฉพาะที่มีข้อสังเกตว่าตุลาการบางคนเขียนคำวินิจฉัยส่วนตัวไม่เสร็จ แต่มาแถลงด้วยวาจาเพื่อลงมติ โดยแถลงการณ์ดังกล่าวระบุว่าเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ขณะนี้คณะตุลาการกำลังเร่งรัดจัดทำคำวินิจฉัยกลาง คาดว่าจะใช้เวลาไม่นาน ดังนั้น ก่อนจะวิพากษ์วิจารณ์อะไรในเรื่องนี้ ขอให้รอดูเหตุผลในคำวินิจฉัยกลางก่อน และขอยืนยันว่าก่อนที่ลงมติในคดีดังกล่าวตุลาการทุกคนมีคำวินิจฉัยส่วนตัวเป็นลายลักษณ์อักษรอยู่แล้ว บางคนเขียนด้วยลายมือ บางคนก็พิมพ์ และตุลาการทุกคนมีสิทธิ์ปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำให้ชัดเจนก่อนส่งไปลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ระหว่างการเขียนคำวินิจฉัยกลาง ศาลรัฐธรรมนูญได้มีการประชุมตุลาการเสียงข้างมาก 8 คน ในคดี “ชุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนพคุณ ชินวัตร เพื่อหารือกรอบเกี่ยวกับการเขียนคำวินิจฉัยกลาง โดยนายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการเสียงข้างมากได้แจ้งว่า ขณะนี้คำวินิจฉัยกลางคดี “ชุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนพคุณ ชินวัตร ยังไม่เสร็จ โดยคาดว่าจะในวันที่ 16 สิงหาคม 2544 จะสามารถเสนอร่างคำวินิจฉัยกลางเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้

หลังจากการวินิจฉัยคดีได้สิ้นสุดลง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประจำวันที่ 4 สิงหาคม 2544 ได้รายงานผลการสำรวจของสวนดุสิตโพล สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ในหัวข้อ “ความในใจของประชาชน กรณี พ.ต.ท.ทักษิณ หลุดคดีชุกหูน” โดยสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและหัวเมืองใหญ่ จำนวน 1,272 คน พบว่า ร้อยละ 62.68 เห็นว่าคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ออกมาดีแล้ว ร้อยละ 16.20 เห็นว่ายุติธรรมดีแล้ว ร้อยละ 13.38 ดีใจมากที่ พ.ต.ท.ทักษิณ หลุดคดี และมีเพียงร้อยละ 2.11 ที่ไม่เห็นด้วยกับคำตัดสิน

นอกจากนี้ สำนักวิจัยเอแบคโพล มหาวิทยาลัยอีสต์แฮมป์ไชร์ ได้รายงานผลการสำรวจประชามติ ในหัวข้อ “ผลกระทบจากการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในคดี “ชุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนพคุณ ชินวัตร ในทรรศนะของประชาชน” โดยทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในกรุงเทพมหานคร และ 13 จังหวัดทั่วประเทศ ได้แก่ เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ ฉะเชิงเทรา นครนายก กาญจนบุรี นครราชสีมา ขอนแก่น อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุราษฎร์ธานี สงขลา และ นราธิวาส ระหว่างวันที่ 3-5 สิงหาคม 2544 แบ่งเป็นประชาชนในกรุงเทพมหานคร 1,208 ตัวอย่าง และ ต่างจังหวัด 780 ตัวอย่าง โดยตัวอย่างที่รับทราบข่าวศาลรัฐธรรมนูญตัดสินวินิจฉัยให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พ้นความผิดนั้น ในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 93.9 ทราบ และ ร้อยละ 6.1 ไม่ทราบ ส่วนต่างจังหวัด ร้อยละ 90 ทราบ และ ร้อยละ 10 ไม่ทราบ ซึ่งโพลดังกล่าวสามารถยืนยันได้ดีว่าประชาชนได้ให้ความสนใจและติดตามข่าวคดี “ชุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนพคุณ ชินวัตร มากเพียงไร

ถึงแม้ว่าโพลของหลาย ๆ สำนักได้แสดงให้เห็นว่าคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ ชินวัตร เป็นข่าวที่ได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก แต่สิ่งที่สามารถยืนยันถึงความสนใจของประชาชนได้เป็นอย่างดีและมีผลทำให้ข่าวดังกล่าวแตกต่างจากข่าวอื่น ๆ จนกลายเป็นคดีประวัติศาสตร์ นอกเหนือจากประเด็นที่ว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีนายคนแรกที่ต้องขึ้นศาลรัฐธรรมนูญ ก็คือ “กระแสสังคม” ที่เกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาคดี

4.2 กระแสสังคมที่เกิดขึ้นระหว่างการพิจารณาคดี

ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่า ชาวคดีจึงใจเย็นแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตลอดจนเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ หรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ ชินวัตร นั้น นับเป็นข่าวที่ได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นจำนวนมาก และกระแสสังคมก็สามารถเป็นเครื่องยืนยันความสนใจของประชาชนที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี ตลอดจนส่งผลให้ข่าวคดีดังกล่าวมีความโดดเด่นและแตกต่างจากคดีอื่น ๆ

ในช่วงระยะเวลาประมาณ 1 ปีที่คดี “ซุกหูน” ได้ดำเนินไป กระแสสังคมก็ได้เกิดขึ้นควบคู่ไปด้วยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดลง ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวของกลุ่มประชาชน กลุ่มนักการเมือง และกลุ่มอื่น ๆ ตลอดจนข่าวลือและกระแสโจมตีต่าง ๆ ซึ่งแต่ละกลุ่มก็จะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไปและมีวิธีการในการแสดงออกที่แตกต่างกันออกไปด้วย มีทั้งการออกมาแสดงพลังหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแสดงให้เห็นว่าต้องการสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้เป็นนายกรัฐมนตรีนายคนของประเทศ และการปล่อยข่าวที่เป็นผลเสียต่ออีกฝ่ายหนึ่ง ในขณะเดียวกันกลุ่มบุคคลบางกลุ่มก็ได้ออกมาแสดงการคัดค้านการเคลื่อนไหวและมีการโต้ตอบกระแสโจมตีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้สังคมในช่วงนั้นเกิดเป็นภาพความขัดแย้งของกลุ่มประชาชน 2 กลุ่มอย่างชัดเจน ซึ่งกระแสสังคมหรือการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นเหล่านี้ อาจเรียกได้ว่าเป็นเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้ประชาชนหันมาให้ความสนใจกับข่าวคดี “ซุกหูน” มากขึ้น ประกอบกับบุคคลที่ออกมาเคลื่อนไหวดังกล่าว ก็คือ ประชากรของประเทศ นั่นก็ยิ่งส่งผลให้ข่าวคดี “ซุกหูน” กลายเป็นข่าวที่ได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้นไปอีก และถือเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยนัก นอกจากนี้ กระแสสังคมที่เกิดขึ้นยังอาจส่งผลและสร้างแรงกดดันต่อการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น หลาย ๆ คนจึงคอยติดตามเฝ้าดูความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาคดี ในขณะที่บางกลุ่มก็ได้ออกมาคัดค้านและวิพากษ์วิจารณ์การเคลื่อนไหวที่อาจส่งผลต่อการพิจารณาคดีได้ กระแสสังคมที่ออกมาสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ นั้นมีหลายกระแส บางกระแสก็มีฝ่ายคัดค้านออกมาโต้ตอบทันที ในที่นี้ผู้วิจัยได้สรุปให้เห็นกระแสสังคมที่สำคัญในระหว่างการพิจารณาคดีซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.2.1 กระแสการเคลื่อนไหวของฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายคัดค้าน

ในส่วนของการออกมาเคลื่อนไหวนั้นได้มีหลายเหตุการณ์เกิดขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็จะมียุทธศาสตร์ประชาชนออกมาแสดงการคัดค้านการเคลื่อนไหวดังกล่าวเสมอ ซึ่งผู้วิจัยสามารถรวบรวมได้ 8 เหตุการณ์สำคัญด้วยกัน โดยเรียงไปตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้น อันได้แก่

กระแสที่ 1 (วันที่ 24 เมษายน 2544)

ฝ่ายสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

นายวีระ มุสิกพงศ์ รองหัวหน้าพรรคความหวังใหม่ ในฐานะประธานคณะกรรมการการรถไฟแห่งประเทศไทย ได้เป็นแกนนำในการล่ารายชื่อประชาชน 100,000 ชื่อ (ตามรัฐธรรมนูญใช้ 50,000 ชื่อ) เพื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายนิรโทษกรรมให้แก่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในความผิดฐานยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตลอดจนเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

นายวีระได้ให้เหตุผลต่อการกระทำดังกล่าวว่า ต้องการแก้ปัญหาให้กับนายกรัฐมนตรีที่มีปัญหาความไม่แน่นอนของสถานภาพการเป็นนายกรัฐมนตรี ทำให้เป็นปัญหาต่อการบริหารประเทศ โดยได้เริ่มขอความร่วมมือจากชาวบ้านที่ชุมชนโรงปูน หลังสถานีรถไฟคลองตัน ในการลงชื่อเพื่อร้องขอให้รัฐสภาออกกฎหมายนิรโทษกรรมให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งมีทีมงานนำแบบฟอร์มไปให้ชาวบ้านกรอก พร้อมยืนยันว่าการนิรโทษกรรมไม่เป็นผลร้าย เพราะเคยทำกันมาแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ศาลชี้ขาด และการที่ประชาชนจะเข้าชื่อออกกฎหมายก็ไม่ใช่เป็นการกีดกันศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

ฝ่ายคัดค้าน

สมัชชาประชาชนไทย จังหวัดเพชรบูรณ์ ออกแถลงการณ์คัดค้านการล่ารายชื่อของนายวีระ มุสิกพงศ์ พร้อมทั้งเรียกร้องให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เคารพกติกาบ้านเมืองและรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 30 เมษายน 2544 นายวีระ มุสิกพงศ์ ได้ยุติการล่ารายชื่อ เนื่องจาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ขออภัยให้ยุติ เพราะมีหลายฝ่ายนำไปเป็นประเด็นโจมตีทางการเมือง พร้อมทั้งยืนยันว่าการดำเนินการครั้งนี้ไม่มีเบื้องหลังกีดกันการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญ

กระแสที่ 2 (วันที่ 28 พฤษภาคม 2544)

ฝ่ายสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

นายแพทย์ เสม พริ่งพวงแก้ว ประธานชมรมช่วยชาติ และ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข 5 สมัย ทำจดหมายในนาม “ชมรมช่วยชาติ” ส่งไปยังสื่อมวลชนและประชาชนทั่วประเทศ เรียกร้องให้ประชาชนร่วมส่งหนังสือถึงรัฐสภา เพื่อแสดงเจตจำนงสนับสนุนให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีโอกาสทำงานต่อไปในฐานะผู้นำของประเทศ

นายแพทย์เสม ได้ให้เหตุผลต่อการออกมาเคลื่อนไหวดังกล่าวว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และ พรรคไทยรักไทยได้รับการคัดเลือกจากประชาชนด้วยคะแนนเสียงท่วมท้น และรัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ก็ได้แสดงความตั้งใจและความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะแก้ปัญหาให้กับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค กองทุนหมู่บ้าน โครงการพักหนี้เกษตรกร และการกำจัดการคอร์รัปชัน ในขณะที่ปัญหาคดี “ซุกหุ้น” ที่เกิดขึ้นก็ไม่ได้มีเจตนาในการเอาตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองไปแสวงหาประโยชน์ กระทำการทุจริตเพื่อประโยชน์ของตนเอง ซึ่งได้มีประชาชนเข้าร่วมการเคลื่อนไหวดังกล่าวเป็นจำนวนมาก

ในวันที่ 5 มิถุนายน 2544 แพทย์หญิง พรรณทิพา วัชโรบล อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร พรรคประชาธิปัตย์ และตัวแทนชมรมไทยเพื่อไทย ได้นำรายชื่อประชาชนที่สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป มอบให้แก่ นายแพทย์เสม ที่บ้านพักย่านซอยสุขุมวิท 93 ซึ่งรวบรวมได้กว่าหมื่นรายชื่อ โดยให้เหตุผลว่าการเคลื่อนไหวดังกล่าวไม่ได้ต้องการกีดกันการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญ แต่ต้องการเพียงแค่แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นของประชาชนเท่านั้น

...“Don't consider this as pressure. It is people's opinions, and it doesn't mean the court should find him innocent.”...(Bangkok Post, 6 มิถุนายน 2544)

นอกจากนี้ ในวันที่ 17 มิถุนายน 2544 นายทองก้อน วงศ์สมุทร แกนนำศิษย์หลวงตามหาบัว ได้นำรายชื่อสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จำนวน 140,000 คน มอบให้นายแพทย์เสม ซึ่งจากรวบรวมรายชื่อมาเป็นเวลา 3 เดือน ได้มีประชาชนเข้าร่วมการสนับสนุนดังกล่าว ประมาณ 1,440,000 รายชื่อ โดยนายแพทย์เสม ได้นำรายชื่อดังกล่าวไปยื่นให้ นายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานรัฐสภา และ ประธานวุฒิสภา ส่วนจะทำอย่างไรต่อไปอยู่ที่ดุลยพินิจของทั้ง 2 ท่าน ซึ่งทั้ง 2 ท่านให้ความเห็นว่ารายชื่อดังกล่าวคงนำไปทำอะไรไม่ได้

...However, Uthai Pimchaichon, House speaker and parliament president, said the sign-up effort could do nothing more than reflect the sentiment of a group of people...(Bangkok Post, 2 สิงหาคม 2544)

ฝ่ายคัดค้าน

ทางด้าน นายแพทย์วชิระ บถพิบูลย์ ประธานชมรมแพทย์ชนบท แถลงว่า จากการประชุมร่วมกันระหว่างแกนนำของชมรม เรื่องการออกมาตั้งชมรมช่วยชาติของ นายแพทย์เสม พริ้งพวงแก้ว สรุปว่า ชมรมฯ จะไม่ออกมาเคลื่อนไหวเรื่องนี้ ขอให้แพทย์ทั่วประเทศแสดงเจตจำนงของตนเองด้วยความสมัครใจ โดยใช้วิจารณญาณส่วนบุคคล ชมรมฯ จะสนับสนุนเรื่องที่เป็นหลักการที่ดีเท่านั้น เพราะหลักการจะเป็นเครื่องค้ำประกันให้ประชาชนมั่นคงมากกว่าบุคคล ดังนั้น หากศาลรัฐธรรมนูญตัดสินคดีนี้ อย่างไรก็ตามก็ต้องยอมรับ

ในส่วนของ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโส ซึ่งถูกมองว่าเป็นแกนนำของชมรมช่วยชาติในการรวบรวมรายชื่อประชาชนเพื่อให้การสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไปนั้น นายแพทย์ประเวศได้ให้การปฏิเสธว่าไม่ได้เป็นผู้เรียกร้องให้สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เพราะเป็นคนที่เคารพองค์กรอิสระ และไม่เคยเรียกร้องให้ใครทำอะไร คนที่เรียกร้อง คือ นายแพทย์เสม พริ้งพวงแก้ว

กระแสที่ 3 (วันที่ 7 มิถุนายน 2544)

ฝ่ายสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

นายวสันต์ โภธิพิมพ์านนท์ เจ้าของกิจการเบนซ์ทองหล่อ เชิญชวนประชาชนชูงธงเหลืองเรียกร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญเลื่อนการพิจารณาคดีของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกไปอีก 1 ปี

นายวสันต์ โภธิพิมพ์านนท์ ได้ออกมารณรงค์ให้ประชาชนชูงธงเหลืองในวันที่ 18 มิถุนายน 2544 ซึ่งเป็นวันที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จะเดินทางไปแถลงปิดคดีด้วยวาจา ณ ศาลรัฐธรรมนูญ โดยได้มีการตั้งโต๊ะแจกธงเหลือง (ธงมีพื้นเป็นสีเหลือง มีตราธรรมจักรอยู่ตรงกลาง และมีตัวหนังสือเขียนไว้ด้านล่างว่า “18 มิถุนายน มีสติ ยึดเวลา พาชาติพ้นภัย”) ให้ประชาชนที่สำนักงานเบนซ์ทองหล่อ เพื่อแสดงพลังเรียกร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญเลื่อนการประกาศผลการวินิจฉัยคดี “ซุกหูน” ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกไปอีก 1 ปี เพื่อให้โอกาส พ.ต.ท.ทักษิณ ได้ทำงาน โดยมีตัวแทนกลุ่มประชาชนต่าง ๆ รวมทั้งประชาชนทั่วไปเดินทางไปเดินทางมารับธงเหลืองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีการแจกสติ๊กเกอร์ขนาดเท่ากับนามบัตรให้กับประชาชนทั่วไปด้วย ซึ่งก่อนวันแถลงปิดคดีได้มีประชาชนเข้ามาขอธงเหลืองและสติ๊กเกอร์ที่สาขาเบนซ์ทองหล่อแล้วกว่าแสนคน

ฝ่ายคัดค้าน

นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฎ์ ประธานคณะกรรมการประสานงาน (วิป) พรรคร่วมฝ่ายค้าน และกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ ได้มีความเห็นต่อกรณีนี้ที่ นายวสันต์ โภธิพิมพ์านนท์ เจ้าของกิจการ

เบนซ์ทองหล่อ ออกมาเชิญชวนให้ประชาชนชูงธงเหลืองว่า หาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกมาห้ามปรามกลุ่มที่เคลื่อนไหวอย่างหนักแน่นก็จะเป็นผลดี เพราะคิดว่าการปฏิรูปการเมืองที่ทุกฝ่ายต้องการคือ ต้องการให้ระบบรัฐสภามีความก้าวหน้าและมั่นคง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเมือง ดังนั้น สิ่งใดที่ทำให้ระบบเข้มแข็งและเดินหน้าไปได้ก็ควรที่จะทำ อะไรที่จะเป็นการสร้างกระแสกดดันการทำหน้าที่ขององค์กรอิสระ ก็ควรจะหลีกเลี่ยงและยอมรับผลการตัดสินขององค์กรอิสระ

ทางด้าน นายปิยะณัฐ วัชรภรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบบัญชีรายชื่อ พรรคไทยรักไทย ได้กล่าวประชดว่า “เขาจะขายผ้าหรือ” พร้อมตั้งว่าการปลุกกระแสเช่นนี้ไม่ทำให้บ้านเมืองพัฒนาไปในทางที่ดี แต่ถ้าจะทำให้มันสนุก ๆ ก็คงไม่เป็นไร แต่ไม่อยากจะเป็นการสร้างวัฒนธรรมใหม่ซึ่งเป็นประเพณีต่อไป ถ้าอยากเคลื่อนไหวให้ถูกต้องต้องทำตามระบบ ไม่ใช่มาปักธง ทั้งนี้ นายปิยะณัฐ จะชูงธงดำเพื่อแสดงการคัดค้านการเคลื่อนไหวดังกล่าวด้วย

กระแสที่ 4 (วันที่ 9 มิถุนายน 2544)

ฝ่ายสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดมหาสารคาม พรรคไทยรักไทย ได้รวบรวมรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อถอดถอนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งคณะ

นายชาญชัย ยืนยันว่าจะล่ารายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ได้จำนวน 1 ใน 4 หรือ 125 คน ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด เพื่อเข้าชื่อเสนอให้วุฒิสภาถอดถอนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งคณะตามข้อเสนอของศิษย์หลวงตามหาบัว เนื่องจากพิจารณาถอดถอนนายชวน หลีกภัย อดีตนายกรัฐมนตรี และ นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังล่าช้า โดยได้อ้างว่าการออกมาเคลื่อนไหวครั้งนี้ไม่เกี่ยวข้องกับคดี “ซุกหุ้น” ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และไม่เคยประสานงานกับกลุ่มของนายแพทย์เสม พริ้งพวงแก้ว

ฝ่ายคัดค้าน

นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ ประธานคณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมฝ่ายค้าน (วิปฝ่ายค้าน) เชื่อว่าการเคลื่อนไหวดังกล่าวทำเพื่อช่วยเหลือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มากกว่า แล้วยังเป็นการกดดันศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นผลกระทบต่อเนื่องอีกด้วย แม้ว่า พ.ต.ท.ทักษิณ จะออกมาบอกว่าห้ามปรามไม่ได้ แต่บางเรื่องสามารถทำได้ เช่น ห้ามนายชาญชัยเคลื่อนไหวเพื่อไม่ให้สังคมเกิดความสับสน นอกจากนี้ยังได้แสดงความเป็นห่วงต่อการเคลื่อนไหวครั้งนี้ว่า บ้านเมืองควรรักษาระบบไว้ เพราะกว่าจะได้รัฐธรรมนูญมาก็เผชิญปัญหามากมายและเรียกร่องกันมานาน เมื่อได้มาแล้วกลับไม่เอา แต่จะเอาตัวบุคคล หากทำเช่นนั้นบ้านเมืองก็ไม่มีหลัก

ด้านนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ เลขาธิการพรรคชาติพัฒนา มองว่าการออกมาเคลื่อนไหวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยเพื่อช่วยเหลือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นั้น ถือเป็นเรื่องปกติในการให้กำลังใจ แต่วิธีการขั้นตอนต้องช่วยกันดูแลให้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งความสงบเรียบร้อย เพราะไม่อยากให้เรื่องนี้นำไปสู่ความแตกแยกในสังคม หรือแบ่งฝักแบ่งฝ่ายกัน

อย่างไรก็ตาม อนุกรรมการ ป.ป.ช. ที่พิจารณากรณีของ นายชวน และ นายธารินทร์ก็ได้สรุปออกมาแล้วว่าทั้ง 2 คนไม่มีความผิดพอที่จะถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ เพราะกฎหมายการรวมบัญชีเป็นการเสนอตามขั้นตอน และจากข้อสรุปดังกล่าวทำให้ท่าทีของสมาชิกพรรคไทยรักไทยเปลี่ยนไป โดย นายอดิศร เพียงเกษ รองประธานวิปรัฐบาล ได้ขอร้องให้นายชาญชัยหยุดการเคลื่อนไหว เพราะเห็นว่าบรรยากาศแบบนี้ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับความรู้สึกของประชาชน

กระแสที่ 5 (วันที่ 12 มิถุนายน 2544)

ฝ่ายสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

พล.ต.ท.สุวรรณ สุวรรณเวช เลขาธิการสมาคมตำรวจ (ปัจจุบันโอนจากตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ไปเป็นที่ปรึกษาประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ด้านความปลอดภัยของประชาชน) ได้ออกหนังสือเวียนของสมาคมฯ แจ้งสมาชิกและข้าราชการตำรวจทุกคนให้รณรงค์และแสดงเจตจำนงสนับสนุนให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร บริหารประเทศต่อไป

สมาคมตำรวจมีความเห็นว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงท่วมท้น และที่ผ่านมาได้ปฏิบัติหน้าที่แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประเทศได้อย่างน่าพอใจ ประกอบกับ พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นอดีตข้าราชการตำรวจ และเป็นสมาชิกสมาคมตำรวจด้วย จึงควรให้การสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ในการบริหารประเทศต่อไป

ฝ่ายคัดค้าน

พล.ต.อ.พรศักดิ์ ดุรงค์วิบูลย์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผบ.ตร.) กล่าวถึงการเคลื่อนไหวของสมาคมตำรวจว่า พล.ต.ท.สุวรรณ เป็นข้าราชการพลเรือนแล้ว ดังนั้น การดำเนินการใด ๆ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะเข้าไปเกี่ยวข้องไม่ได้ ส่วนการเคลื่อนไหวของสมาคมตำรวจสามารถทำได้ เพราะเป็นความเห็นส่วนบุคคล และสมาคมเองก็มีคณะกรรมการพิจารณา อย่างไรก็ตาม ข้าราชการตำรวจที่เป็นสมาชิกก็สามารถแสดงความคิดเห็นได้เช่นกัน สำนักงานตำรวจแห่งชาติคงไม่สั่งห้าม

ในขณะที่ พล.ต.อ.สันต์ ศรุตานนท์ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นว่าการเคลื่อนไหวของตำรวจสามารถทำได้ แต่ไม่เหมาะสมที่จะทำ เพราะตำรวจมีหน้าที่ในการรักษาความสงบของบ้านเมือง เคารพกฎระเบียบ และอยู่ในวินัย ซึ่งการเคลื่อนไหวอาจนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ได้

กระแสที่ 6 (วันที่ 14 มิถุนายน 2544)

นายสุวิทย์ คุณกิตติ รองนายกรัฐมนตรี และ ประชาชนชาวอีสานได้ร่วมเป็นเจ้าภาพจัดงานพิธีมหาพระพุทธรูปเพื่อให้ไทยพ้นภัย และ เพื่อสะเดาะเคราะห์ต่อชะตาให้แก่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ในวันที่ 14 มิถุนายน 2544 คลื่นมหาชนกว่า 2 หมื่นคนได้เข้าร่วมพิธีมหาพระพุทธรูปให้กับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ณ พระมหาธาตุแก่นนคร วัดหนองแวง อําเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งประชาชนชาวอีสานได้ร่วมกันจัดขึ้น เพื่อให้ประเทศได้พ้นจากภาวะการขัดแย้ง รวมไปถึงปัญหา 3 อย่าง คือ ยาเสพติด คอร์รัปชัน และความยากจน ให้หมดไป และจะมีการสวดมนต์ให้ พ.ต.ท.ทักษิณ พ้นเคราะห์จากคดี “ซุกหุ้น” และมีการประกอบพิธีบายศรีสู่ขวัญ

ในช่วงเช้าได้มีการทำบุญตักบาตร จากนั้นเจ้าหน้าที่ชุดเก็บวัดถูระเบิด จากกองกำกับการตำรวจชายแดน 24 จังหวัดอุดรธานี ได้มาตรวจหาวัตถุระเบิดรอบพระมหาธาตุ และ แก้วอีของ พ.ต.ท.ทักษิณ ต่อมา กลุ่มพลังประชาชนกว่า 20,000 คน ได้มารอรับและให้กำลังใจแก่ พ.ต.ท.ทักษิณ และ ทันทิที่ พ.ต.ท.ทักษิณ เดินทางมาถึง ได้มีการประกอบพิธีถวายเครื่องสักการะพระบรมสารีริกธาตุ และ พระสงฆ์ 19 รูป เจริญพระพุทธรูป จุดเทียนนมหามงคล 117 เล่ม ถวายเป็นพระพุทธรูปบูชาต่อพระเก็จชื่อดังภาคอีสานรวม 9 รูป จากนั้นถึงขั้นตอนสำคัญ คือ หลวงปู่ที่ หลวงปู่พรหมสาร และ หลวงปู่บุญมา ได้นั่งปลุกพระพุทธรูป ขณะเดียวกัน พระสงฆ์อีก 80 รูปก็ได้นั่งบำเพ็ญกัจจาวนาตลอดพิธีด้วย

ต่อจากนั้น ได้มีการประกอบพิธีบายศรีสู่ขวัญให้แก่ พ.ต.ท.ทักษิณ โดยมีพ่อพรานหมณ์กล่าวคำบายศรี ขอให้ พ.ต.ท.ทักษิณ มีแต่ความสุขตั้งแต่วันนี้ไปจนถึงวันข้างหน้า ให้ฟันฝ่าอุปสรรคอยู่ถึงพันปี และให้แคล้วคลาดพ้นภัยทุกอย่าง อย่าให้ใครมาเบียดเบียน อย่าให้ใครมาทรยศ ขอให้มีความบารมี ต้นชีต้าย ปลายชีเป็น เปรียบเหมือนเป็นพญานก ไปไหนมาไหนขอให้ไม่มีแต่คนกราบไหว้

หลังจากเสร็จพิธีบายศรีสู่ขวัญแล้ว เกจิอาจารย์ 9 รูปได้ผูกข้อมือ พร้อมพรมน้ำมนต์ให้แก่ พ.ต.ท.ทักษิณ และยังได้มอบพระพุทธรูปและไม้ค้ำให้แก่ พ.ต.ท.ทักษิณ อีกด้วย นอกจากนี้ บรรดาแกนนำพรรคไทยรักไทยต่างมาร่วมงานกันอย่างพร้อมเพรียง

กระแสที่ 7 (วันที่ 18 มิถุนายน 2544)

ประชาชนได้ไปให้กำลังใจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ในการเดินทางไปแถลงปิดคดีด้วยวาจา ในวันที่ 18 มิถุนายน 2544 ณ ศาลรัฐธรรมนูญ

ในช่วงเช้า เพื่อนนักเรียนเตรียมทหารรุ่น 7 ถึง 10 และ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จากเหล่าทัพต่าง ๆ ตลอดจนตัวแทนกลุ่มมุสลิม ได้เข้าไปให้กำลังใจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่บ้านพัก ซึ่ง นายกรัฐมนตรีได้ขอบคุณทุกคน พร้อมทั้งยืนยันว่าการแถลงปิดคดีจะนำความจริงไปพูด

ณ ศาลรัฐธรรมนูญ มีประชาชนประมาณ 1,000 คน จากกรุงเทพมหานคร และ กลุ่มชาวบ้าน จากจังหวัดศรีสะเกษ ถืองธงเหลืองและป้ายให้กำลังใจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และโจมตี นายก้านรงค์ จันทิก เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในจำนวนนี้มี พลตรี จำลอง ศรีเมือง อดีตหัวหน้าพรรคพลังธรรม และ รัฐมนตรีของพรรคไทยรักไทย มาให้กำลังใจด้วย โดยในระหว่างการแถลงปิดคดี ประชาชนที่อยู่ศาลรัฐธรรมนูญและในหลายพื้นที่ที่ได้ฟังคำแถลงของ พ.ต.ท.ทักษิณ ได้ส่งเสียงเชียร์เป็นระยะ ๆ ซึ่งส่วนใหญ่พอใจคำแถลงของ พ.ต.ท.ทักษิณ

กระแสที่ 8 (วันที่ 1 สิงหาคม 2544)

ฝ่ายสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

การติดตั้งป้ายโปสเตอร์สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หน้าศาลรัฐธรรมนูญ

บริเวณถนนจักรเพชร หน้าศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีแผ่นโปสเตอร์กระดาษขนาดใหญ่ติดทั่วไปบนต้นไม้ตลอด 2 ข้างทาง ซึ่งมีข้อความว่า “ขอให้พี่น้องประชาชนให้โอกาส นายกรัฐมนตรีทักษิณ ซึ่งพี่น้องไว้วางใจเลือกมาเป็นผู้นำแก้ไขปัญหาของชาติ ได้พิสูจน์ผลงานและตอบแทนคุณแผ่นดินไทยให้เต็มความสามารถ” โดยข้อความของป้ายดังกล่าวเหมือนกับป้ายที่ติดในซอยเข้าบ้านของ พ.ต.ท.ทักษิณ ในงานวันคล้ายวันเกิดเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม ที่ผ่านมา ซึ่งจากการสอบถามผู้นำมาติดได้อ้างว่าเป็นการสั่งการของ เสี่ยส่ง กาญจนชูศักดิ์ บิดาของ นางอรทัย สุวานะจาโร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย และการติดป้ายครั้งนี้ก็ได้เป็นการกดดันศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด เพียงแต่ต้องการแสดงความรักต่อ พ.ต.ท.ทักษิณ เท่านั้น

ฝ่ายคัดค้าน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญบางคนได้แสดงความไม่พอใจต่อการติดโปสเตอร์ดังกล่าว เพราะเห็นว่าเป็นการกดดันการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญ

นายประเสริฐ ทองนุ่น ผู้อำนวยการเขตพระนคร ได้สั่งให้เจ้าหน้าที่เทศกิจไปตรวจสอบดูว่าป้ายเหล่านั้นสร้างผลกระทบต่อประชาชนที่สัญจรบริเวณดังกล่าวหรือไม่ ตามระเบียบของ กทม. หากเกะกะต้องรื้อถอน แต่ถ้าไม่สร้างความเดือดร้อนก็สามารถปล่อยไว้ก่อนได้ อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 2 สิงหาคม ภายหลังจากประชุมของศาลรัฐธรรมนูญ จะสั่งการให้เจ้าหน้าที่เทศกิจดำเนินการเก็บป้ายดังกล่าวออกให้หมด

ในขณะที่ นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้กล่าวว่าไม่อยากวิพากษ์วิจารณ์เรื่องนี้ แม้พื้นที่ที่ติดแผ่นป้ายสนับสนุนจะเป็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรัก

ไทย แต่ก็เชื่อว่าจะไม่เป็นการกีดกันการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญ เพราะตุลาการแต่ละคนคงจะเขียนคำวินิจฉัยโดยปราศจากอคติ

นอกจากนี้ ในวันที่ 3 สิงหาคม 2544 ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้แถลงคำวินิจฉัยคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร พบว่ามีประชาชนเดินทางมาที่ศาลรัฐธรรมนูญกันเป็นจำนวนมาก เพื่อรอฟังคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและให้กำลังใจต่อ พ.ต.ท.ทักษิณ ซึ่งได้รอฟังผลการตัดสินอยู่ที่ตีพิมพ์ไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล และเมื่อผลการวินิจฉัยออกมาว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ไม่มีความผิดฐานจงใจปกปิดบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ประชาชนที่อยู่รอบ ๆ บริเวณนั้น ก็ได้ให้ร้องแสดงความยินดีต่อ พ.ต.ท.ทักษิณ

4.2.2 กระแสโจมตีและข่าวลือ

นอกเหนือจากการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ยังเป็นคดีที่มีข่าวลือเกิดขึ้นมากมาย ตลอดจนกระแสโจมตีระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุนและกลุ่มคัดค้าน ซึ่งกระแสต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นส่งผลให้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

- ในช่วงต้นของการพิจารณาคดี นายอมร อมรรัตนานนท์ เลขาธิการเครือข่ายเดือนตุลาคม ได้ยื่นเรื่องต่อ นายคำวณ ชโลปถัมภ์ ประธานคณะกรรมการการกฤษฎีกาและกฤษฎีกา วุฒิสภา ให้ตรวจสอบคุณสมบัติการเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ของ นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา และ พลโทสวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์ ว่ามีคุณสมบัติถูกต้องหรือไม่ในการเข้ามาเป็นกรรมการ ป.ป.ช. โดยคุณสมบัติข้อหนึ่งของการเข้ามาเป็นกรรมการ ป.ป.ช. คือ บุคคลผู้นั้นต้องไม่ได้มีตำแหน่งเป็นกรรมการบริหารในบริษัทใดบริษัทหนึ่ง ซึ่งกรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง 3 ท่านได้ถูกร้องเรียนให้มีการตรวจสอบคุณสมบัติในข้อนี้ และประเด็นดังกล่าวก็ได้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันมาก เพราะผลการตัดสินที่ออกมาอาจมีผลต่อการพิจารณาคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ได้ แต่ผลการตรวจสอบและวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2544 ออกมาว่ากรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง 3 ท่าน ไม่ขาดคุณสมบัติ ทำให้ประชาชนต้องรอลุ้นผลการตัดสินของคดี “ซุกหูน” กันต่อไป

- ในระหว่างที่ศาลรัฐธรรมนูญกำลังพิจารณาคดี ได้มีกระแสโจมตีจากฝ่ายรัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่มีหลักฐานยืนยันว่า นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีความสัมพันธ์กับพรรคประชาธิปัตย์ โดยเคยเป็นรองเลขาธิการในคณะกรรมการวางแผนการเลือกตั้งของพรรค เมื่อปี พ.ศ. 2517 ขณะที่ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เป็นหัวหน้าพรรค ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้ นายกล้าณรงค์ ปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่เป็นธรรมต่อการ

พิจารณาคดี “ซุกหูนุ่น” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร และ ป.ป.ช. ก็ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนมาตั้งแต่ต้นว่ามีความพยายามทำคดีให้ไม่ปกติ จากกระแสดังกล่าว นายกล้าณรงค์ ได้ออกมาตอบได้ว่า จำไม่ได้ว่าเคยเป็นกรรมการวางแผนการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในปี พ.ศ. 2517 แต่ได้ยอมรับว่าเคยทำงานรับใช้ ม.ร.ว.เสนีย์ ในฐานะลูกศิษย์กับอาจารย์ และเมื่อ ม.ร.ว.เสนีย์ เลิกเล่นการเมืองในปี พ.ศ. 2519 ก็ไม่เคยเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพรรคอีก พร้อมทั้งยืนยันว่าการทำงานใน ป.ป.ช. นั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับพรรคแต่อย่างใด

- ทางฝ่ายคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้มีการเปิดเผยถึงความสัมพันธ์ระหว่าง นายประสิทธิ์ ดำรงชัย กรรมการ ป.ป.ช. กับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในสมัยเป็นรองนายกรัฐมนตรี และ นายประสิทธิ์ เป็นเลขาธิการ ป.ป.ป. ว่า นายประสิทธิ์ เคยขอเงิน 100,000 บาท เพื่อจัดงานเลี้ยงปีใหม่ และเคยออกรอบตีกอล์ฟกับพี่ชายรัฐมนตรีของพรรคไทยรักไทย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจเป็นสาเหตุให้ นายประสิทธิ์ มีคำวินิจฉัยช่วยเหลือ พ.ต.ท.ทักษิณ เพราะ นายประสิทธิ์ เป็นกรรมการ ป.ป.ช. เพียงคนเดียวที่ลงมติว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ไม่ได้จงใจปิดการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน โดยทางฝ่ายนายประสิทธิ์ ได้ยอมรับทั้ง 2 กรณี โดยในกรณีแรกนั้น นายประสิทธิ์ ยอมรับว่าได้รับเงิน 100,000 บาท จาก พ.ต.ท.ทักษิณ จริง แต่ไม่ได้เกิดจากการขอ และเงินดังกล่าวก็ได้นำไปใช้จัดงานเลี้ยงปีใหม่ เงินที่เหลือก็ได้นำไปเก็บไว้ในกองทุนสวัสดิการ ส่วนเรื่องการออกรอบตีกอล์ฟกับพี่ชายรัฐมนตรีนั้นก็เป็นเรื่องปกติที่มักตีกับเพื่อนฝูง แต่ไม่ได้รู้จักกับพี่ชายรัฐมนตรีเป็นการส่วนตัว ซึ่งนายประสิทธิ์ให้การว่าทั้ง 2 กรณีไม่ได้เป็นเครื่องยืนยันว่าจะมีคำวินิจฉัยช่วยเหลือ พ.ต.ท.ทักษิณ นอกจากนี้ นายประสิทธิ์ ยังกล่าวในระหว่างการให้การในฐานะพยานของฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ด้วยว่า การมาให้การครั้งนี้ไม่ใช่เป็นการทำลาย ป.ป.ช. แต่ทำเพื่อรักษาไว้ซึ่งองค์กรที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี เพราะเห็นว่าการทำงานหลายอย่างของ ป.ป.ช. ไม่เป็นไปตามหลักการ ขาดความโปร่งใส ให้ข้อมูลที่เป็นโทษกับผู้ถูกกล่าวหา และมีการเร่งรัดคดีจนเกินควร พร้อมทั้งระบุว่าเห็นพิรุณในการเร่งวินิจฉัยคดี ซึ่งประเด็นดังกล่าวก็ได้มีการพูดถึงกันมากเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของ ป.ป.ช. ว่า เป็นจริงตามที่นายประสิทธิ์พูดหรือไม่ และจากการซักค้านดังกล่าว กลุ่มติดตามการปฏิรูปการเมืองและตัวแทนกลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมือง ท่าพระจันทร์ ก็ได้มอบหรือดำให้นายกล้าณรงค์ จันทิก ที่หยิบยกเรื่องเงิน 100,000 บาทของนายประสิทธิ์มาซักค้านในศาล

- ในวันที่ 12 มิถุนายน 2544 กลุ่มที่อ้างตัวว่าเป็นกลุ่มติดตามการปฏิรูปการเมือง และตัวแทนกลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมือง ท่าพระจันทร์ ได้นำตะกร้อครอบปากสุนัขไปมอบให้นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม คณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีที่ให้สัมภาษณ์ว่าศาลรัฐธรรมนูญควรให้หลักนิติศาสตร์ในการพิจารณาคดี “ซุกหูนุ่น” และยังแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อ นายแพทย์เสมอ พึ่งพวง แก้ว นายแพทย์ประเวศ วะสี และนายประสิทธิ์ ดำรงชัย ซึ่งเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยกัน

- ก่อนการตัดสินคดี ได้มีใบปลิวออกมาโจมตี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ว่า ได้มีการวิ่งเต้นกับผู้ใหญ่ในบ้านเมืองเพื่อลอบบีให้พ้นผิดคดี “ซุกหุ้น” โดยแลกกับการแต่งตั้งนายทหารบางคน

...An anonymous leaflet left at Government House on Tuesday said Gen Prem, a former premier, had “sold” the army and agreed to help lobby the Constitutional Court to rule the prime minister not guilty of hiding his assets.

In return for Gen Prem’s favour, Gen Surayud would not be moved from the job of army chief, the leaflet said...(Bangkok Post, 2 สิงหาคม 2544)

ซึ่งทางฝ่ายรัฐบาลมองว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการเล่นการเมืองนอกกรอบกติกา ต้องการปลุกปั่นกระแส อีกทั้งยังเป็นการกีดกันการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญอีกด้วย พร้อมทั้งยังได้เปิดเผยด้วยว่าผู้ตัวคนทำใบปลิวแล้ว แต่ไม่ยอมไปสนใจ โดยได้เตือนให้เลิกทำเพราะเป็นการกระทำที่ทำลายความน่าเชื่อถือของประเทศด้วย ไม่ใช่เพียงแค่ พ.ต.ท.ทักษิณ เท่านั้น

- เกิดกระแสข่าวลือว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญรับสินบน 100 ล้านบาท เพื่อให้ตัดสินว่านายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ไม่มีความผิดในคดี “ซุกหุ้น” ซึ่งในส่วนของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีความเห็นว่าข่าวลือดังกล่าวทำให้ศาลรัฐธรรมนูญขาดความน่าเชื่อถือ และถือเป็นการแทรกแซงการทำงานของศาลอย่างมาก

...Judge Kramol Thongthammachart rejected all these “evil” rumours as groundless, but was concerned the damage could have already been done.

“These romours could destroy the court’s image. No matter whether we rule for or against (Thaksin), the people could still think we accepted a bribe.”...(Bangkok Post, 2 สิงหาคม 2544)

อย่างไรก็ตาม หลายนาน ฝ่ายเชื่อมั่นว่าข่าวลือที่เกิดขึ้นไม่สามารถกีดกันตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาคดีได้

จากกระแสต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่าแต่ละฝ่ายก็จะหยิบยกประเด็นออกมาโจมตีซึ่งกันและกัน ต่างฝ่ายต่างพยายามทำทุกวิถีทางที่จะให้ฝ่ายตนเองได้เปรียบ แทบจะเรียกได้ว่ามีประเด็นใหม่ ๆ เกิดขึ้นให้ประชาชนได้รับรู้เกือบทุกวัน ยิ่งใกล้ช่วงตัดสินคดีมากเท่าไร กระแสและข่าวลือต่าง ๆ ยิ่งมีมากขึ้นเป็นระยะ ฝ่ายสนับสนุนเองก็ได้ออกมาเคลื่อนไหวและให้กำลังใจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในขณะที่ฝ่ายคัดค้านมีความเห็นว่าควรหยุดการเคลื่อนไหวได้แล้วและปล่อยให้เป็นที่ของศาลรัฐธรรมนูญเป็นคนตัดสิน ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนี้ทำให้หลาย ๆ ฝ่ายมีความเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญควรรีบตัดสินคดีให้เสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุด เพราะปัญหาคดีดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความอึมครึมไม่แน่นอนทางการเมือง

เมืองและขยายผลไปยังสภาพเศรษฐกิจด้วย ไม่มีใครแน่ชัดว่าอนาคตการเมืองไทยจะออกมาในรูปแบบไหน และมีเพียงแต่กระแสข่าวทางโน้นบ้างทางนี้บ้าง จนปั่นป่วนวุ่นวายไม่รู้จะเชื่อใครเท่านั้น ซึ่งทั้งหมดมีแต่จะทำให้สถานการณ์ของประเทศหลุดตัวลงไปเรื่อย ๆ โดยไม่ก่อประโยชน์เลย ซึ่งจะเห็นได้จากการรายงานของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประจำวันที่ 3 สิงหาคม 2544 ที่ได้รายงานผลการสำรวจของสวนดุสิตโพล สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เกี่ยวกับความรู้สึกของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมื่อใกล้วันตัดสินคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ ชินวัตร จำนวนทั้งสิ้น 2,180 คน โดยส่วนใหญ่จำนวนถึง 83% เห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญควรตัดสินคดีเร็ว ๆ เพราะประชาชนรอฟังอยู่ เพื่อจะได้รู้ความจริง สร้างความชัดเจนให้เกิดขึ้นจะได้เกิดความมีเสถียรภาพทางการเมือง มีเพียง 17% เท่านั้นที่เห็นว่าไม่ควรรับตัดสิน ส่วนความเห็นที่ว่าคดี “ซุกหูน” มีผลกระทบทำให้สภาพเศรษฐกิจแย่ลงหรือไม่นั้น 44.25% เห็นว่ามีผล 55.75 % เห็นว่าไม่มีผล ขณะที่ส่วนใหญ่ 62.12% เห็นว่าคดี “ซุกหูน” ก่อให้เกิดความไม่มั่นใจในการลงทุนของต่างชาติ และ 37.88% ไม่มีผลต่อความมั่นใจในการลงทุนของต่างชาติ

จนในวันที่ 3 สิงหาคม 2544 ศาลรัฐธรรมนูญได้แถลงคำวินิจฉัยว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ไม่มีความผิดฐานจงใจปกปิดการแสวงหาทรัพย์สินและหนี้สินด้วยคะแนน 8 ต่อ 7 เสียง การวิพากษ์วิจารณ์ก็ยังคงมีมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญที่หลาย ๆ ฝ่ายยังคงมีความเคลือบแคลงสงสัย เพราะคำตัดสินที่ออกมาไม่เป็นเอกฉันท์ หรือที่หลาย ๆ คนเรียกว่า “คำวินิจฉัยสีเทา” (grey resolution) ประกอบกับข่าวลือที่เกิดขึ้นก่อนการพิจารณาคดี ทำให้เกิดความสงสัยต่อการพิจารณาคดีมากยิ่งขึ้นไปอีก ฝ่ายกลุ่มผู้สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ นั้น รู้สึกพอใจและยอมรับต่อคำตัดสิน ในขณะที่ฝ่ายคัดค้านยังคงสงสัยในคำตัดสินและระออคยคำวินิจฉัยกลางของตุลาการเสียงข้างมาก นอกจากนี้ คำตัดสินที่เกิดขึ้น ได้ทำให้นักการเมืองบางกลุ่มออกมาวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของศาลรัฐธรรมนูญว่าไม่มีความน่าเชื่อถือ ไม่มีมาตรฐานในการพิจารณาคดี โดยหวังที่จะเรียกร้องให้มีการตรวจสอบการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญต่อไป

กระแสสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ ชินวัตร นั้น นับได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยนัก แต่เนื่องจากสภาพสังคมที่กำลังต้องการผู้นำเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหาของประเทศ และเมื่อประชาชนได้พบคนที่พวกเขาตั้งความหวังและต้องการแล้ว แต่กลับกลายเป็นว่าคน ๆ นั้นต้องประสบกับปัญหาที่อาจส่งผลให้ไม่สามารถเข้ามาทำหน้าที่ได้ ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกผิดหวังและสับสน และบางครั้งก็อาจหาวิธีการที่จะช่วยเหลือหรือแสดงให้เห็นว่าประชาชนยังคงสนับสนุนและต้องการคน ๆ นั้นอยู่ ซึ่งสิ่งเหล่านั้นก็ได้เกิดขึ้นกับกรณีของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เพราะ พ.ต.ท.ทักษิณ คือคนที่ประชาชนคาดหวังและอยากให้เข้ามาช่วยเหลือ ถึงแม้ว่าตัวประชาชนเองก็ยังไม่รู้ว่า พ.ต.ท.ทักษิณ จะช่วยพวกเขาได้หรือไม่ แต่ก็อยากเปิด

โอกาสให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ได้ลองเข้ามาทำดู ซึ่งการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ก็อาจช่วยให้ประเทศชาติดีขึ้นได้ไม่มากนักน้อย ดังเช่นคำพูดของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการเสียงข้างมาก ที่ได้ถูกรายงานไว้ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ที่ว่า

...“Mr.Thaksin, whose party was given a mandate to rule by more than 11 million voters, was the great and last hope of the people”...

ดังนั้น ประชาชนจึงได้เลือกที่จะสนับสนุนพรรคไทยรักไทยด้วยคะแนนเสียงที่มากเป็นประวัติการณ์ และ ส่งผลให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี โดยที่ไม่ได้สนใจเลยว่า พ.ต.ท.ทักษิณ จะทำหน้าที่ได้นานแค่ไหน และการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก็สามารถเป็นเครื่องยืนยันความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดี แม้ว่าจะไม่ใช่ความต้องการของประชาชนทุกคนในประเทศ แต่ก็ยังเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศที่มีความต้องการไปในแนวทางเดียวกัน และถึงแม้ว่าจะมีความขัดแย้งเกิดขึ้นมากมายระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุนและกลุ่มคัดค้าน แต่ท้ายที่สุดแล้วทุกคนต่างก็ยอมรับและเปิดโอกาสให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนายกรัฐมนตรีต่อไป

4.3 ความคิดเห็นของสื่อมวลชน

จากกระแสความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาคดีของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และ ศาลรัฐธรรมนูญ ตลอดจนการเคลื่อนไหวและกระแสข่าวลือต่าง ๆ สิ่งสำคัญที่ทำให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารเหล่านี้ได้อย่างทันเหตุการณ์ ก็คือ “สื่อมวลชน” ซึ่งนับได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากอีกอย่างหนึ่งต่อคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร

ในความเป็นจริงแล้ว ประชาชนคงไม่สามารถรับรู้ข่าวสารหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลกได้ด้วยตนเอง หรือแม้แต่ภายในประเทศของตัวเองก็ยังคงยากต่อการรับรู้ข่าวสารทั้งหมด ดังนั้น ประชาชนจึงจำเป็นต้องมีสื่อกลางหรือตัวแทนที่จะเป็นคนนำข่าวสารต่าง ๆ มาเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับรู้ และสื่อกลางนั้น ก็คือ สื่อมวลชน ซึ่งสำหรับคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร แล้ว สื่อมวลชนนับเป็นส่วนที่สำคัญมากที่สุด เพราะเป็นสื่อกลางที่คอยรายงานความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ประชาชนได้รับรู้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดลง แต่ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น ก็คือ คดี “ซุกหูน” เกิดขึ้นมาจากการเสนอข่าวของสื่อมวลชน นั่นคือ หนังสือพิมพ์ “ประชาชาติธุรกิจ” ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการถือหูนที่น่าสนใจและได้ทำการตรวจสอบข้อมูลเหล่านั้น พบว่าได้มีการโอนหูนที่น่าสงสัยของ พ.ต.ท.ทักษิณ และ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ไปให้คนรับใช้ พนักงานรักษาความปลอดภัย และพนักงานขับรถ เป็นผู้ถือแทน โดยทางหนังสือพิมพ์ได้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณชน ซึ่งจาก

การเสนอข่าวดังกล่าว ทำให้หลายฝ่ายออกมามีพินิจพิจารณาอย่างมาก จนได้มีการยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว และได้กลายเป็นคดี “ซุกหุ้” ในที่สุด

ในส่วนของสื่อมวลชนนั้น หลังจากที่ได้มีการเปิดเผยข้อมูล หลาย ๆ สื่อก็ได้มีการติดตามข่าวเกี่ยวกับคดีดังกล่าวมานำเสนออย่างต่อเนื่อง ในขณะที่สื่อต่างประเทศก็ได้ให้ความสนใจและติดตามข่าวคดี “ซุกหุ้” ด้วยเช่นเดียวกัน อันสืบเนื่องมาจากประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงผู้นำที่จะเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ นโยบายของรัฐบาลชุดใหม่ย่อมเป็นสิ่งที่ต่างชาติต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษเพราะถือเป็นส่วนสำคัญในการติดต่อระหว่างกัน และยิ่งเมื่อ พ.ต.ท.ทักษิณ ซึ่งเป็นผู้นำคนใหม่ของประเทศต้องถูกฟ้องร้องในคดี “ซุกหุ้” ทำให้สื่อต่างประเทศต้องหันมาให้ความสนใจมากขึ้นกว่าเดิม โดยได้มีการส่งผู้สื่อข่าวเข้ามาติดตามความเคลื่อนไหวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และ โทรศัพท์เข้ามาสอบถามข่าวคราวต่าง ๆ ซึ่งแนวโน้มหรือท่าทีของสื่อทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศต่อเหตุการณ์ดังกล่าวได้แตกต่างกันไปตามช่วงเวลาต่อไปนี้

4.3.1 ช่วงก่อนที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

ในช่วงระหว่างเดือนกันยายน 2543 ถึง ปลายเดือนมกราคม 2544 เป็นช่วงที่เริ่มมีกระแสเกี่ยวกับการโอนหุ้นของ พ.ต.ท.ทักษิณ และ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ให้คนรับใช้เป็นผู้ถือแทน ต่อมาได้มีการยื่นฟ้องต่อ ป.ป.ช. เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง จนกระทั่ง ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคัดสินชี้ขาด เป็นช่วงที่สื่อมวลชนได้มีการติดตามเสนอข่าวคดี “ซุกหุ้” อย่างต่อเนื่องในทุก ๆ เหตุการณ์ เพราะเป็นช่วงที่หลาย ๆ ฝ่ายยังคงสืบหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นว่าเป็นอย่างไรกันแน่ เป็นช่วงของการตรวจสอบหาหลักฐานต่าง ๆ เพื่อมาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาคดี นอกจากนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าวยังเป็นช่วงการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่ง พ.ต.ท.ทักษิณ ก็เป็นบุคคลผู้หนึ่งที่อยู่ในความสนใจของประชาชนและสื่อมวลชนเป็นจำนวนมาก เป็นบุคคลที่ได้รับการคาดหมายว่าจะเข้ามาเป็นแกนนำคนใหม่ในการบริหารประเทศจากการเลือกตั้งที่กำลังจะเกิดขึ้น และเมื่อ พ.ต.ท.ทักษิณ ต้องมาถูกฟ้องร้องในคดี “ซุกหุ้” ทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณ กลายเป็นที่สนใจมากขึ้นไปอีก ดังนั้น สื่อมวลชนจึงหันมาให้ความสนใจกับคดีนี้และ พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นพิเศษ การเสนอข่าวของสื่อมวลชนส่วนใหญ่เป็นรายงานข้อมูลต่างๆ ที่ได้มีการค้นพบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจของ พ.ต.ท.ทักษิณ และครอบครัว ตลอดจนความน่าสงสัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการโอนหุ้นจนเป็นผลให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ต้องถูกดำเนินคดีในที่สุด

นอกจากนี้ การวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อมวลชนต่อคดีดังกล่าวก็ได้เกิดขึ้นอย่างมากมายด้วยเช่นเดียวกัน แต่ละคนก็มีความคิดเห็นต่อคดีและ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร แตกต่างกันไป แต่โดยส่วน

ใหญ่แล้ว สื่อมวลชนมองว่าคดีดังกล่าวเป็นปัญหาที่หนักมากสำหรับ พ.ต.ท.ทักษิณ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อปัญหาดังกล่าวได้เกิดขึ้นในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเลือกตั้ง คดีดังกล่าวได้กลายเป็นจุดอ่อนในการหาเสียงของ พ.ต.ท.ทักษิณ เพราะฝ่ายตรงข้ามมักจะนำจุดอ่อนตรงนี้ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ไปใช้ในการหาเสียงของตนเอง ทำให้สื่อมองว่าคดีนี้อาจทำให้คะแนนเสียงของ พ.ต.ท.ทักษิณ ลดลงได้ ทั้งที่จริง ๆ แล้ว ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศได้ให้ความสนใจต่อ พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นอย่างมาก และต้องการให้เข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นอาจทำให้รูปโฉมของการเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็คงต้องรอดูผลกันต่อไป โดยมีบทความหนึ่งได้ให้ความเห็นว่า

...สำหรับ พ.ต.ท.ทักษิณ ต้องถือว่า “สถานการณ์” ทางการเมืองมีส่วนเป็นอย่างมากในการสนับสนุนให้กลายเป็นนายกรัฐมนตรีตั้งแต่ไถ่ยังไม่ทันให้ การเมืองที่จะย่อหน้าใหม่ กลายเป็นยุคของนายกฯ ชื่อ พ.ต.ท.ทักษิณ จะแตกต่างจากยุคนายชวนแค่ไหนอย่างไรถือว่าเป็นเรื่องน่าติดตามเป็นอย่างยิ่ง...

...อุปสรรคของการย่อหน้าใหม่ นอกจากปัญหาเรื่องบุคคลร้อยพ่อพันแม่ในพรรคไทยรักไทยแล้ว พ.ต.ท.ทักษิณ ยังมีกรณีของการโอนหุ้น การปกปิดทรัพย์สินเป็นคดีค้างคาอยู่ที่ ป.ป.ช. อีกด้วย ชาวหลายกระแสระบุว่า พ.ต.ท.ทักษิณ อยู่ในฐานะลำบาก เพียงแต่ว่าการวินิจฉัยของ ป.ป.ช. จะใช้เวลา กว่าจะรู้ผลจะอยู่ในช่วงหลังเลือกตั้ง ในขณะที่ พ.ต.ท.ทักษิณเองก็มีอาการ “ยื้อ” ด้วยการยื่นหลักฐานให้กับ ป.ป.ช. อย่างล่าช้าเพื่อ “ซื้อเวลา” ให้การเลือกตั้งผ่านไปก่อน ปัญหาเรื่องหุ้นที่อยู่ในมือของ ป.ป.ช. นี้เองที่จะเป็นส่วนสำคัญที่สุดที่ทำให้การย่อหน้าใหม่ไม่ราบรื่นอย่างที่น่าจะเป็น และอาจถึงขั้นต้องเปลี่ยนตัวนายกรัฐมนตรีในที่สุดด้วย...(มติชนสุดสัปดาห์, 20 พฤศจิกายน 2543)

แต่สำหรับสื่อมวลชนบางกลุ่มได้มองว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ควรออกมาพูดความจริงต่อสาธารณะชนอย่างตรงไปตรงมาและเปิดเผย สมกับเป็นบุคคลที่ต้องการอาสาเข้ามารับใช้ประชาชนในฐานะนายกรัฐมนตรี เพราะในช่วงนี้สังคมกำลังต้องการที่พึ่ง คดี “ชุกหุ้น” ที่เกิดขึ้นต่อ พ.ต.ท.ทักษิณ ได้ส่งผลให้ประชาชนเกิดความสับสนและต้องพิจารณาในการตัดสินใจเลือกผู้นำของประเทศมากขึ้นกว่าเดิม ในขณะที่สื่อมวลชนบางกลุ่มมีความเห็นว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ควรถอนตัวไม่เดินหน้าเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป เพราะถ้าหาก พ.ต.ท.ทักษิณ ได้รับเลือกเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีโดยที่ยังมีปัญหาเรื่องคดี “ชุกหุ้น” เป็นชนวนติดหลังอยู่ อาจสร้างความเสียหายให้กับประเทศชาติได้ เพราะนักลงทุนต่างชาติจะขาดความเชื่อมั่นต่อผู้นำของประเทศและไม่มั่นใจในการเข้ามาลงทุนในประเทศไทย

...ดังนั้น ในขณะที่หากคุณทักษิณโดน ป.ป.ช. เชือดแล้ว แต่ก็ยังคงเดินหน้าต่อไป ก็เรียกได้ว่าเป็นการทำให้เกิดโอกาสสูงที่จะทำให้ความเสื่อมเสียศักดิ์ศรีเกิดแก่ประเทศชาติ ผมคิดว่าถ้าคุณทักษิณเป็นคนรุ่นใหม่ที่ต้องการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ไม่ว่าจะในเรื่องระบบการทำงานหรือปฏิรูปการเมืองจริง ก็สมควรที่จะถอนตัวไม่เดินหน้าเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป...ผมเห็นใจคนที่ศรัทธาคุณทักษิณที่ผิดหวังและขมขื่น เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องชี้เหตุใช้ผลพิจารณาถี่ถ้วนกว่าใช้อารมณ์ของความชอบแต่เพียงอย่างเดียว อย่าลืมว่าถ้าคุณทักษิณไม่กระทำการเหล่านี้ เรื่องก็ไม่เกิดครับ...(มติชนสุดสัปดาห์, 1 มกราคม 2544)

โดยสรุปแล้ว สื่อมวลชนในช่วงนี้ต่างก็มีความเห็นเกี่ยวกับคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร กันไปต่าง ๆ นานา แต่สุดท้ายแล้วสื่อมวลชนมองว่าคงต้องรอให้การเลือกตั้งผ่านพ้นไปก่อน เพื่อดูผลการเลือกตั้งว่าจะออกมาเป็นอย่างไร เพราะถ้าประชาชนยังคงเลือก พ.ต.ท.ทักษิณ เข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี นั่นก็แสดงว่าประชาชนไม่ได้สนใจเลยว่า พ.ต.ท.ทักษิณ จะมีรอยแปดเปื้อนใดและไม่สนใจด้วยว่า พ.ต.ท.ทักษิณ จะมีเวลาทำงานในฐานะนายกรัฐมนตรีนานเท่าไร เพราะจากการสำรวจของหลาย ๆ หน่วยงานพบว่าคะแนนเสียงของ พ.ต.ท.ทักษิณ ไม่ได้ลดลงไปเลย และเมื่อผลการเลือกตั้งออกมาว่าพรรคไทยรักไทยของ พ.ต.ท.ทักษิณ ได้รับคะแนนเสียงจากประชาชนมากที่สุด ทำให้สื่อต้องจับตามองถึงความเป็นไปทางการเมืองมากขึ้นว่า พ.ต.ท.ทักษิณ จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร ซึ่งสื่อเชื่อว่าคดี “ซุกหูน” จะสร้างปัญหาให้กับ พ.ต.ท.ทักษิณ มากทีเดียวในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนายกรัฐมนตรี

...หากพิจารณาข้อมูลทั้งหมดแล้ว จักเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดกับ พ.ต.ท.ทักษิณ เพราะการจัดการที่ไม่เป็น “มืออาชีพ” แต่ทำอย่าง “เอ้าแก่เนี้ย” แม้ว่าจะสามารถแก้ไขเอาตัวรอดจากปัญหาหนึ่งได้ แต่ก็ต้องเจอกับอีกปัญหาหนึ่งที่หนักหน่วงกว่า งานนี้ถึงเอาตัวรอดได้ แต่รับรองว่าคงเหลือ... (มติชนสุดสัปดาห์, 2 ตุลาคม 2543)

4.3.2 ช่วงหลังการแต่งตั้ง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี จนถึง วันตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญ

ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่ศาลรัฐธรรมนูญกำลังพิจารณาคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร มีการนัดพิจารณาคดีกันหลายครั้ง จนในที่สุด ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ไม่มีความผิดฐานจงใจปิดการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน นอกจากนี้ ยังเป็นช่วงที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ได้เริ่มปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนายกรัฐมนตรีแล้ว ดังนั้น การเสนอข่าวของสื่อมวลชนในช่วงนี้จึงเป็นการรายงานการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ในทุก ๆ นัดที่มีการสืบพยานจนกระทั่งได้

มีคำวินิจฉัยออกมา ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรีในระหว่างที่ยังคงถูกดำเนินคดีอยู่

เหตุการณ์สำคัญในช่วงเวลานี้ ก็คือ การเคลื่อนไหวของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ตลอดจนกระแสข่าวลือและการวิพากษ์วิจารณ์ระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุนและกลุ่มคัดค้าน ซึ่งสื่อมวลชนเองก็ได้รายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับรู้ และมีความเห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญควรเร่งตัดสินคดีให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว เพราะยิ่งนานไปความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุนและกลุ่มคัดค้านจะยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจะเป็นตัวยุติปัญหาและกระแสต่าง ๆ ได้ดีที่สุด ในขณะที่เดียวกันยังได้ขอให้ทุกฝ่ายยุติการเคลื่อนไหว เพื่อเปิดโอกาสให้คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ใช้วิจรรย์ญาณของตนโดยอิสระ ขบวนการเชียร์นายกรัฐมนตรีก็น่าจะยุติบทบาทไว้อย่างน้อยชั่วคราว และขอให้มั่นใจในวุฒิภาวะของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนขบวนการปล่อยข่าวลือก็ไม่ควรซ้ำเติมบ้านเมืองที่ยังอยู่ในภาวะวิกฤติ ไม่ควรสร้างความสับสนและสั่นคลอนความมั่นใจที่ยังเหลืออยู่

...ยิ่งช้าก็ยิ่งไม่เป็นผลดีต่อใครทั้งสิ้น โดยเฉพาะประเทศชาติยิ่งไม่ได้อะไรนอกจากเสียประโยชน์ เพราะคดีชุกหุ้มมันเกี่ยวพันกับนายกรัฐมนตรีที่มีผลต่อตำแหน่งหน้าที่การงาน ทุกอย่างจึงต้องรอ ทุกอย่างเลยชะงักงันกันไปหมด...

...เพราะตัวนายกฯ ยังติดบ่วงหุ้มอยู่ จะคิดจะทำจะแก้ปัญหาก็ทำได้ไม่ถนัด ต่างชาติก็ยังไม่กล้าตัดสินใจในด้านการลงทุน เพราะไม่เชื่อมั่นในรัฐบาล ไม่เชื่อมั่นความเป็นผู้นำของนายกรัฐมนตรี เนื่องจากสถานการณ์ต่าง ๆ ยังไม่มีอะไรแน่นอน...(ไทยรัฐ, 4 สิงหาคม 2544)

ซึ่งการคาดการณ์สำหรับผลการตัดสินนั้นก็มีทั้งที่คิดว่า พ.ต.ท.ทักษิณ จะพ้นจากข้อกล่าวหา และ พ.ต.ท.ทักษิณ จะถูกตัดสินว่ามีความผิดจริงตามข้อกล่าวหา

สำหรับสื่อต่างประเทศนั้น ได้มีการคาดการณ์และวิจารณ์กันอย่างรุนแรงว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี จะถูกศาลรัฐธรรมนูญตัดสินว่ามีความผิดฐานจงใจปกปิดการแสวงงบบุชีทรัพย์สินและหนี้สิน และจะถูกลงโทษให้เว้นวรรคทางการเมืองอีกด้วย ในขณะที่สื่อมวลชนไทยก็ได้มีการนำเสนอข่าวจากสื่อต่างประเทศมาแปลและตีพิมพ์เผยแพร่ ทำให้รัฐบาลต้องออกมาเตือนการทำงานของสื่อมวลชนว่าไม่ควรนำเสนอข่าวที่ยังไม่มีความชัดเจน ควรมีการพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนนำเสนอข่าว เพราะอาจส่งผลเสียหายต่อประเทศชาติได้ ซึ่งสื่อต่างประเทศนั้นอาจใช้วิธีการปล่อยข่าวนี้เพื่อทำลายภาพพจน์ที่ดีของประเทศไทยก็เป็นได้

4.3.3 ช่วงหลังการตัดสินคดี “ซุกหูน” ของศาลรัฐธรรมนูญ

ถึงแม้ว่าการตัดสินคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ ชินวัตร ได้เสร็จสิ้นลงแล้ว แต่กระแสวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับคดีดังกล่าวกลับไม่ได้จบลึกลงไปด้วย ประเด็นข่าวส่วนใหญ่ที่สื่อมวลชนเสนอจึงเน้นไปที่ผลการตัดสินคดี ตลอดจนความคิดเห็นของนักการเมืองทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน นักวิชาการ และประชาชน ต่อคำตัดสิน ซึ่งมีทั้งฝ่ายที่ยอมรับและฝ่ายที่ยังคงเคลือบแคลงสงสัยอยู่

ในส่วนของผู้สื่อมวลชนไทยนั้น ถึงแม้ว่าจะยังคงมีความสงสัยในคำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญ แต่ในขณะเดียวกันก็มีความเห็นว่าควรยอมรับคำตัดสินที่เกิดขึ้น เพราะคงไปเปลี่ยนแปลงแก้ไขอะไรไม่ได้แล้ว คำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญถือเป็นเด็ดขาด ที่ทำได้ตอนนี้ ก็คือ รอคำวินิจฉัยกลางของตุลาการเสียงข้างมากออกมา และ เปิดโอกาสให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนายกรัฐมนตรีอย่างเต็มที่ ตลอดจนขอให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันที่จะพัฒนาประเทศให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

...ขอให้ทุกฝ่าย “ทำใจ” และ “ยอมรับ” การตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะผลจะออกมาอย่างไร วันหนึ่งคงต้องเขียนย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า แม้จะมีความขุ่นใจ หรือความสงสัยอะไรอยู่ในใจ ก็ขอให้ลืมเสียเถิด เพื่อให้เรื่องจบลงด้วยความสงบ และเพื่อให้เราสามารถหันหน้าเข้าหากัน พร้อมทั้งจับมือกันออกเดินไปข้างหน้า บรรยากาศทางเศรษฐกิจที่กำลังซึมเซาจะได้มีชีวิตชีวา และมีความหวังขึ้นมาเสียที...(ไทยรัฐ, 6 สิงหาคม 2544)

ในขณะที่สื่อมวลชนต่างประเทศก็ได้มีการรายงานข่าวการตัดสินคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ ชินวัตร ไปทั่วโลก และมีความเห็นว่าคำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญมีความน่าสงสัย โดยได้พาดหัวข่าวว่า “นายกรัฐมนตรีนายทักษิณ หลุดพ้นจากข้อกล่าวหาปิดบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ด้วยคำตัดสินอันน่าประหลาดใจ (surprise ruling)” อย่างไรก็ตาม สื่อต่างประเทศก็มองว่าสถานการณ์ต่าง ๆ ในประเทศไทยคงจะดีขึ้นตามลำดับ เพราะความไม่แน่นอนทางการเมืองได้ยุติลงแล้ว

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า “สื่อมวลชน” ไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่รายงานข่าวให้ประชาชนได้รับทราบเท่านั้น แต่ยังสามารถตรวจสอบสิ่งผิดปกติก่อให้เกิดขึ้นให้ประชาชนได้รับรู้อีกด้วย นับเป็นการช่วยเหลือประชาชนอีกทางหนึ่งในการตรวจสอบบุคคลที่เข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน ซึ่ง คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ ชินวัตร ได้เป็นที่สนใจอย่างมากของผู้สื่อมวลชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ท่าทีของผู้สื่อมวลชนก็ได้แตกต่างกันไป ซึ่งบางครั้งความคิดเห็นเหล่านี้ได้เข้าไปมีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดของประชาชนโดยทั่วไป ทำให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลและความคิดเห็นของบุคคลหลาย ๆ สาขาอาชีพเกี่ยวกับคดีดังกล่าว เพื่อช่วยเป็นแนวทางในการพิจารณาข่าวได้อย่างมีเหตุมีผลและถูกต้องมากที่สุด

คดี “ชุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนันทนา ชินวัตร ถือเป็นคดีที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คนมากมาย เป็นตัวแปรสำคัญต่อการแก้ปัญหาวิกฤติของประเทศ จึงได้รับความสนใจจากสังคมเป็นพิเศษ กระแสสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสามารถเป็นเครื่องยืนยันได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ที่ออกมาสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ และกลุ่มที่ออกมาคัดค้านการสนับสนุน การออกมาแสดงความคิดเห็นของกลุ่มนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ ตลอดจนการรายงานข่าวและการวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อมวลชนทั้งในและต่างประเทศ บริบททางสังคมต่าง ๆ เหล่านี้ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อการพิจารณาคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเคลื่อนไหวของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งหลาย ๆ ฝ่ายมองว่าการเคลื่อนไหวเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญได้ไม่มากนักน้อย อาจส่งผลให้การพิจารณาคดีเอนเอียงไปตามความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ที่ได้ออกมาสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ในขณะเดียวกัน ยังอาจส่งผลกระทบต่อรายงานข่าวของสื่อมวลชนได้อีกด้วย การรายงานข่าวของสื่อมวลชนอาจเอนเอียงไปตามกระแสของสังคมที่เกิดขึ้น ซึ่งกระแสสังคมที่เกิดขึ้นจะมีผลต่อการรายงานข่าวของสื่อมวลชนหรือไม่นั้น ผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาไว้ในบทต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

การเสนอข่าวโทรทัศน์คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรัทักษิน ชินวัตร

จากกรณีที่ว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ถูกดำเนินคดีทางกฎหมายในขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น นับได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ได้รับความสนใจอย่างมากทั้งจากประชาชนและสื่อมวลชน ในส่วนของประชาชนเองนั้น ก็ได้มีการแสดงความคิดเห็นกันไปต่าง ๆ นานา บางกลุ่มถึงขนาดได้ออกมาแสดงพลังเพื่อให้การสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ในขณะที่เดียวกันก็ยังมีกลุ่มประชาชนออกมาคัดค้านการเคลื่อนไหวดังกล่าวตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 4 ซึ่งความคืบหน้าของคดีและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาคดีนั้น ประชาชนสามารถรับรู้ได้โดยผ่านการรายงานข่าวของสื่อมวลชน ไม่ว่าจะจากสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ ต่างก็ให้ความสนใจและติดตามรายงานข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรัทักษิน ชินวัตร ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

สื่อที่ดูเหมือนว่าจะได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมมากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์ เนื่องจาก พ.ต.ท.ทักษิณ ได้เข้าไปถือหุ้นใหญ่ในองค์กรสื่อในขณะที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองควบคู่ไปด้วย ดังนั้น การเข้ามาถือหุ้นของ พ.ต.ท.ทักษิณ จึงทำให้หลายคนมองว่ารัฐบาลอาจเข้ามาแทรกแซงการทำงานขององค์กรสื่อได้ ซึ่งในช่วงเหตุการณ์คดี “ซุกหูน” ได้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างมากเกี่ยวกับการรายงานข่าวคดี “ซุกหูน” ของบางสถานี สื่อถูกมองว่ามีการรายงานข่าวที่เอนเอียงไปด้านใดด้านหนึ่งเสนอแต่ด้านที่ดี ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ เป็นต้น และจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้บางครั้งการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ต่างๆ ไม่ได้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเสมอไป บางข่าวอาจปรากฏในบางสถานีแต่ไม่ปรากฏในบางสถานี ซึ่งอาจเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เข้ามาเป็นตัวกำหนด เช่น โครงสร้างองค์กร นโยบายข่าวของสถานี ระยะเวลาที่จำกัดในการออกอากาศ เป็นต้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการนำเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรัทักษิน ชินวัตร ที่ถูกรายงานผ่านทางสถานีโทรทัศน์ 7 ช่อง คือ 3, 5, 7, 9, 11, ไอทีวี, และ Nation Channel 8 โดยเลือกศึกษาเฉพาะรายการข่าวภาคค่ำของแต่ละสถานี ในช่วงระหว่างวันที่ 3 – 10 สิงหาคม 2544 ซึ่งเป็นช่วงที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยคดี “ซุกหูน” เสร็จสิ้นแล้ว

เหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาการนำเสนอข่าวในช่วงนี้ก็เพื่อต้องการทราบว่า หลังจากที่ผลการวิจัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญได้ออกมาแล้วว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ไม่มีความผิดในคดีปกปิดบัญชีทรัพย์สิน (ซึ่งนับได้ว่าเป็นผลที่ตรงใจประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ) การนำเสนอข่าวคดี “ซุกหุ้น” ของสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีในช่วงนั้นเป็นอย่างไร ประเด็นใดที่สื่อมุ่งนำเสนอมากที่สุด ตลอดจนการตรวจสอบความยาวและลำดับในการนำเสนอ เพื่อศึกษาว่าแต่ละสถานีมีรูปแบบในการนำเสนอข่าวที่เหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ ทั้ง ๆ ที่ผลการลงมติได้ออกมาแล้วและคงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการนำเสนอข่าวในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์ให้เห็นภาพรวมของการเสนอข่าวคดี “ซุกหุ้น” ของแต่ละสถานีว่ามีการเสนอข่าวอย่างไรในช่วงระยะเวลา 8 วันที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง โดยนำบทสัมภาษณ์ของบรรณาธิการข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องมาประกอบ เพื่อศึกษาว่าข้อมูลทั้งสองมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 การนำเสนอประเด็นข่าวในคดี “ซุกหุ้น” โดยจำแนกตามช่องสถานีโทรทัศน์

- สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท.

การบริหารงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่ถึงแม้ว่าจะมีคำว่า อ.ส.ม.ท. อยู่ในชื่อของสถานี แต่ในความเป็นจริงแล้ว สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. เรียกได้ว่าเป็น “สถานีของเอกชน” มีลักษณะของการดำเนินงานในรูปแบบขององค์กรธุรกิจ มีรายได้หลักมาจากการขายเวลาโฆษณา โดยบริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ได้รับมอบหมายสิทธินี้เพื่อดำเนินงานโทรทัศน์ในนามของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และปัจจุบัน บริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ได้เข้าร่วมอยู่ในเครือบริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีตระกูลมาลินนท์เป็นผู้บริหารงาน โดยได้รับสัมปทานการดำเนินกิจการจากองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย

ในส่วนของการเสนอข่าวของทางสถานีนั้น ทางสถานีได้มีปรัชญาในการนำเสนอข่าวว่า “เที่ยงตรง กระชับ ฉับไว” และมีนโยบายในการนำเสนอข่าว คือ การเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับนโยบายและกิจกรรมของรัฐบาลไปสู่ประชาชน เสนอข่าวทั่วไปเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประจำวัน โดยยึดหลักความรวดเร็วในการเสนอข่าวเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความนิยม เน้นความถูกต้องและสมบูรณ์ของข่าว มีการตรวจสอบข้อมูลของข่าวทุกข่าวอยู่เสมอ ตลอดจนการสร้างความต่อเนื่องในการนำเสนอข่าว จนกว่าข่าวนั้นจะสมบูรณ์ทุกแง่มุม แต่จะไม่เสนอข่าวในลักษณะที่สร้างความขัดแย้งขึ้นใน

สังคม และที่สำคัญข่าวที่ถูกนำเสนอจะต้องไม่ขัดกับนโยบายของฝ่ายข่าวและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสถานภาพของฝ่ายข่าวและภาพพจน์ของสถานี (สำราญ ฉัตรโท, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2546)

จากการศึกษาการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ ชินวัตร พบว่า การเสนอข่าวของสถานีเป็นไปในลักษณะของการรายงานข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้น ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ โดยไม่ได้มีการเจาะลึกเบื้องหน้าเบื้องหลังของคดีมานำเสนอ และส่วนใหญ่แล้ว ข่าวคดี “ซุกหูน” ที่ถูกนำเสนอในช่วง 8 วันนี้จะเป็นในลักษณะการเสนอความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ เสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งทางสถานีเองก็ได้มีการนำเสนอความคิดเห็นที่ค่อนข้างหลากหลายและครอบคลุมในทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้น ๆ ดังนั้น การเสนอข่าวจึงไม่ได้ส่งผลกระทบต่อใครคนใดคนหนึ่งเป็นสำคัญ และข่าวก็เพียงแค่อำนาจเหตุการณ์หรือประเด็นที่เป็นข้อถกเถียงที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละวันมานำเสนอเท่านั้น ไม่ได้มีการเสนอมุมมองความคิดเห็นของสื่อลงไปด้วย การเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของทางสถานีจึงเป็นในลักษณะของการให้ข้อมูลแก่ประชาชนได้รับทราบว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทางสถานีก็ยังคงทำงานไปตามแนวนโยบายการเสนอข่าวของสถานีเช่นเดิม อันสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของกองบรรณาธิการข่าวของสถานีที่สรุปได้ว่าทางสถานีไม่ได้มีการกำหนดนโยบายใด ๆ ขึ้นมาเป็นพิเศษสำหรับการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน”

“...ช่อง 3 ไม่ได้เน้นในเรื่องเหล่านี้มากนัก เพียงแต่ไม่ให้ตก ดูว่าเราก็มี แต่เราไม่ได้ไปซุกคืบไม่ไปเจาะ เราก็ไปนำเสนอในเชิงว่ามันมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง...” (สำราญ ฉัตรโท, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2546)

จะสังเกตเห็นได้ว่าข่าวคดี “ซุกหูน” ที่ทางสถานีได้นำเสนอ จะเป็นข่าวที่สถานีอื่น ๆ ก็ได้นำเสนอเช่นเดียวกัน จะไม่มีประเด็นที่แตกต่างออกไป มีแตกต่างกันบ้างก็ในส่วนของการรายละเอียดที่มากน้อยไม่เท่ากัน แต่ในส่วนของประเด็นข่าวหลัก ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันแล้ว สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ไม่เคยตกข่าวดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นข่าวการวิพากษ์วิจารณ์คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ทางสถานีได้มีการติดตามข่าวมารายงานให้ทราบอย่างต่อเนื่อง ถือได้ว่าเป็นประเด็นที่มีการพูดถึงกันอย่างมากในสังคม เริ่มกันตั้งแต่ที่ พล.ต.สนั่น ได้ออกมาแสดงความไม่พอใจและขอให้ยุบองค์กระอริสระทิ้งไป มีการเรียกร้องให้พิจารณาและแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญเสียใหม่ เกิดข้อสงสัยในการเขียนคำวินิจฉัยกลาง จนถึงมีการยื่นเรื่องเพื่อขอตรวจจสอบการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญ และถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ข่าวได้นำเสนอเหล่านี้ก็เป็นผลพวงมาจากกรวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญในคดี “ซุกหูน” แทบทั้งสิ้น จึงส่งผลให้ทางสถานีได้มีการติดตามและเสนอข่าวในประเด็นนี้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งก็ตรงกับนโยบายการนำเสนอข่าวของสถานีในส่วนของการสร้างความต่อ

เนื่องในการเสนอข่าว ข่าวใดที่มีความเคลื่อนไหวต่อเนื่องก็จะเลือกมาเสนอให้ประชาชนได้รับทราบเป็นระยะๆ จนกว่าข่าวนั้นจะสมบูรณ์ทุกแง่มุม ทำให้เราได้รับรู้ถึงความคิดเห็นที่หลากหลายของบุคคลต่าง ๆ ต่อประเด็นดังกล่าวด้วย

จากรูปแบบการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนครินทร์ ชินวัตร ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าสถานีได้ยึดเอานโยบายการนำเสนอข่าวของทางสถานีเป็นหลักในการเสนอข่าวคดีดังกล่าว เพราะทางสถานีได้ให้ความสำคัญกับนโยบายมาเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าโครงสร้างองค์กรมีบทบาทที่เดียวต่อการกำหนดนโยบายของสถานี อันส่งผลต่อการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของทางสถานีด้วย เพราะถึงแม้ว่าการดำเนินงานของสถานีจะเป็นของเอกชน ดำเนินงานในรูปของธุรกิจ แต่เจ้าของสถานีจริง ๆ แล้วยังคงเป็นของรัฐอยู่เช่นเดิม นอกจากนี้ ผลพวงจากการที่ผู้บริหารของสถานีได้เข้าไปร่วมในคณะรัฐบาล จึงอาจส่งผลให้ข่าวคดี “ซุกหูน” ที่ถูกเสนอได้นั้นความเป็นจริงของเหตุการณ์มากกว่าการวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อ ทำให้สถานีสามารถเสนอข่าวได้ค่อนข้างหลากหลาย อย่างไรก็ตาม การเสนอข่าวของทางสถานีที่ออกมาก็ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าได้เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพราะสถานีได้ยึดนโยบายข่าวของสถานีที่เน้นการเสนอข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้น ๆ เป็นหลัก จึงทำให้สื่อมองว่ากระแสสังคมที่เกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาคดี “ซุกหูน” นั้นไม่มีผลต่อการเสนอข่าวของทางสถานี

“...คนรู้ว่าสไตล์เราเสนอแค่ไหน ดังนั้น กระแสสังคมจึงไม่มีผลต่อการเสนอข่าวของทางสถานี...” (สำราญ ฉัตรโท, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2546)

จากการศึกษาการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของทางสถานี พบว่า กระแสสังคมได้เข้ามามีผลต่อการเสนอประเด็นข่าวของทางสถานี จะสังเกตเห็นได้ว่าประเด็นข่าวคดี “ซุกหูน” ที่ทางสถานีได้นำเสนอนับเป็นประเด็นที่มีการวิพากษ์วิจารณ์กันค่อนข้างมากในสังคมในช่วงนั้น นั่นคือ การวิจารณ์คำวินิจฉัยและการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญในคดี “ซุกหูน” ซึ่งทางสถานีเองก็ได้นำเสนอประเด็นดังกล่าวอย่างต่อเนื่องในระยะเวลา 8 วันที่ยุติวิชัยได้ทำการศึกษา ประเด็นข่าวใดที่ถูกชูขึ้นมาในวันนั้น ๆ ทางสถานีก็ได้นำเสนอ โดยไม่ได้มีการนำเสนอในประเด็นข่าวที่แตกต่างออกไป ทำให้ผู้วิจัยมองว่าการเสนอข่าวของทางสถานีเป็นการเสนอข่าวไปตามกระแสสังคมที่เกิดขึ้น

- สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 (ททบ.5)

กำเนิดขึ้นจากข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการกำหนดกำลังเจ้าหน้าที่กองทัพบกในเวลาปกติ ซึ่งกำหนดหน้าที่ของกรมสื่อสารไว้เมื่อ พ.ศ.2495 ให้มีแผนกวิทยุโทรทัศน์สังกัดอยู่ในกองกระจาย

เสียงและวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งเป็นหน่วยขึ้นตรงของกรมทหารสื่อสารขึ้นเป็นครั้งแรก เป็นสถานที่ดำเนินงาน โดยกองทัพบก กระทรวงกลาโหม ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการบริหารของกองทัพบก เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการทางด้านการตลาด โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะสามารถสนองความต้องการของผู้ชมทุกระดับ และสนองวัตถุประสงค์ของกองทัพบก ในการที่จะเป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เข้าถึงประชาชนทั่วทุกพื้นที่ของประเทศไทยได้ในที่สุด ซึ่งจุดมุ่งหมายในการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ก็เพื่อ

1. เป็นเครื่องมือในการแจ้งข่าว
2. เผยแพร่กิจการของกองทัพบก และส่วนราชการอื่น
3. ต่อต้านการโฆษณาของฝ่ายตรงข้าม
4. ดำเนินการทางด้านจิตวิทยาในความอำนวยการของกองทัพ
5. เผยแพร่นโยบายของรัฐ
6. บำรุงความรู้ความบันเทิงแก่ทหารและประชาชน
7. สนับสนุนการอบรมศีลธรรมของชาติแก่ทหารและประชาชน
8. กระจายข่าวสารทั้งภายในและภายนอกประเทศ
9. ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างทหารกับประชาชน
10. ส่งเสริมให้หน่วยต่างๆ มีความรู้ ความชำนาญทางวิทยุโทรทัศน์

ในส่วนของการนำเสนอข่าวนั้น ทางสถานีจะนำเสนอข่าวที่เกิดประโยชน์และมีสาระแก่ผู้ชม โดยยึดถือแนวทางปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับคำขวัญของสถานี คือ “ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นกลาง และสร้างสรรค์” และยังคงคำนึงถึงความมั่นคงของประเทศชาติและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นตามมาภายหลังอีกด้วย ที่สำคัญ คือ ความถูกต้องของข่าวซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่สถานีต้องคำนึงถึงในการเสนอข่าว (ธเรศวร์ ธนะสมบุญ, สัมภาษณ์ 17 ตุลาคม 2546)

จากการศึกษาการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 พบว่าการเสนอข่าวเป็นไปในลักษณะการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ประชาชนได้รับทราบ ซึ่งค่อนข้างมีความคล้ายคลึงกับการเสนอข่าวของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่ไม่ได้มุ่งเน้นการวิเคราะห์เจาะลึกในเรื่องราวของคดี เป็นเพียงแค่การรายงานไปตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ประเด็นข่าวที่ถูกนำเสนอออกมาจึงไม่ได้มีความแตกต่างออกไปจากช่องอื่น ๆ นั่นอาจเป็นเพราะว่าข่าวคดี “ซุกหูน” เป็นประเด็นที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศในวงกว้างเนื่องจากเกี่ยวข้องกับผู้นำซึ่งเป็นหน้าเป็นตาของประเทศ ดังนั้นด้วยนโยบายของสถานีที่ต้องคำนึงถึงความมั่นคงของประเทศชาติเป็นหลัก จึงส่งผลให้การเสนอข่าวคดี

“ซุกหูน” ของทางสถานีจึงออกมาในลักษณะของการรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้ได้รับทราบเท่านั้น เพื่อไม่ให้ประชาชนเกิดความสับสนและได้รับทราบข้อมูลตามที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งก็ตรงกับนโยบายการนำเสนอข่าวของสถานีที่เน้นความถูกต้องและความน่าเชื่อถือในข้อมูลเป็นหลักสำคัญ เพื่อให้ผู้ชมมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องจากการชมข่าวแต่ละข่าว

ในส่วนของประเด็นข่าวที่สถานีได้นำเสนอมากที่สุด คือ การวิจารณ์การพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญที่ถูกมองว่าไม่โปร่งใสและใช้มาตรฐานต่างกันในการพิจารณาคดี โดยทางสถานีได้นำเสนอความเห็นของบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน นักวิชาการ อดีตนักการเมือง กรรมการ ป.ป.ช. และตุลาการเสียงข้างมากและเสียงข้างน้อย เป็นต้น โดยการกำหนดประเด็นข่าวของทางสถานีจะขึ้นอยู่กับความสำคัญและความต่อเนื่องของข่าว ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเด็นดังกล่าวได้ถูกนำเสนออย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 8 วันที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดังตารางที่นำเสนอข้างต้น โดยสถานีได้นำเสนอออกมาตามที่เกิดขึ้นจริง และไม่ได้มีการเสนอความคิดเห็นของสื่อลงไปด้วย ทำให้สถานีมองว่าไม่มีแรงกดดันใด ๆ ต่อการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน”

“...เนื่องจากการเสนอข่าวเป็นไปตามข้อเท็จจริงและการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญเป็นหลัก ความคิดเห็นจากฝ่ายต่าง ๆ เป็นสิทธิของแต่ละบุคคลที่เกิดขึ้นตามกระแสข่าวในแต่ละช่วง จึงไม่มีผลต่อการนำเสนอข่าว...” (ธเรศวร์ ธนะสมบุญธรรม, สัมภาษณ์ 17 ตุลาคม 2546)

“...ตัวองค์กรหรือผู้บริหารองค์กรไม่ได้เข้ามามีส่วนในการกำหนดเนื้อหาหรือห้ามการเสนอข่าว...” (ธเรศวร์ ธนะสมบุญธรรม, สัมภาษณ์ 17 ตุลาคม 2546)

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาประเด็นข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ ชินวัตร ที่ถูกนำเสนอผ่านทางสถานี ผู้วิจัยเห็นว่าโครงสร้างองค์กรและบริบทสังคมได้เข้ามามีผลต่อการเสนอข่าว ถึงแม้จากการสัมภาษณ์จะบอกว่าไม่มีผลก็ตาม เนื่องจากประเด็นข่าวที่ถูกนำเสนอไม่ได้แตกต่างไปจากสิ่งที่สังคมกำลังวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่ สังคมวิจารณ์อะไร สื่อก็ได้นำเสนอตรงนั้นให้ประชาชนได้รับรู้ โดยไม่ได้มีการแสดงความเห็นอะไรลงไป ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการเป็นสื่อของทหารหรืออีกนัยหนึ่งก็คือสื่อของรัฐบาลที่ต้องคำนึงถึงความมั่นคงของชาติเป็นหลัก การเสนอข่าวที่เป็นผลลบต่อประเทศย่อมไม่เป็นผลดีอย่างแน่นอน และยิ่งคดี “ซุกหูน” ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับนายกรัฐมนตรีนายทักษิณซึ่งเป็นผู้นำของประเทศด้วยแล้ว จึงส่งผลให้ทางสถานีไม่สามารถนำเสนออะไรได้มาก นอกจากการนำเสนอข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้ประชาชนได้รับทราบเท่านั้น การวิพากษ์วิจารณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อภาพพจน์ของประเทศก็ไม่สามารถทำได้

- สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7

เป็นสถานีที่ดำเนินงานโดยเอกชน คือ บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด โดยได้รับสัมปทานจากกองทัพบก (กรมการทหารสื่อสาร) จึงเท่ากับต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกองทัพบก

นโยบายขององค์กรที่สำคัญ คือ พยายามที่จะประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานของรัฐบาลและกองทัพบกให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ นอกจากนั้นยังต้องพยายามที่จะแพร่กระจายข่าวสารให้รวดเร็ว ทำหน้าที่เป็นองค์กรสื่อสารมวลชนที่สมบูรณ์แบบในการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนสาระบันเทิงถึงชาวไทยทุกคนที่อาศัยอยู่ในทุกพื้นที่ให้ทันความเคลื่อนไหวตามกระแสสากล

ในส่วนของนโยบายในการเสนอข่าวนั้น ต้องเสนอข่าวด้วยความรวดเร็ว เป็นกลาง เน้นความถูกต้องแม่นยำในสิ่งที่นำเสนอ และมุ่งเสนอข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ตลอดจนการเน้นหนักให้มีความหลากหลายในเนื้อหาและใกล้ตัวชาวบ้านให้มากที่สุด โดยต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับและความสนใจของประชาชนเป็นสำคัญ (สุภาพชาย บุตรจันทร์, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

จากการศึกษารายการข่าวภาคค่ำที่เสนอคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนันทิณี ชินวัตร ผู้วิจัยพบว่าข่าวคดี “ซุกหูน” ที่รายงานผ่านทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 เป็นลักษณะการรายงานที่เกิดอะไรขึ้น เป็นการบอกให้รู้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ไม่ได้มีการนำเสนอหรือวิพากษ์วิจารณ์ว่าอย่างไรหรือเพราะอะไร มีการนำเสนอความคิดเห็นของบุคคลในหลาย ๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีสัดส่วนที่ถูกนำเสนอเท่า ๆ กัน และประเด็นข่าวที่พบว่าได้มีการนำเสนออย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ก็คือประเด็นการวิจารณ์การทำงานขององค์กรอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนันทิณี ชินวัตร ซึ่งสถานีได้นำเสนอประเด็นดังกล่าวผ่านความคิดเห็นที่หลากหลายของบุคคลต่างสาขา เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบความคิดเห็นในหลาย ๆ แง่มุม ซึ่งก็ตรงกับนโยบายการนำเสนอข่าวของสถานีที่เน้นความเป็นกลาง และมุ่งเสนอข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ตลอดจนเน้นหนักการนำเสนอข่าวให้มีความหลากหลาย ซึ่งก็ตรงกับนโยบายการนำเสนอข่าวของสถานีที่เน้นความเป็นกลาง และมุ่งเสนอข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ตลอดจนเน้นหนักการนำเสนอข่าวให้มีความหลากหลาย

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาประเด็นข่าวที่ถูกนำเสนอผ่านทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ในช่วงระยะเวลา 8 วันที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษานั้น พบว่าประเด็นข่าวที่ถูกนำเสนอมีความคล้ายคลึงกับ

ประเด็นข่าวของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 จะแตกต่างกันบ้างก็เพียงในบางประเด็น เช่น ประเด็นข่าววันแรกที่ได้เสนอโพลล์สำรวจความคิดเห็นและการอากรักษาตุลาการฯ เสียข้งน้อย (ตารางที่ 5.1) ซึ่งทำให้เห็นภาพการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของทางสถานีที่แตกต่างจากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการสัมภาษณ์กองบรรณาธิการข่าวของทางสถานี

จากการสัมภาษณ์กองบรรณาธิการข่าวของสถานีเกี่ยวกับการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ชินวัตร พบว่า สถานีค่อนข้างให้ความสำคัญกับการเสนอข่าวคดีนี้เป็นพิเศษ ถึงขนาดมีการตั้งทีมงานขึ้นมาเพื่อติดตามข่าวนี้โดยเฉพาะ เพื่อให้ข่าวมีความหลากหลาย ได้หลายแง่มุม ทั้งมุมมองของนักกฎหมาย แง่มุมทางการเมือง หรือแง่มุมทางสังคม เพื่อให้ได้ความรู้ไปด้วยในขณะที่คุณข่าว

“...สำหรับของช่อง 7 แล้ว เรียกได้ว่าเสนอกันแบบทุ่มสุดตัว และให้ความสำคัญในคดีนี้เป็นพิเศษเพราะข่าวอย่างนี้จะมีอีกเมื่อไหร่ก็ไม่รู้...” (สุภาพชาย บุตรจันทร์, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

ในส่วนของการนำเสนอข่าวนั้น สถานีสามารถเสนอได้อย่างเต็มที่ ทุกรูปแบบตามที่มีความเคลื่อนไหว โดยไม่มีการสั่งห้ามการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” จากผู้บริหารแต่อย่างใด กองบรรณาธิการสามารถเสนอข่าวคดีดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ แต่จากการศึกษาประเด็นข่าวทั้งหมดที่ถูกนำเสนอผ่านทางสถานี พบว่า ประเด็นข่าวก็ไม่ได้แตกต่างจากประเด็นข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นมากนัก ทั้ง ๆ ที่ทางสถานีได้มีการตั้งทีมงานขึ้นมาเพื่อติดตามข่าวนี้โดยเฉพาะ แต่การเสนอข่าวที่ออกมากลับไม่ได้โดดเด่นไปกว่าสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ซึ่งอาจเนื่องมาจากช่วงที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเป็นช่วงหลังจากที่ผลการตัดสินคดีได้ออกมาแล้วซึ่งถือได้ว่าคดี “ซุกหูน” ได้สิ้นสุดลงแล้ว ประเด็นข่าวที่ออกมาจึงไม่มีความหลากหลายมากนักเมื่อเทียบกับช่วงก่อนที่จะมีคำตัดสิน แต่อย่างไรก็ตาม การเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ก็ยังคงมีความหลากหลายให้ได้เห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการนำเสนอความเห็นของบุคคลต่าง ๆ ที่ทางสถานีได้นำเสนอความเห็นของหลาย ๆ บุคคลในหลาย ๆ สาขาเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ถึงความคิดที่แตกต่างออกไป และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินใจต่อไปได้

“...การเสนอข่าวนี้ไม่มีความกดดันใด ๆ เพราะคู่มือเป็นนักการเมืองกับหน่วยงานอิสระ เป็นการวัดความสามารถระหว่างทีมงานทั้งสองฝ่าย ผิดถูกอย่างไรประชาชนหรือสังคมที่ดูข่าวเป็นคนตัดสิน เราเป็นเพียงตัวกลางที่ให้ข้อมูลในเชิงข่าวสารเท่านั้น เราไม่สามารถจะไปชี้ขาดหรือโน้มน้ำหนักความเห็นใด ๆ...” (สุภาพชาย บุตรจันทร์, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

ถึงแม้สถานีจะมีอิสระเต็มที่ในการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร แต่การรายงานข่าวก็ยังคงยึดนโยบายและรูปแบบการเสนอข่าวของสถานีเป็นหลักอยู่เช่นเดิม ดังจะเห็นได้จากข่าวที่ถูกนำเสนอเป็นการรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในรอบวันให้ประชาชนได้รับทราบว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง โดยไม่ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือเสนอความเห็นของสื่อลงไปในการเสนอข่าวด้วย ซึ่งนโยบายของสถานีเองก็ได้มุ่งเน้นการนำเสนอข้อเท็จจริงเป็นหลักอยู่แล้ว เพียงแต่การนำเสนอในค่าน้ำขี้ความหลากหลายในทุก ๆ ด้าน ในขณะที่เดียวกัน การที่สถานีเป็นองค์กรที่อยู่ในความดูแลของกองทัพบกหรืออีกนัยหนึ่งก็คือรัฐบาล จึงส่งผลให้การเสนอข่าวของสถานีต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นตามมาต่อประเทศด้วย เพราะถ้าสื่อได้มีการวิพากษ์วิจารณ์จนก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้นำของประเทศแล้ว ก็อาจส่งผลกระทบต่อภาพพจน์ของประเทศได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น สถานีจึงมุ่งเน้นการเสนอข้อเท็จจริงมากกว่าการวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อให้ประชาชนเป็นคนตัดสินพิจารณาเอง

- สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

แรกเริ่มนั้นดำเนินการในรูปบริษัท คือ บริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด มีรัฐโดยกรมประชาสัมพันธ์ถือหุ้นใหญ่เป็นผู้ควบคุมการดำเนินกิจการ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ความรู้ และความบันเทิงให้แก่ประชาชน ตลอดจนเป็นสื่อในการเผยแพร่ข่าวสารของราชการบ้านเมือง

ต่อมากิจการของบริษัทฯ เริ่มทรุดลงเรื่อย ๆ จนไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ จนในที่สุดบรรดาหุ้นส่วนก็เห็นพ้องให้ยุบบริษัทฯ อย่างเป็นทางการในวันที่ 25 มีนาคม 2520 และรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้ออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย หรือ อ.ส.ม.ท. ขึ้นเพื่อปฏิรูปรูปงานด้านสื่อสารมวลชนของรัฐให้มีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัว ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นที่ยอมรับศรัทธาของประชาชน จนในวันที่ 9 เมษายน อ.ส.ม.ท. ก็ได้เข้ารับช่วงดำเนินการวิทยุและโทรทัศน์ของบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ที่ถูกยุบเลิกอย่างเต็มตัว โดยขึ้นตรงต่อปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 จึงเป็นหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการในรูปของรัฐวิสาหกิจ

จากการศึกษาการเสนอข่าวคดี “ซุกหุ่่น” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ ชินวัตร ในรายการข่าวภาคค่ำของทางสถานี พบว่า การเสนอข่าวเป็นไปในลักษณะการรายงานข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบเช่นเดียวกับสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 – ช่อง 5 - ช่อง 7 โดยไม่ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดี แต่เมื่อมองในด้านรายละเอียดของข่าวแล้ว สถานีได้มีการให้รายละเอียดของข่าวมากกว่า 3 ช่องที่กล่าวมาข้างต้น และประเด็นที่พบว่าได้ถูกนำเสนอมากที่สุดของทางสถานี คือ ประเด็นการวิพากษ์วิจารณ์ความโปร่งใสของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาคดี “ซุกหุ่่น” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ ชินวัตร โดยเฉพาะประเด็นของมาตรา 295 ที่มีตุลาการเสียงข้างมากส่วนหนึ่งลงมติว่าไม่สามารถนำมาใช้ในการพิจารณาคดี “ซุกหุ่่น” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ ชินวัตรได้ ทางสถานีได้เสนอบทสัมภาษณ์ความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์การทำงานอย่างหนัก พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ ที่ต้องการถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตลอดจนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน ประชาชน และนิสิตนักศึกษาที่ออกมาเรียกร้องให้มีการตรวจสอบการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญ

การนำเสนอข่าวคดี “ซุกหุ่่น” ในลักษณะของการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ประชาชนได้รับทราบ โดยไม่ได้มีการวิเคราะห์เจาะลึกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีนั้น ผู้วิจัยมองว่าส่วนหนึ่งเป็นเพราะโครงสร้างขององค์กรสื่อที่เข้ามากำหนดนโยบายการนำเสนอข่าวของทางสถานีที่เน้นการเสนอข่าวที่เป็นข้อเท็จจริง เป็นกลาง รวดเร็ว และถูกต้อง อย่างที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่าสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อยู่ภายใต้การดูแลขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ซึ่งขึ้นตรงต่อปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือจะเรียกกันง่าย ๆ ว่าเป็นสื่อของรัฐก็คงไม่ผิด ดังนั้น การเสนอข่าวคดี “ซุกหุ่่น” ที่ออกมาจึงเป็นเพียงแค่การรายงานข่าวหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ เท่านั้น โดยไม่ได้มีการเอนเอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง แต่เป็นการเสนอข่าวที่มีความหลากหลายเพื่อให้ประชาชนได้รับข่าวสารอย่างครบถ้วนในทุก ๆ ฝ่าย ซึ่งก็ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าสถานีได้เสนอข่าวเข้าข้างรัฐบาลหรือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นส่วนใหญ่ และเมื่อมองในภาพรวมแล้วการเสนอข่าวคดี “ซุกหุ่่น” ของทางสถานีก็มีความคล้ายคลึงกับการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 – ช่อง 5 - ช่อง 7

- สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 เป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์หลัก ที่ทำหน้าที่เป็นสื่อของรัฐบาลอย่างแท้จริง ภายใต้การดำเนินงานของกรมประชาสัมพันธ์ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ก่อตั้งตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2528 เพื่อให้เป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ การศึกษา เผยแพร่ข่าวสารการประชาสัมพันธ์ และสนับสนุนนโยบายของรัฐ

อำนาจหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศนแห่งประเทศไทยช่อง 11 ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2540 คือ

1. ดำเนินงานประชาสัมพันธ์โดยใช้วิทยุโทรทัศน เพื่อการพัฒนาประเทศ และเผยแพร่นโยบายของรัฐ ข่าวสารและการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ ตลอดจนส่งเสริมความเข้าใจอันดี ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน

2. สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา และการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทางวิทยุโทรทัศน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อประโยชน์แก่ความมั่นคง และเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3. เป็นศูนย์กลางทางวิชาการเพื่อการศึกษา และพัฒนาสื่อและอุปกรณ์วิทยุโทรทัศน

4. ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ในส่วนของนโยบายการเสนอข่าวนั้น มุ่งเน้นเรื่องของสารประโยชน์ โดยเฉพาะการเสนอนโยบายของรัฐเพราะถือว่าเป็นส่วนที่จะให้ข้อมูลแก่ประชาชนเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตของตนเอง หรือ การนำเสนอปัญหาของประชาชนไปสู่รัฐบาล ซึ่งถือเป็นข่าวหลักของทางสถานีมากกว่าข่าวเหตุการณ์หรือข่าวกระแส แต่ก็ไม่ได้ละทิ้งข่าวพวกนี้เพราะหน้าที่ของการเสนอข่าวต้องเสนอทุกรูปแบบ

“...เสนอนโยบายรัฐจริงแต่ต้องเลือกว่านโยบายนั้นมันเป็นปัญหาเร่งด่วน กระทบต่อประชาชนตรงไหน เป็นเรื่องที่ต้องมีการตัดสินใจ เราจะคำนึงถึงข่าวพวกนี้ก่อน ข่าวกระแสต่าง ๆ ก็จะทำให้น้ำหนักน้อยลง แต่ก็ต้องมีเพราะเป็นเรื่องของการให้สาระความรู้กับประชาชน ต้องให้ครบสมบูรณ์ทุกด้าน...” (ทินรัตน์ สัจจาพิทักษ์, สัมภาษณ์ 9 ธันวาคม 2546)

สำหรับข่าวคดี “ชุกหูน” แล้ว ทางสถานีค่อนข้างให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นเรื่องของการกำหนดชะตาชีวิตของประเทศ เป็นเรื่องของผู้นำที่เป็นความหวังของคนไทยที่จะเข้ามาช่วยแก้ปัญหาของประเทศชาติในยุคที่เศรษฐกิจกำลังวิกฤต ซึ่งการถูกดำเนินคดีได้กลายเป็นตัวชี้เป็นชี้ตายว่า

จะได้เป็นนายกฯต่อหรือไม่และส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง ทางสถานีจึงให้ความสำคัญกับการเสนอข่าวคดีดังกล่าว

จากการศึกษาการเสนอข่าวภาคค่ำคดี “ซุกหุ่่น” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร พบว่า การเสนอข่าวคดี “ซุกหุ่่น” เป็นไปในลักษณะการรายงานข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ประชาชนได้รับทราบ แต่การรายงานข่าวนั้นได้เน้นไปที่การให้ข้อมูลจากแหล่งข่าวที่เป็นทางการเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลจากแหล่งข่าวฝั่งรัฐบาล เช่น ประเด็นข่าววันที่ 4 ที่ขอให้ยุติการวิจารณ์การตัดสินใจของศาลรัฐธรรมนูญ (ตารางที่ 5.1) ที่นำเสนอเฉพาะความเห็นของนายเสนาะ เทียนทอง และ ร้อยตำรวจเอกประจักษ์ เปี่ยมสมบุรณ์ หรือ ประเด็นข่าววันที่ 2 เกี่ยวกับคดี “ซุกหุ่่น” หลุดลวงหน้า (ตารางที่ 5.1) ที่สถานีได้นำเสนอเฉพาะความเห็นของนายเสนาะ เทียนทอง ที่ได้ออกมาปฏิเสธข่าวดังกล่าว ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ช่องอื่นได้นำเสนอความเห็นของนายชวน หลีกภัย ผู้นำฝ่ายค้าน ที่ออกมาวิจารณ์ถึงการหลุดของข่าวคดี “ซุกหุ่่น” ด้วย หรือ ประเด็นข่าววันที่ 7 เกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างพลตรีสนั่น กับตุลาการฯเสียงข้างมาก (ตารางที่ 5.1) ที่สถานีเสนอเฉพาะความเห็นของทางฝั่งตุลาการฯเสียงข้างมากที่พร้อมให้มีการตรวจสอบเท่านั้น ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ช่องอื่นได้เสนอความเห็นของทางฝั่งพลตรีสนั่นด้วย ซึ่งจากข่าวที่ยกมานี้จะเห็นว่าแหล่งข่าวที่ถูกเสนอเป็นแหล่งข่าวจากฝั่งรัฐบาลแทบทั้งนั้น ทำให้เราได้รับทราบข้อมูลเพียงด้านเดียว

“...ในบทบาทความเป็นสื่อของรัฐก็ต้องเสนอข่าวสารที่เป็นฝ่ายของรัฐมากกว่าฝ่ายตรงข้าม ยกเว้นว่าประเด็นข่าวนั้นน่าสนใจและเป็นประโยชน์ แต่โดยส่วนใหญ่แล้ว จะเป็นการพูดเพื่อการเมืองมากกว่าเพื่อประชาชน...ช่อง 11 จึงมักเสนอแหล่งข่าวที่เป็นของรัฐบาลมากกว่าฝ่ายค้าน...” (ทินรัตน์ สัจจาพิทักษ์, สัมภาษณ์ 9 ธันวาคม 2546)

นอกจากนี้ บางประเด็นข่าวได้ถูกนำเสนอเพียงแค่ว่าสถานีช่อง 11 เท่านั้น เช่น ประเด็นข่าววันที่ 2 เกี่ยวกับผลดีจากการชนะคดีของ พ.ต.ท.ทักษิณ (ตารางที่ 5.1) ที่สถานีได้เสนอความเห็นของนายเสนาะ เทียนทอง โดยแสดงความเห็นว่าการชนะคดีของ พ.ต.ท.ทักษิณ จะเป็นประโยชน์กับบ้านเมืองมากกว่าเรื่องตัวบุคคล หรือ ประเด็นข่าววันที่ 5 เกี่ยวกับการสนับสนุนการทำงานของนายกฯ (ตารางที่ 5.1) ที่ได้นำเสนอความเห็นของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกฯ ที่ยืนยันจะสนับสนุนและพร้อมที่จะทำงานเพื่อประเทศไปกับนายกฯ โดยไม่สนใจเสียงวิจารณ์คำตัดสินที่เกิดขึ้น หรือ แม้แต่ข่าววันที่ 3 ที่ได้เสนอผลการสำรวจความเห็นของเอแบคโพลล์ (ตารางที่ 5.1) ที่ทางสถานีได้รายงานเพียงแค่ผลการสำรวจที่ออกมาในด้านดีเท่านั้น ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ Nation Channel 8 ได้รายงานผลสำรวจให้

เห็นทั้ง 2 ด้าน เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเด็นข่าวที่ถูกนำเสนอได้โน้มเอียงไปทางฝั่งรัฐบาลเสียเป็นส่วนใหญ่

เนื่องจากนโยบายการนำเสนอข่าวของสถานีได้มุ่งเน้นไปที่สารประโยชน์มากกว่ากระแสทั่วไป ดังนั้น ข่าวที่ไม่ใช่ข้อเท็จจริงหรือข่าวที่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์โจมตีกันไปมา ทางสถานีจะไม่นำมาเสนอ ทำให้การเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ค่อนข้างแตกต่างจากสถานีอื่นๆ เช่น ประเด็นข่าววันที่ 3 เกี่ยวกับการตั้งข้อสงสัยในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญของ ครป. และ ความเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการยื่นเรื่องตรวจสอบการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญ หรือ ประเด็นข่าววันที่ 4 ที่ตุลาการฯ เสียขังมากทำให้ตรวจสอบการรับสินบน และ เอกสารโจมตีตุลาการฯ เสียขังมาก หรือ ประเด็นข่าววันที่ 6 เกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างพลตรีสนั่นกับตุลาการฯ เสียขังมาก หรือ ประเด็นวันที่ 7 ที่กลุ่มนักศึกษารวมคำแหงได้ออกมาเรียกร้องให้ตุลาการฯ เสียขังมากเขียนคำวินิจฉัยกลางโดยเร็ว หรือ ประเด็นวันที่ 8 เรื่องการขอตรวจสอบการทำหน้าที่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญของตัวแทนองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (ดังตาราง 5.1) จะเห็นได้ว่าข่าวส่วนใหญ่จะเป็นกระแสวิจารณ์แทบทั้งสิ้น ซึ่งตามนโยบายการเสนอข่าวของสถานีแล้วจะไม่นำเสนอข่าวที่ไม่ใช่ข้อเท็จจริง ซึ่งเจ้าหน้าที่ของกองบรรณาธิการข่าวให้เหตุผลว่า

“...แทบจะไม่เสนอเลย เมื่อศาลตัดสินไปแล้วเราก็ไม่ควรไปวิจารณ์ คนที่ออกมาก็เพราะมีความเห็นว่ามันไม่ถูกไม่ควร มันก็เป็นสิทธิของเขา ในการทำหน้าที่สื่อ เราจะต้องยอมรับให้รู้ว่ามันอยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยน เราก็ยังไม่ควรทำให้ประชาชนสับสนมากขึ้นไปอีก...” (ทินรัตน์ สัจจาพิทักษ์, สัมภาษณ์ 9 ธันวาคม 2546)

“...การเสนอข่าวของทางสถานีจะเน้นไปที่ตัวของข้อมูลหรือตัวเนื้อหาสาระเป็นสำคัญเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้อง ดังนั้นทัศนคติและความคิดเห็นของบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายต่อประเด็นดังกล่าวจึงมักเป็นทัศนคติของนักวิชาการและผู้ปฏิบัติงานในองค์กรนั้น ๆ มากกว่าทัศนคติของคนรอบข้างที่มีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกัน เพราะจะยิ่งทำให้เกิดความสับสนมากยิ่งขึ้นไปอีก...” (ทินรัตน์ สัจจาพิทักษ์, สัมภาษณ์ 9 ธันวาคม 2546)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนิตยภัต ชินวัตร ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ค่อนข้างแตกต่างจากสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น เนื่องจากปัจจัยโครงสร้างองค์กรได้เข้ามาเป็นตัวกำหนดนโยบายการเสนอข่าวของทางสถานี และได้ส่งผลต่อมายังการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของทางสถานีด้วย การเสนอข่าวที่ออกมาได้แสดงให้เห็นว่าเป็นสื่อของ

รัฐอย่างชัดเจน เพราะชาวใต้เอนเอียงไปทางฝั่งของรัฐบาลเป็นหลัก และเป็นการนำเสนอข้อมูลเพียงด้านเดียว

“...ไม่ว่าจะดูสื่อไหนในข้อมูลเรื่องเดียวกัน ถ้าจะดูข้อมูลในชีกของรัฐบาลมาดูที่เรา เราจะให้ข้อมูลในส่วนชีกของรัฐบาลให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่เราจะนำมาเสนอได้...” (ทินรัตน์ สัจจาพิทักษ์, สัมภาษณ์ 9 ธันวาคม 2546)

และจากการสัมภาษณ์กองบรรณาธิการข่าวทำให้ทราบว่ารัฐบาลในฐานะเจ้าของสถานีก็ได้เข้ามากำหนดการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ด้วยเช่นกัน

“...ไม่มีคำสั่งมาโดยตรง มีแต่ให้ช่วยประชาสัมพันธ์ข่าวนี้ให้หน่อยเพราะประชาชนกำลังสับสน...ให้เสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา ไม่ต้องใส่ไข่ ไม่ต้องไปเจาะเนื้อหาประเด็นในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องที่ไม่ผลต่อข้อมูลที่ประชาชนควรรับรู้ เพราะเราไม่ได้เน้นในเรื่องของการขายข่าว ตรงนั้นรัฐบาลจะย่ำผู้บริหาร เป็นมาทุกยุคทุกสมัย...” (ทินรัตน์ สัจจาพิทักษ์, สัมภาษณ์ 9 ธันวาคม 2546)

- สถานีโทรทัศน์ไอทีวี (ITV) ทีวีเสรี

จุดเริ่มต้นของการกำเนิดสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เริ่มต้นเมื่อครั้งที่ นายอานันท์ ปันยารชุน ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น (พ.ศ. 2535) ได้เห็นชอบในหลักการตามข้อเสนอของคณะกรรมการกำกับดูแลการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบยู เอช เอฟ แห่งแรกของประเทศไทย ภายใต้ชื่อ “ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี “ โดยได้รับสัมปทานจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีให้เป็นผู้ดำเนินการบริหารสถานีเป็นระยะเวลา 30 ปี สิ้นสุดวันที่ 3 กรกฎาคม 2568 มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อให้มีการเสนอข้อมูลข่าวสารทุกด้านอย่างครบถ้วนถูกต้อง รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ เป็นกลาง และเป็นธรรม อันจะเป็นการเพิ่มทางเลือกในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและรายการที่มีคุณค่าให้แก่ประชาชน โดยคำนึงถึงสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน

ต่อมาในปลายเดือนมิถุนายน 2543 บริษัทฯ ได้ปรับโครงสร้างหนี้และโครงสร้างทุน โดยการเพิ่มทุนของธนาคารและบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (ซินคอร์ป) จำนวน 550 ล้านบาท หลังจากการปรับโครงสร้างทุนดังกล่าว เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2543 ได้มีการเปลี่ยนคณะกรรมการบริษัทเป็นกรรมการที่มาจากธนาคารและซินคอร์ป เข้ามาบริหารและกำหนดนโยบายแนวทางธุรกิจ

ใหม่ ปรับเปลี่ยนผังรายการ รวมทั้งการพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้น

วันที่ 13 พฤศจิกายน 2544 มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการถือหุ้นของบริษัทฯ โดยชินคอร์ป ได้ตกลงซื้อหุ้นสามัญของบริษัทฯ จากธนาคารฯ รวมทั้งได้ดำเนินการเสนอซื้อหุ้นสามัญของบริษัทฯ จากผู้ถือหุ้นรายอื่นในราคาเดียวกัน เป็นผลให้ชินคอร์ปเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุด ทั้งนี้การดำเนินงานของบริษัทฯยังอยู่ภายใต้บริหารเดิม

ต่อมาในปี 2546 บริษัทฯ ได้ประกาศพันธมิตรร่วมทุนทางธุรกิจ เพื่อเพิ่มศักยภาพทางธุรกิจ โดยจับมือคุณไตรภพ ลิมปพัทธ์ และ กันตนา กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) เพื่อพัฒนาคุณภาพรายการและเสริมฐานเงินทุนของไอทีวีให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของประเทศไทยได้เข้าถือหุ้นใหญ่ในสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ในนามของบริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

จากการศึกษาการเสนอข่าวคดี “ซุกหุ้น” ของนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ ชินวัตร ที่ถูกรายงานผ่านทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในรายการข่าวภาคค่ำ พบว่า การรายงานข่าวเป็นไปในลักษณะการนำเสนอข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ประชาชนได้รับทราบ โดยไม่ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือเจาะลึกในประเด็นใด แต่ได้เน้นในส่วนของการให้รายละเอียดในแต่ละข่าวค่อนข้างมากและหลากหลาย ซึ่งบางครั้งได้มีการนำเสนอข่าวบางข่าวที่แตกต่างออกไปจากสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ด้วย ทำให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลเพิ่มเติมจากการเสนอข่าวคดี “ซุกหุ้น” ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี และจากการนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายนั้น ประเด็นข่าวที่ผู้วิจัยพบว่าได้ถูกนำเสนอมากที่สุด คือ การวิพากษ์วิจารณ์การพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งทางสถานีได้เสนอทรรศนะของบุคคลหลายฝ่ายที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว โดยการนำเสนอข่าวนั้นไม่ได้ส่งผลกระทบต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นพิเศษ เพราะได้มีการนำเสนอความเห็นที่ค่อนข้างหลากหลายและครอบคลุมในทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

สถานีโทรทัศน์ไอทีวีมีความโดดเด่นในด้านเนื้อหา โดยมีการให้รายละเอียดของข่าวที่ค่อนข้างมากและหลากหลายเมื่อเทียบกับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ เช่น ข่าววันที่ 1 ได้มีการเพิ่มเติมทรรศนะของนักวิชาการและนักลงทุนในวงการตลาดหุ้นต่อการชนะคดีของ พ.ต.ท.ทักษิณ (ตารางที่ 5.1) หรือ ข่าววันที่ 5 ที่ได้เพิ่มเติมความเห็นของนายมนตรี รูปสุวรรณ (อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย) และนายชวน

หลักภัย (ผู้นำฝ่ายค้าน) ที่มีความเห็นว่าคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในคดี “ซุกหูน” ได้เปลี่ยนบรรทัดฐานการวินิจฉัยคดีว่าเข้าข่ายมาตรา 295 หรือไม่และทำให้เกิดความสับสนในเรื่องการยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในรัฐบาลชุดก่อนว่าจำเป็นต้องยื่นแสดงหรือไม่ (ตารางที่ 5.1) หรือ ชาววันที่ 7 ที่ได้นำเสนอประเด็นความขัดแย้งระหว่างพลตรีสนั่นกับตุลาการฯ เสียข้างมาก สถานีได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมไม่ว่าจะเป็นข้อกล่าวหาต่าง ๆ ของ พล.ต.สนั่น ที่แสดงให้เห็นว่าการพิจารณาคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกักขิด ชินวัตร ไม่มีความโปร่งใส คำชี้แจงของนายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการเสียงข้างมาก เกี่ยวกับการถูกโทรศัพท์ข่มขู่และกล่าวหาว่ารับเงินจากนายกรัฐมนตริด้วยถ้อยคำหยาบคาย ในขณะที่นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการเสียงข้างมาก ที่ได้ถูกนายพรชัย เทพปัญญา คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กล่าวหาว่าวิ่งเต้นจนได้มาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ก็ได้ออกมาตอบโต้ว่าเป็นการใช้วิธีสกปรกเพราะว่าอยากจะได้ (ตารางที่ 5.1) เป็นต้น

นอกจากนี้ ชาวบางข่าวได้ถูกนำเสนอเพียงแค่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีเท่านั้น ได้แก่ ชาววันที่ 6 ที่ได้นำเสนอความคิดเห็นของสื่อต่างประเทศต่อการชนะคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกักขิด ชินวัตร โดยสำนักข่าวรอยเตอร์เห็นว่าการพันผิดในคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกักขิดเป็นเพียงการรอดตัวในระยะสั้นเท่านั้น แต่สำหรับการเอาตัวรอดทางการเมืองในระยะยาว นายกฯ จะต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่รู้มั่วอยู่อย่างมีประสิทธิภาพตามนโยบายที่ได้ประกาศไว้ (ตารางที่ 5.1) หรือ ชาววันที่ 8 ที่ได้เสนอเหตุการณ์ที่สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) ได้เรียกร้องให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกักขิด ชินวัตร เป็นโมฆะเพราะสร้างความเคลือบแคลงให้กับสังคมและไม่สามารถนำมาเป็นผลบังคับใช้ได้ (ตารางที่ 5.1) เป็นต้น

จากภาพรวมในการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี จะเห็นได้ว่าสถานีได้เน้นการให้รายละเอียดของข่าวที่ค่อนข้างมาก ทำให้เราได้รับทราบข้อมูลที่ค่อนข้างหลากหลาย แต่อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าสถานีโทรทัศน์ไอทีวีไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือวิเคราะห์เจาะลึกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดี “ซุกหูน” เลย ทั้ง ๆ ที่ความเป็นสถานีข่าวของไอทีวีต้องมีการนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายแง่มุมและมีการวิเคราะห์เจาะลึกตามรูปแบบการเสนอข่าวของสถานี นั่นก็อาจเนื่องมาจากโครงสร้างองค์กรที่ได้เข้ามาเป็นตัวกำหนดการเสนอข่าวดังกล่าว อย่างที่กล่าวไปข้างต้นแล้วว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ได้เข้ามาถือหุนใหญ่ในสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ถึงแม้ว่า พ.ต.ท.ทักษิณ จะไม่ได้เข้ามาบริหารงานของสถานีโดยตรง แต่การเสนอข่าวคดีดังกล่าวของทางสถานีก็คงต้องคำนึงถึงบ้างไม่น้อย ซึ่งจะเห็นได้ว่าถึงแม้สถานีจะไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์เหมือนที่ควรจะเป็น แต่สถานีก็ได้พยายามเสนอข่าวให้มีความหลากหลาย มีการให้รายละเอียดของข่าวที่ค่อนข้างมากเข้ามาแทนที่ เหมือนเป็นการหลีกเลี่ยงที่จะวิพากษ์วิจารณ์คดีดังกล่าวโดยหันไปเสนอข่าวที่เน้นความหลากหลายแทน

- สถานีโทรทัศน์ Nation Channel 8

บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทธุรกิจเอกชนผู้ผลิตสินค้าสาธารณะ (Public Goods) ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ (Publishing) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ที่ครบวงจร บริษัทหนึ่ง โดยได้รับสัมปทานจากองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยให้เข้ามาดำเนินการสถานีโทรทัศน์ Nation Channel 8 ซึ่งถือเป็นกลุ่มสื่อที่เกิดขึ้นหลังสุด มีจุดยืน คือ อิสรภาพในการนำเสนอข่าว และกล่าววิพากษ์วิจารณ์โดยปราศจากอคติใด ๆ

กลุ่มเนชั่นเป็นที่รู้จักกันดีในแวดวงสื่อมวลชน 30 ปีที่ผ่านมากลุ่มเดอะเนชั่นได้ทำหน้าที่สื่อมวลชนที่จะนำเสนอข่าวสารสู่ประชาชนในทุกรูปแบบ ด้วยความโดดเด่นในการนำเสนอข่าวสารอย่างฉับไว ตรงตรง และ ไม่หยุดนิ่งที่จะพัฒนารูปแบบการนำเสนอข่าวสารให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

กลุ่มเนชั่นจึงตัดสินใจสร้างศูนย์การผลิตข่าว และรายการโทรทัศน์เพื่อป้อนให้กับ Nation Channel ที่จะออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมงทางยูทูปี่ช่อง 8 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทำหน้าที่สื่อมวลชนอิสระ ในการรายงานข่าวและสารอย่างไม่มีข้อจำกัด เพื่อยกระดับการรับรู้ข่าวสารของคนไทย ให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งใน และต่างประเทศเช่นเดียวกับสถานีข่าวโทรทัศน์ 24 ชั่วโมงของต่างประเทศ

จากการศึกษาการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ในรายการข่าวภาคค่ำ พบว่า การเสนอข่าวของทางสถานีเป็นไปในลักษณะการรายงานข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันให้ประชาชนได้รับทราบในประเด็นสำคัญ ๆ ที่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันในสังคม ซึ่งทุกสถานีก็ได้นำเสนอในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน แต่สิ่งที่ทำให้ข่าวคดี “ซุกหูน” ของสถานี Nation Channel 8 แตกต่างจากสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ก็คือ การลงลึกในรายละเอียดของข่าวที่นำเสนอ มีการสรรหาข้อมูลใหม่ ๆ ทำให้ได้รับทราบข้อมูลในแง่มุมที่แตกต่างออกไปและมีความหลากหลายมากขึ้น เช่น การนำเสนอประเด็นข่าววันที่ 2 ที่มีการตั้งข้อสงสัยของ พ.ต.ท.ทักษิณ ต่อการทำหน้าที่ของนายประเสริฐ นาสกุล ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ในวันตัดสินคดี (ตารางที่ 5.1)

“...นายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร สงสัยว่ามีความไม่ชอบมาพากลเกิดขึ้นระหว่างการแถลงคำวินิจฉัยคดีปกปิดหุ้นเมื่อวานนี้ โดยเขาอ้างว่า ประธานศาลรัฐธรรมนูญ นายประเสริฐ นาสกุล สั่งให้ตุลาการศาลที่มีชื่อขึ้นต้นด้วยอักษร “อ” ลงมติก่อน ทั้งที่ตามปกติจะต้องเรียงลำดับจาก “ก” ไปถึง “ฮ”...ทำให้เกิดข้อสงสัยว่าเป็นการชี้นำ หรือมีความพยายามที่จะทำให้ตุลาการที่เหลือเกิดความไขว้เขว และลังเลในคำตัดสินคดีหรือไม่...” (Nation Channel 8, 4 สิงหาคม 2544)

นอกจากนี้ พ.ต.ท.ทักษิณ ยังได้วิจารณ์กฎหมายไทยด้วย

“...เช่นเดียวกับนายกรัฐมนตรีที่เห็นว่ากฎหมายไทยมีความผิดพลาดที่ทำให้เขาต้องถูก ป.ป.ช. ดำเนินคดีปกปิดบัญชีทรัพย์สิน ทั้งที่มีประชาชนมากถึง 11 ล้านคนที่เลือกให้เขามาเป็นนายกรัฐมนตรี...” (Nation Channel 8, 4 สิงหาคม 2544)

หรือ การนำเสนอข่าว “ซุกหุ้น” ในวันที่ 4 ที่มีหญิงสาวนำดอกไม้มามอบให้ตุลาการเสียงข้างน้อย 7 คน (ตารางที่ 5.1)

“...แต่นี้ถือเป็นน้ำใจค่ะ เพราะหญิงสาวรายนี้อ้างว่ามาจากร้านดอกไม้แถวบางรัก นำดอกกุหลาบมา 7 ดอกเพื่อมอบให้ตุลาการเสียงข้างน้อย 7 คนที่ตัดสินคดีให้นายกรัฐมนตรีทักษิณมีความผิดคดีปกปิดหุ้น ซึ่งไม่รู้เหมือนกันนะค่ะว่าตุลาการเสียงข้างมากที่เหลืออีก 8 คน เขาจะรู้สึกอย่างไรกันบ้างเมื่อได้เห็นภาพนี้...” (Nation Channel 8, 6 สิงหาคม 2544)

หรือ ข่าววันที่ 5 ที่ได้นำเสนอความเห็นของคุณอมร จันทรสมบูรณ์ อดีตเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ได้พูดถึงขั้นตอนการวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญที่มีลักษณะการตัดสินคดีไม่ชัดเจน ประกอบกับคนภายนอกก็ไม่ว่านะระบบการทำงานของศาล ซึ่งส่งผลให้มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการตัดสินคดีเกิดขึ้น (ตารางที่ 5.1)

“...อย่างคุณอมร จันทรสมบูรณ์ ถึงกับเสนอให้ออกพระราชบัญญัติกำหนดวิธีพิจารณาคดีขึ้นมาค่ะ เพราะเขาเห็นศาลรัฐธรรมนูญมีลักษณะการตัดสินคดีไม่ชัดเจน โดยจะเห็นได้จากการวินิจฉัยคดีปกปิดหุ้นของนายกรัฐมนตรี เพราะแทนที่จะให้มีการโหวตมาตรา 295 ก่อน จากนั้นจึงพิจารณาประเด็นใจหรือไม่ใจไปปิดบัญชีทรัพย์สิน แต่ศาลกลับพิจารณาคดีพร้อมกันทั้ง 2

ประเด็น ทำให้เกิดปัญหาขึ้นหลังตุลาการเสียงข้างมาก 8 คนมีความเห็นแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย...”
(Nation Channel 8, 7 สิงหาคม 2544)

ซึ่งจากตัวอย่างข่าวที่ถูกยกมาข้างต้นนั้น เป็นข่าวที่ไม่ได้ถูกนำเสนอทางสถานีอื่น ๆ ซึ่งก็ทำให้เราได้รับทราบข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น

ในบางครั้งข่าวได้มีการรายงานที่มาที่ไปของประเด็นข่าวที่เกิดขึ้นด้วย เช่น ข่าววันที่ 3 ที่ได้นำเสนอข่าวของนายอุทัย พิมพ์ิโชน ที่ได้ออกมาปฏิเสธการลาออกจากการเป็นประธานรัฐสภา โดยข่าวได้มีการอ้างไปถึงความเป็นมาของข่าวการลาออกของนายอุทัยจากตำแหน่งประธานรัฐสภาด้วยว่าเกิดมาจากแหล่งไหน (ตารางที่ 5.1)

“...เรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ฉบับวันที่ 5 สิงหาคม อ้างคำพูดของนายเดโช สวานานนท์ ว่า เขาได้พูดคุยกับนายอุทัย และนายอุทัย บอกว่าจะลาออกจากตำแหน่งประธานรัฐสภา หลังตุลาการศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยคดีปิดหุ้มของนายกรัฐมนตรีเรียบร้อยแล้ว...”(Nation Channel 8, 5 สิงหาคม 2544)

หรือ ข่าววันที่ 4 ที่ได้เสนอกรณีที่สันติบาลได้ออกหนังสือเตือนหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ โดยข่าวได้ให้รายละเอียดของหนังสือเตือนดังกล่าวและมีการอ้างอิงข้อมูลความไม่พอใจต่อรอยเตอร์ที่เคยเกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้ด้วย (ตารางที่ 5.1)

“...ก่อนหน้านี้ นายกรัฐมนตรีได้แสดงความไม่พอใจการเสนอข่าวของสำนักข่าวรอยเตอร์มาแล้ว และประกาศด้วยว่าเขากำลังพิจารณาว่าจะฟ้องร้องสำนักข่าวต่างประเทศสำนักนี้หรือไม่...” (Nation Channel 8, 6 สิงหาคม 2544)

นอกจากนี้ความโดดเด่นที่เห็นได้อีกอย่างหนึ่ง ก็คือ การวิเคราะห์ข่าวให้เห็นมุมมองใหม่ ๆ โดยใช้การอ้างอิงเหตุการณ์แวดล้อมที่เกิดขึ้นเข้ามาประกอบ ซึ่งก็ตรงกับนโยบายการเสนอข่าวของสถานีที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลเป็นสำคัญ

“...สถานีมีนโยบายในการนำเสนอข่าวสารโดยเน้นการให้ข้อมูลที่รวดเร็ว มีความถูกต้องชัดเจนของข้อมูล ขณะเดียวกันจะมีการนำเสนอข้อมูลในเชิงลึกด้วยการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข่าวหลายๆ แห่งอย่างรอบด้านเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย...” (คุณเทพชัย ห่ย่อง, สัมภาษณ์ 20 มิถุนายน 2546)

ซึ่งการวิเคราะห์ที่โดดเด่นของทางสถานีในช่วง 8 วันนี้ ก็คือ การเสนอบทวิเคราะห์ในวันที่ 3 เกี่ยวกับภาวะผู้นำรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีทักษิณภายหลังจากศาลรัฐธรรมนูญตัดสินให้พ้นผิดจากคดี “ชุกหูน” (ตารางที่ 5.1)

“...ชัยชนะจากเลือกตั้งแบบถล่มทลาย และการสลายพรรคเล็กพรรคน้อยเข้ามาไว้ในมือ ถือได้ว่า นายกรัฐมนตรีทักษิณสามารถกุมอำนาจทั้งการบริหารและนิติบัญญัติเอาไว้ได้อย่างเบ็ดเสร็จ เมื่อนายกรัฐมนตรีทักษิณรอดพ้นจากคดีชุกหูน ก็จะทำให้เขาสามารถใช้อำนาจเบ็ดเสร็จได้อย่างเด็ดขาดเลยทีเดียว...” (Nation Channel 8, 5 สิงหาคม 2544)

โดยการวิเคราะห์ได้ชี้ให้เห็นว่านายกรัฐมนตรีทักษิณกำลังเดินเข้าสู่ภาวะของผู้นำที่เหลิงอำนาจ ซึ่งจะกุมอำนาจทั้งทางการบริหารและนิติบัญญัติ

“...ประตูที่จะเปิดไปสู่ความเหลิงสำหรับ พ.ต.ท.ทักษิณ นั้น เปิดกว้างรออยู่ที่เดียวค่ะ ประตูบานแรก ต้องดูที่ฝ่ายนิติบัญญัติค่ะ...” (Nation Channel 8, 5 สิงหาคม 2544)

สื่อมองว่านายกรัฐมนตรีทักษิณจะยังคงไม่หยุดนิ่งที่จะควบรวมพรรคการเมืองอื่น ๆ มารวมกับตนเพื่อให้มีเสียงในสภาเพิ่มขึ้นจากเดิม 263 เสียงเป็น 300 เสียงขึ้นไป ซึ่งถ้าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นจริงก็จะเกิดระบบ 2 พรรคการเมืองใหญ่ในสภา และอาจกลายเป็นเผด็จการรัฐสภาก็ได้

“...แต่รัฐบาลชุดนี้ก็กำลังถูกจับตาค่ะว่า กำลังคุกคามฐานันดรที่ 4 ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบพวกเขาอยู่หรือไม่ แนนอนคะว่าสิ่งที่หวั่นกันว่าเกิดขึ้นนี้ยอมไม่ใช่เรื่องที่เปิดเผยมต่อสาธารณะ เหมือนกับการที่นายกรัฐมนตรีในวันนี้สามารถเลือกที่จะเป็นข่าวหรือไม่เป็นข่าว...” (Nation Channel 8, 5 สิงหาคม 2544)

ในส่วนที่ 2 ที่สื่อมองว่าอาจทำให้นายกรัฐมนตรีทักษิณเข้าสู่ภาวะเหลิงอำนาจ คือ งานด้านการบริหาร เพราะนายกรัฐมนตรีทักษิณได้บริหารงานแบบชื้อโอที่เข้าไปดูแลในเกือบทุกเรื่อง และสามารถใช้อำนาจโดยตรงได้ในหลายหน่วยงาน

“...โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดรูปแบบระบบราชการใหม่ที่กำลังทำเวิร์คช็อปกันอยู่ในขณะนี้ โครงสร้างกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ แม้โดยหลักการจะพยายามกระจายอำนาจการบริหารออกไป

แต่โครงสร้างนี้ก็ปฏิเสธไม่ได้ค่ะว่า รัฐบาลได้วางแผนหาของตนเองไปในตัว...” (Nation Channel 8, 5 สิงหาคม 2544)

และในวันที่ 7 ที่ได้มีการหยิบยกเอาประเด็นความขัดแย้งระหว่างพลตรีสนั่นกับตุลาการเสียงข้างมาก มาวิเคราะห์ให้ประชาชนได้เห็นภาพในอีกแง่มุมหนึ่ง โดยได้ตั้งประเด็นขึ้นมาว่าทำไมตุลาการเสียงข้างมากจึงกลายเป็นจำเลยของสังคม ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่าเป็นเพราะมาตรา 295 เป็นเหตุ

“...ผลสุดท้ายตุลาการเสียงข้างมากที่เหลืออีก 4 คนที่ตัดสินให้คดีไม่เข้าข่ายมาตรา 295 กลายเป็นกลุ่มสุดท้ายที่ถูกโจมตีมากกว่าเพื่อน เรียกได้ว่าถูกโจมตีกันอย่างทั่วถึง...” (Nation Channel 8, 9 สิงหาคม 2544)

ที่ผ่านมา ตุลาการเสียงข้างมากทั้ง 4 คนได้ถูกกระแสโจมตีอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะถูกกล่าวหาว่ารับเงิน กลับคำตัดสิน หรือ มีการวิ่งเต้นล็อบบี้คณะกรรมการสรรหา ก่อนที่จะได้แต่งตั้งมาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ในขณะที่บางคนก็ได้ถูกขู่ฆ่าและถูกกล่าวหาว่ารับสินบน ซึ่งได้วิเคราะห์ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดก็เนื่องมาจาก พล.ต.สนั่น

“...จะว่าไปแล้วเหตุการณ์ที่ตุลาการเสียงข้างมากออกมาเรียงแถวตอบโต้อยู่ตอนนี้ เหตุผลหนึ่งก็เกิดจาก พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ แหะละคะ เพราะการออกมาเคลื่อนไหวตรวจสอบกระบวนการตัดสินคดีปกปิดหุ้นของศาลรัฐธรรมนูญ ส่งผลทำให้มีกระแสจับตามองศาลมากขึ้น...” (Nation Channel 8, 9 สิงหาคม 2544)

ในส่วนของประเด็นข่าวที่ถูกนำเสนอ นั้น พบว่า ข่าวได้เน้นไปทางด้านขององค์กรอิสระเสียเป็นส่วนใหญ่ เหตุผลหนึ่งก็เนื่องมาจากกระแสวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการพิจารณาคดี “ซุกหุ้น” ของศาลรัฐธรรมนูญที่มีอยู่อย่างต่อเนื่องตั้งแต่มีผลคำวินิจฉัยออกมา ซึ่งส่งผลให้เกิดความสั่นคลอนในด้านความเชื่อมั่นของตัวองค์กรและตัวกฎหมายที่ถูกนำมาใช้ โดยทางสถานีก็ได้มีการรายงานความคิดเห็นและข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นมานำเสนอ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลที่หลากหลาย

จากการสัมภาษณ์นักกองบรรณาธิการข่าวของทางสถานี ทำให้ทราบว่าทางสถานีได้มีความระมัดระวังอย่างมากในการรายงานข่าวคดี “ซุกหุ้น” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร เนื่องจากตัวบุคคลที่เป็นข่าวคือตัวนายกรัฐมนตรี บุคคลสำคัญของประเทศ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องมีความซับซ้อน จึง

ต้องให้การเอาใจใส่เป็นพิเศษ ในส่วนของแรงกดดันและผลกระทบจากกระแสสังคมนั้น ทางสถานีได้ให้ความเห็นว่าเมื่อคิดว่าทำหน้าที่สื่ออย่างถูกต้องแล้วต้องพร้อมรับมือกับผลกระทบที่เกิดขึ้น เพราะประชาชนควรต้องได้ข้อมูลที่ถูกต้อง รอบด้าน ต้องมีสื่อที่เป็นกลางเพื่อที่จะได้นำมาประกอบการพิจารณาด้วยตัวเองไม่ใช่ให้สื่อบอกหมด ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นก็มีบ้าง เช่น การที่สื่อในเครือข่ายถูกเตือนจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสันติบาลให้ระมัดระวังในการนำเสนอข่าว แต่เชื่อว่าสังคมเข้าใจบทบาทของสถานี

ผู้วิจัยเห็นว่าสถานีมีการเสนอข่าวที่แตกต่างจากสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของบทวิเคราะห์หรือรูปแบบการเสนอข่าวที่แตกต่างออกไป ทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารข้อมูลที่มากและครอบคลุมมากขึ้นกว่าเดิม สถานีไม่กลัวที่จะเสนอข่าวที่สถานีโทรทัศน์ช่องอื่นไม่เสนอ อย่างเช่นการเริ่มเปิดประเด็นข่าวการตั้งข้อสงสัยต่อการทำหน้าที่ของนายประเสริฐ นาสกุล ในวันตัดสินคดี ซึ่งสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ไม่ได้นำเสนอประเด็นข่าวดังกล่าว ดังตารางที่ 5.1 นอกจากนี้ยังมีการตั้งข้อสังเกตของทางสถานีบ้างในข่าวบางข่าว เช่น การตั้งข้อสังเกตในการเขียนคำวินิจฉัยกลางของศาลรัฐธรรมนูญ ดังตารางที่ 5.1 ทำให้เราได้รับรู้ความคิดในอีกแง่มุมหนึ่งที่เราอาจไม่เคยนึกถึงมาก่อน แต่ที่โดดเด่นก็คงจะเป็นการวิเคราะห์บทบาทผู้นำของนายกรัฐมนตรีทักษิณที่สื่อกล้าที่จะวิพากษ์วิจารณ์โดยมีการยกข้อมูลต่าง ๆ มาสนับสนุนการวิเคราะห์ดังกล่าวเพื่อแสดงให้เห็นว่าทำไมสถานีถึงได้วิเคราะห์หรือออกมาเช่นนั้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นความกล้าอย่างหนึ่งของสถานีที่กล้าวิพากษ์วิจารณ์ผู้นำของประเทศที่นับได้ว่าเป็นขวัญใจของประชาชนในช่วงนั้น

จากบทสรุปภาพรวมการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรียกษิต ชินวัตร ดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าแต่ละสถานีมีการนำเสนอข่าวที่แตกต่างกันออกไป บางสถานีก็มีความคล้ายคลึงกันบ้าง ในขณะที่บางสถานีได้แตกต่างออกไปอย่างเห็นได้ชัด และเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยได้แสดงผลสรุปการศึกษาประเด็นข่าวของคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรียกษิต ชินวัตร ของสถานีโทรทัศน์ 7 สถานี โดยเรียงไปตามวันที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา คือ ช่วงระหว่างวันที่ 3 – 10 สิงหาคม 2544 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 8 วัน เพื่อดูว่าในแต่ละวันสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องได้เสนอข่าวคดี “ซุกหูน” อย่างไร โดยผลการศึกษามีดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงการเสนอประเด็นข่าวคดี “ชุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกักขิด ชินวัตร ในช่วงข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11, ไอทีวี, Nation Channel 8 ใน⁹³
ช่วงระหว่างวันที่ 3-10 สิงหาคม 2544

วันแรก	สถานีโทรทัศน์						
	ช่อง 3.	ช่อง 5.	ช่อง 7.	ช่อง 9.	ช่อง 11.	ITV.	Nation Channel 8
1. รายงานผลคำวินิจฉัยของศาลฯ	รายงานผลการตัดสินของศาลฯ โดยเสนอเฉพาะความเห็นของนายปรีชา ที่ลงมติให้นายกฯไม่มีความผิด เนื่องจากป.ป.ช.ใช้อำนาจเกินขอบเขตและละเมิดสิทธิของบุคคลในการทำธุรกิจ				รายงานผลการตัดสินของศาลฯโดยให้รายละเอียดของเหตุผลด้วยว่าทำไมตุลาการฯแต่ละฝ่ายถึงพิจารณาเช่นนั้น		
2. พ.ต.ท.ทักษิณ แถลง	รายงานการแถลงเปิดใจของ พ.ต.ท.ทักษิณ หลังรู้ผลคำวินิจฉัย						
3. ความเห็นของ ป.ป.ช.	นำเสนอความเห็นของกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะยังคงทำหน้าที่ต่อไป						
4. ความเห็นต่อการชนะคดีของ พ.ต.ท.ทักษิณ	นำเสนอความเห็นของนักการเมืองทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน อดีตนักการเมือง นักวิชาการในวงการต่าง ๆ และประชาชนทั่วไป ที่ต่างออกมาแสดงความยินดีต่อ พ.ต.ท.ทักษิณ					เพิ่มเติมนักวิชาการในวงการตลาดหุ้น	นำเสนอความเห็นเหมือนช่อง 3-5-7-9-11
5. ความน่าสงสัยในคำวินิจฉัย	นำเสนอความเห็นของพล.ต.สนั่น ที่มีข้อสงสัยต่อคำวินิจฉัยของศาลฯ และเสนอให้ยุบองค์กฤษฎีกา						
6. ผลสำรวจความคิดเห็น			เสนอผลสำรวจจากดุสิตโพลล์			ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของศาลฯ และเชื่อว่าเศรษฐกิจจะพัฒนาขึ้น	
7. การอารักขาตุลาการฯ เสี่ยงข้างน้อย			นำเสนอเหตุการณ์ที่บ้านพัก				
8. หุ่นปรับตัวสูงขึ้นหลังรู้ผลมติ						รายงานสภาพตลาดหุ้น	
9. การย่อนเล่าเกี่ยวกับคดี	รายงานความเป็นมาของคดีตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดคดี						

วันที่สอง	สถานีโทรทัศน์						
	ช่อง 3.	ช่อง 5.	ช่อง 7.	ช่อง 9.	ช่อง 11.	ITV.	Nation Channel 8
1.ความเห็นต่อมาตรา 295	นำเสนอความเห็นจากตุลาการฯเสียงข้างมากและเสียงข้างน้อย รวมทั้งกรรมการ ป.ป.ช. ต่อการวิพากษ์วิจารณ์การพิจารณาคดีตามมาตรา 295					รายงานเหมือนช่อง 3-5-7-9	
2.ความเห็นต่อการแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญ	นำเสนอมุมมองจากนักการเมืองทั้งในอดีตและปัจจุบัน ต่อความเป็นไปได้ในการแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญ				นำเสนอเฉพาะความเห็นของนายคณิน อดีตส.ส.ร.	เพิ่มเติม ความเห็นของอดีต ส.ส.ร.คือ นายเดโช สวณานนท์ - นายมนตรี รูปสุวรรณ - นายคณิน บุญสุวรรณ	
3.ข่าวคดี "ซุกหูน" หลุด ล่วงหน้า	นำเสนอความเห็นของนายชวณ หลีกภัยและนายเสนาะ เทียนทอง				เสนอ เฉพาะ ความ เห็น ของนายเสนาะ	เสนอเหมือนช่อง 3-5-7-9-	
4.การทำลายองค์กระอิสระ					เสนอเฉพาะความเห็นของนายคณิน อดีตส.ส.ร.ที่ขอให้ทุกฝ่ายให้กำลังใจองค์กระอิสระทำหน้าที่ต่อไป	นำเสนอความเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและนักวิจัยจากสถาบันเอเชีย ที่เห็นว่ามติของศาลฯ	

วันที่สอง (ต่อ)	สถานีโทรทัศน์						
ประเด็นข่าว	ช่อง 3.	ช่อง 5.	ช่อง 7.	ช่อง 9.	ช่อง 11.	ITV.	Nation Channel 8
5.การตั้งข้อสงสัยต่อการทำหน้าที่ของประธานศาลรัฐธรรมนูญ							พ.ต.ท.ทักษิณ สงสัยว่ามีความไม่ชอบมาพากลในการทำหน้าที่ของ นายประเสริฐ นาสกุล ในวันตัดสินคดี และเห็นว่ากฎหมายไทยมีความผิดพลาด
6.ผลดีต่อการชนะคดีของ พ.ต.ท.ทักษิณ					นำเสนอความเห็นของ นายเสนาะ ที่เห็นว่ากรชนะคดีเป็นประโยชน์กับบ้านเมืองมากกว่าตัวบุคคล		

วันที่สาม	สถานีโทรทัศน์						
	ช่อง 3.	ช่อง 5.	ช่อง 7.	ช่อง 9.	ช่อง 11.	ITV.	Nation Channel 8
1. การตั้งข้อสงสัยในคำวินิจฉัยของศาลฯ	รายงานการวิจารณ์คำวินิจฉัยในคดี “ซุกหูน” ของคณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย ที่มองว่าเป็นคำวินิจฉัยสีเทา โดยสรุป					ให้รายละเอียดเพิ่มเติมในส่วนสาเหตุผลและข้อสงสัยของ ครป. ที่มีต่อคำวินิจฉัย	
2. ความเห็นเกี่ยวกับการยื่นเรื่องตรวจสอบการทำงานของศาลฯ	นำเสนอความเห็นของพลตรีมนูญกฤต (ประธานวุฒิสภา) และ นายพงษ์เทพ (รรมว.ยุติธรรม)					เสนอเหมือนช่อง 3-5-7-9	เพิ่มเติม ผู้นำฝ่ายค้าน, ประธานวิปวุฒิสภา และ อดีต ส.ส.ร.
3. การขอร้องให้ยุติการวิจารณ์คำตัดสินของศาลฯ	นำเสนอความเห็นของนายมีชัย ฤชุพันธุ์ (อดีตประธานวุฒิสภา) นายอุทัย พิมพ์ใจชน (ประธานรัฐสภา) พลตรีมนูญกฤต รูปขจร (ประธานวุฒิสภา) กลุ่มคณะรัฐมนตรี และแกนนำพรรคไทยรักไทย					เพิ่มเติม ความเห็นของนายก้านรงค์ (เลขา ป.ป.ช.)	เสนอเหมือนช่อง 3-5-7-9-11
4. การรั่วไหลของข่าวคดี “ซุกหูน”	นำเสนอความเห็นของตุลาการศาลฯ เสี่ยงข้างมากและเสี่ยงข้างน้อย	เพิ่มเติม นักวิชาการในวงการตลาดหุ้น	เสนอเหมือนช่อง 3 และ 5	เสนอเฉพาะ ความเห็นของพลตรีมนูญกฤต (ประธานวุฒิสภา)		เสนอเฉพาะความเห็นของ ครป. ที่มองว่าศาลฯ ไม่มีจรรยาบรรณ	

วันที่สาม (ต่อ) ประเด็นข่าว	สถานีโทรทัศน์						
	ช่อง 3.	ช่อง 5.	ช่อง 7.	ช่อง 9.	ช่อง 11.	ITV.	Nation Channel 8
5. ผลสำรวจความเห็นของ เอแบคโพลล์					เน้นรายงานผล ทางด้านดีที่ ประชาชนพอใจและ เชื่อว่าเศรษฐกิจจะ ดีขึ้น		เพิ่มเติมความเห็น อีกด้านหนึ่งที่ ประชาชนไม่มั่นใจ นักต่อแนวทางการ ปฏิรูปการเมือง
6 . บท วิเคราะห์ ภาวะ ผู้นำ รัฐ บาล ของ นายกษ ทักษิณ ภายหลังพ้นผิดจากคดี							มองว่านายกษกำลัง เดินสู่ภาวะผู้นำที่ เหลืออำนาจโดยมีข้อ มูลมาสนับสนุนการ วิเคราะห์
7 . การ ปฏิเสธ การ ลา ออก ของนายอุทัย					นำเสนอความเห็น ของนายอุทัย ที่จะ ลาออกหรือไม่ต้อง ฟังเสียงประชาชน		มีการอ้างถึงแหล่ง ที่มาของข่าวการ ลาออก

วันที่สี ประเด็นข่าว	สถานีโทรทัศน์							
	ช่อง 3.	ช่อง 5.	ช่อง 7.	ช่อง 9.	ช่อง 11.	ITV.	Nation Channel 8	
1 . นายกษ ทักษิณ ไม่ ยอม ให้ สัมภาษณ์นักข่าว	สื่อมวลชนสันนิษฐานว่าเกิดจากไม่พอใจที่สื่อได้เสนอคำพูดที่นายกษตั้งข้อสงสัยในการทำหน้าที่ของประธานศาลฯในวันตัดสินคดี “ซุกหูน”						เสนอเหมือนช่อง 3-5-7-9	
2 . เอกสาร โจมตี ตุลาการฯ เสีย ข้างมาก	รายงานกรณีที่มีมือดีนำเอกสารมาแจกจ่ายโจมตีตุลาการฯเสียข้างมาก คนที่ศาลฯที่ตัดสินคดี “ซุกหูน” ว่าไม่เข้าข่ายมาตรา 295				4	รายงานเหมือน ช่อง 3-5-7-9	เพิ่มเติมรายละเอียดทางฝั่งของศาลฯที่ทำหนังสือขอให้หยุดการวิจารณ์	
3 . การ เปิด เผย บัญชี ทรัพย์สิน ของรรมว.ศึกษาธิการ ที่รวม บัญชี ทรัพย์สิน ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ด้วย	รายงานไปตามข้อมูลที่ ป.ป.ช.ได้เปิดเผย						รายงานเหมือน ช่อง 3-5-7-9	มีการให้ข้อสังเกต จากข้อมูลที่ ป.ป.ช. ได้เปิดเผย
4. คำเตือนในการบริหารประเทศ	นำเสนอคำเตือนของพลเอกสุจินดา คราประยูรที่ขอให้นายกฯบริหาร ประเทศอย่างระมัดระวังและรอบคอบ						เสนอเหมือนช่อง 3-5-7-9	
5. ความเห็นต่อการเขียนคำวินิจฉัยกลาง	นำเสนอความเห็นของตุลาการฯเสียข้างมากและเสียข้างน้อย ตลอดจนกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับแนวทางการเขียนคำวินิจฉัยกลาง โดยเฉพาะในประเด็นมาตรา 295							
6. ตุลาการฯเสียข้างมาก ทำให้ ตรวจสอบการรับสินบน	รายงานการทำให้วุฒิสภาตรวจสอบข้อเท็จจริงหากสงสัยว่ามีการรับสินบน ในคดี “ซุกหูน” จริง					รายงานเหมือน ช่อง 3-5-7-9		

วันที่สี่ (ต่อ)	สถานีโทรทัศน์						
	ช่อง 3.	ช่อง 5.	ช่อง 7.	ช่อง 9.	ช่อง 11.	ITV.	Nation Channel 8
7. การ มอบ ดอกไม้ ให้ ตุลา การ เสียงข้างน้อย							สถานีรายงานเหตุ การณ์ดังกล่าว
8. การขอให้ยุติการวิจารณ์					นำเสนอความ เห็นของฝ่ายรัฐ บาล		
9. สันติบาลเตือน นสพ.กรุงเทพ ธุรกิจ							ให้รายละเอียดของ หนังสือเตือนและ อ้างอิงข้อมูลความ ไม่พอใจต่อรอย เตอร์ที่เคยเกิดขึ้นมา ก่อนหน้า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันที่ทำ ประเด็นข่าว	สถานีโทรทัศน์						
	ช่อง 3.	ช่อง 5.	ช่อง 7.	ช่อง 9.	ช่อง 11.	ITV.	Nation Channel 8
1.กรอกรเขียนคำ วินิจฉัยกลาง	รายงานผลการประชุมหารือของตุลาการฯเกี่ยวกับการเขียนคำวินิจฉัยกลาง						
2 . การ ตรวจ สอบ กระบวน การตัดสินของศาลฯ	นำเสนอความเห็นของประธานวุฒิสภา, รมว.ยุติธรรม และ พลตรีสนั่น					เพิ่มเติม ความเห็น ของพลเอกชวลิต ที่ไม่ ขัดขวางการตรวจสอบ ของพลตรีสนั่น	เพิ่มเติมความเห็น ของนายพนัส สมาชิก วุฒิสภา จังหวัดตาก
3 . การ วิจารณ์ คำ ตัด สิน ของศาลฯ	นำเสนอความเห็นของกรรมการ ป.ป.ช. และ นักการเมืองทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน โดยทุก คนกำลังรอคำวินิจฉัยกลางออกมา					เพิ่มเติมนายมนตรี (อดีตสมาชิกสภาว่าง รัฐธรรมนูญ) และนาย ชวณ(ผู้นำฝ่ายค้าน)ที่ เห็นว่าคำวินิจฉัยของ ศาลฯได้เปลี่ยนบรรทัด ฐานการวินิจฉัยคดีว่า เข้าข่ายมาตรา 295 หรือไม่	

วันที่ห้า (ต่อ)	สถานีโทรทัศน์						
	ช่อง 3.	ช่อง 5.	ช่อง 7.	ช่อง 9.	ช่อง 11.	ITV.	Nation Channel 8
4.ความเห็นต่อการพิจารณาคดี "ซุกหุ้ม"ในกรณีแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนของมาตรา 295 และจงใจหรือไม่จงใจ					นำเสนอความเห็นของนายกระมล ตูลาการฯ เสี่ยงข้างมากและนายพงษ์เทพ รมว.ยุติธรรม		เพิ่มเติม ความเห็นของคุณอมร อดีตเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
5.ความเห็นของสื่อมวลชนต่างประเทศ						รายงานความเห็นที่มีทั้งกลุ่มที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อคำวินิจฉัย	
6.การสนับสนุนการทำงานของนายกฯ					นำเสนอความเห็นของพลเอกชวลิตที่ยืนยันจะสนับสนุนและพร้อมที่จะทำงานกับนายกฯ โดยไม่สนใจการวิจารณ์คำตัดสิน		

วันที่หก ประเด็นข่าว	สถานีโทรทัศน์						
	ช่อง 3.	ช่อง 5.	ช่อง 7.	ช่อง 9.	ช่อง 11.	ITV.	Nation Channel 8
1.แนวทางการเขียนคำ วินิจฉัยกลางคดี “ซุกหูน”	รายงานแนวทางการเขียนคำวินิจฉัยกลาง ออกมาให้คดีเข้าข่าย มาตรา 295 แต่จะนำไปเขียนไว้ในคำวินิจฉัยส่วนตน ไม่รวมไว้ใน คำวินิจฉัยกลาง				เสนอเฉพาะความ เห็นของนาย อภิสิทธิ์ รองหัวหน้า พรรคปชป.ที่เรียก ร้องให้เขียนตามข้อ เท็จจริง	เสนอเหมือนช่อง 3-5-7-9	มีการตั้งข้อสังเกต เกี่ยวกับแนวทางการ เขียนว่าอาจทำให้มิติ แตกต่างออกไปจาก เดิม
2.ความขัดแย้งระหว่าง พล.ต.สนั่นกับตุลาการฯ เสียงข้างมาก	รายงานข่าวกรณีที่นายสุจินดา ตุลาการฯเสียงข้างมาก ตอบรับ คำทำสาบานต่อหน้าวัดพระแก้วมรกตของพลตรีสนั่น เพื่อพิสูจน์ ความบริสุทธิ์ใจในการตัดสินคดี					รายงานเหมือนช่อง 3-5-7-9	
3.การยื่นเรื่องตรวจสอบ การทำงานของศาลฯของ พลตรีสนั่น	นำเสนอความเห็นของนักการเมืองทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน					เพิ่มเติม ความเห็นของนาย จาตุรนต์ รองหัวหน้าพรรค ไทยรักไทย	
4.ความเห็นของรอยเตอร์ ต่อการชนะคดี “ซุกหูน” ของนายกฯ						เห็นว่าการฟันผิดเป็นเพียง การรอดตัวในระยะสั้น แต่ ในระยะยาวต้องขึ้นอยู่กับ การแก้ปัญหาของประเทศ อย่างมีประสิทธิภาพตาม นโยบายที่วางไว้	

วันที่เจ็ด	สถานีโทรทัศน์						
	ช่อง 3.	ช่อง 5.	ช่อง 7.	ช่อง 9.	ช่อง 11.	ITV.	Nation Channel 8
1.ความขัดแย้งระหว่าง พล.ต.สนั่นกับตุลาการฯ เสียงข้างมาก	รายงานการตอบรับคำทำสาบานกลับของ พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์และ การถูกขู่ฆ่าของนายสุจินดา ตุลาการฯเสียงข้างมาก ตลอดจนความขัดแย้ง ระหว่างนายศักดิ์ ตุลาการฯเสียงข้างมากและนายพรชัยคณบดีคณะรัฐ ศาสตร์ ม.รามคำแหง				เสนอเฉพาะความ เห็นของตุลาการฯ เสียงข้างมากที่ พร้อมให้การตรวจ สอบหากมีหลัก ฐานว่ามีการรับสิน บอนจริง	ให้รายละเอียดเพิ่ม เต็มในส่วนของพล ตริสนั่น, นายสุ จินดาและนายศักดิ์	หยิบประเด็นความ ขัดแย้งมาวิเคราะห์ ให้เห็นในอีกแง่ มุมหนึ่งว่าทำไม ตุลาการฯเสียงข้าง มากจึงกลายเป็น จำเลยของสังคม โดยชี้ให้เห็นว่าเป็น เพราะมาตรา 295
2.การขอตรวจสอบรายงานการประชุมของศาลฯ	รายงานกรณีที่นายศิริวัฒน์ ลูกชายของ พล.ต.สนั่น พร้อมกับเพื่อน ส.ส. พรรคประชาธิปัตย์ ได้ยื่นหนังสือขอตรวจสอบรายงานการประชุม ของศาลฯในวันตัดสินคดีเพื่อนำไปเผยแพร่และเปรียบเทียบกับคดีที่ได้ตัดสินไปแล้ว						
3. การเรียกร้องให้เขียนคำ วินิจฉัยกลางโดยเร็ว	รายงานการเดินทางมาที่ศาลฯของกลุ่มนักศึกษารามคำแหงที่เรียกร้องให้ ตุลาการฯเสียงข้างมากเขียนคำวินิจฉัยกลางโดยเร็ว					รายงานเหมือนช่อง 3-5-7-9	

วันที่เจ็ด (ต่อ)	สถานีโทรทัศน์						
	ช่อง 3.	ช่อง 5.	ช่อง 7.	ช่อง 9.	ช่อง 11.	ITV.	Nation Channel 8
4.การส่งรายงานการประชุมตุลาการศาลฯในวันที่ 3 สิงหาคม 44	รายงานการจัดส่งรายงานการประชุมตุลาการศาลฯในวันตัดสินคดีไปให้ทาง ส.ส. ของพรรคประชาธิปัตย์ที่ได้ยื่นหนังสือขอตรวจสอบมา						
5.การเรียกร้องให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในคดี “ชุกหูน” ของนายกษัตริย์ เป็นโมฆะ						เสนอข่าวสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) ให้เหตุผลว่าเพราะได้สร้างความเคลือบแคลงให้กับสังคมและไม่สามารถนำมาเป็นผลบังคับใช้ได้	
6.การขอตรวจสอบการทำหน้าที่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ	ตัวแทนองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ยื่นหนังสือต่อรองประธานวุฒิสภา ให้ตรวจสอบการทำหน้าที่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ลงมติคดี “ชุกหูน” ของนายกษัตริย์						

วันที่แปด	สถานีโทรทัศน์						
	ช่อง 3.	ช่อง 5.	ช่อง 7.	ช่อง 9.	ช่อง 11.	ITV.	Nation Channel 8
1. การ จัด ส่ง รายงาน การประชุมในวันตัดสินคดี	รายงานการจัดส่งรายงานการประชุมตุลาการศาลฯในวันตัดสินคดีไปให้ทาง ส.ส. ของพรรคประชาธิปัตย์ที่ได้ยื่นหนังสือขอตรวจสอบมา						
2. การขอตรวจสอบการทำหน้าที่ของตุลาการฯ	ตัว แทน องค์ การ นัก ศึกษา มหาวิทยาลัย ราม คำแหง ได้ ยื่น หนังสือ ต่อ รองประธานวุฒิสภา ให้ตรวจสอบการทำหน้าที่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ลงมติคดี "ซุกหูน" ของนายกษทักษิณ			เสนอเฉพาะความเห็นของเลขาธิการศาลฯที่เห็นว่าต้องอยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญ		รายงานเหมือนช่อง 3-5-7-9	เพิ่มเติมความเห็นของนายชวน ผู้นำฝ่ายค้านที่สนับสนุนการตรวจสอบ
3.การขอให้ยุติความขัดแย้ง	นำเสนอความเห็นของ พ.ต.ท.ทักษิณที่ขอร้องให้ทุกฝ่ายยอมรับผลการตัดสินและหันมาจับมือร่วมกันแก้ไขปัญหา						
4.ความขัดแย้งของตุลาการฯ	นำเสนอกรณีการฟ้องร้องระหว่างนายศักดิ์ ตุลาการฯเสียงข้างมากกับนายพรชัย คณบดีคณะรัฐศาสตร์ ม.รามคำแหง						นำเสนอเหมือนช่อง 3-5-7-9
5.การวิเคราะห์การจบลงของคำวิจารณ์ในคดี "ซุกหูน"	สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย						นำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ประกอบเพื่อชี้ให้เห็นว่าคำวิจารณ์จะจบลงหรือไม่ขึ้นอยู่กับแรงขับเคลื่อนของพลตรีสนั่น

วันที่แปด (ต่อ) ประเด็นข่าว	สถานีโทรทัศน์						
	ช่อง 3.	ช่อง 5.	ช่อง 7.	ช่อง 9.	ช่อง 11.	ITV.	Nation Channel 8
6.การเรียกร้องให้คำ วินิจฉัยของศาลฯในคดี “ซุกหุ่่น”ของนายกฯเป็น โมฆะ						สหพันธ์นิสิตนักศึกษา แห่งประเทศไทย (สน นท.) ให้เหตุผลว่า เพราะได้สร้างความ เคลือบแคลงให้กับ สังคมและไม่สามารถ นำมาเป็นผลบังคับใช้ ได้	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.2 ความยาวของข่าว

จากการศึกษา ผู้วิจัยได้คำนวณความยาวของการเสนอข่าวคดี “ซุกหุ้” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ที่นำเสนอในช่วงข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 - ช่อง 5 - ช่อง 7 - ช่อง 9 - ช่อง 11 - ช่องไอทีวี - ช่อง Nation Channel 8 ตั้งแต่วันที่ 3 - 10 สิงหาคม 2544 รวมระยะเวลา 8 วัน ดังตารางที่ 5.2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.2 แสดงระยะเวลาจำนวนนาทีของการนำเสนอข่าวคดี “ซุกหุ่่น” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ในช่วงข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11, ไอทีวี, Nation Channel 8 ในช่วงระหว่างวันที่ 3-10 สิงหาคม 2544

ลำดับวันที่ เสนอข่าว	ช่อง 3. (นาที) (17.00-17.30น.), (19.30-20.15 น.)	ช่อง 5. (นาที) (19.15-20.15 น.)	ช่อง 7.(นาที) (18.00-18.30 น.), (19.30-20.20 น.)	ช่อง 9.(นาที) (19.00-20.30 น.)	ช่อง 11.(นาที) (18.30-20.30 น.)	ไอทีวี (นาที) (19.00-20.45 น.)	CH 8 (นาที) (21.00-21.55 น.)
วันแรก	4.6	5.2	6.2	6.7	7.2	14.7	12.8
วันที่สอง	3.5	4.7	4.3	5.3	2.5	10.5	9.7
วันที่สาม	4.4	5	4.8	6	4	12	15
วันที่สี่	2	6	3.5	7.8	4.9	8.5	9
วันที่ห้า	3	4	3.6	5	2.8	8	7.8
วันที่หก	3	3.1	3.6	4.5	2.9	6	5.3
วันที่เจ็ด	3.7	4.2	4.8	5.2	2.8	7.5	6
วันที่แปด	3.2	3.5	4.2	3.8	3	7	5.8
รวม	<u>27.4</u>	<u>35.7</u>	<u>35</u>	<u>44.3</u>	<u>30.1</u>	<u>74.2</u>	<u>71.4</u>

จากตารางที่ 5.2 ผู้วิจัยสรุปได้ว่าสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ใช้ระยะเวลาในช่วงข่าวภาคค่ำในการนำเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” มากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 จำนวน 74.2 นาที รองลงมา คือ สถานีโทรทัศน์ Nation Channel 8 ใช้ระยะเวลา 71.4 นาที อันดับที่ 3 คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 ใช้ระยะเวลา 44.3 นาที อันดับที่ 4 คือ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ใช้ระยะเวลา 35.7 นาที อันดับที่ 5 คือ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ใช้ระยะเวลา 35 นาที อันดับที่ 6 คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ใช้ระยะเวลา 30.1 นาที และอันดับสุดท้าย คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ใช้ระยะเวลา 27.4 นาที

จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับความยาวในการนำเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนันทนา ชินวัตร ในรายการข่าวภาคค่ำ จะเห็นได้ว่าสถานีโทรทัศน์ไอทีวีใช้ระยะเวลาในการนำเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ในช่วงข่าวภาคค่ำมากที่สุด โดยมีการให้รายละเอียดของข่าวเป็นปริมาณมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเด็นข่าวเดียวกันกับกับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่ามีบางประเด็นข่าวที่ถูกนำเสนอเพียงแค่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีเท่านั้น ได้แก่ การนำเสนอความคิดเห็นของสื่อต่างประเทศต่อการชนะคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนันทนา เป็นต้น

จากภาพรวมในการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี สิ่งที่ผู้วิจัยสังเกตได้คือ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ไม่มีการนำเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” โดยการวิพากษ์วิจารณ์หรือวิเคราะห์เจาะลึกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีเหมือนช่อง Nation Channel 8 ซึ่งอาจเป็นเพราะ พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นผู้ถือหุนใหญ่ในสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ถึงแม้จะไม่ได้เข้ามาบริหารงานของสถานีโดยตรง การเสนอข่าวคดีดังกล่าวของทางสถานีจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงบ้างไม่มากก็น้อย ซึ่งสถานีได้พยายามเสนอข่าวให้มีประเด็นข่าวที่หลากหลาย และให้รายละเอียดของข่าวที่ค่อนข้างมาก เหมือนเป็นการหลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์คดีดังกล่าวโดยหันไปเสนอข่าวที่เน้นความหลากหลายแทน

สถานีโทรทัศน์ Nation Channel 8 ใช้ระยะเวลาในการนำเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ในช่วงข่าวภาคค่ำเป็นอันดับที่สอง เนื่องจากมีรูปแบบการนำเสนอข่าวที่แตกต่างจากสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ โดยมักจะนำเสนอประเด็นข่าวที่เป็นความเห็น การตั้งข้อสงสัยในประเด็นการพิจารณาคดีหรือมุมมองของฝ่ายต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดี ทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการพิจารณาคดี ตลอดจนการนำเสนอบทวิเคราะห์ของผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นประเด็นข่าวที่ผู้วิจัยไม่พบการนำเสนอข่าวนี้ในช่วงข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 - ช่อง 5 - ช่อง 7 - ช่อง 9 - ช่อง 11 - ช่องไอทีวี แต่พบว่ามีนำเสนอในสถานีโทรทัศน์ Nation Channel 8 เท่านั้น

ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ว่าสาเหตุที่สถานีโทรทัศน์ช่อง Nation Channel 8 สามารถนำเสนอประเด็นข่าวที่เป็นบทวิเคราะห์ หรือข้อมูลที่เป็นการแสดงความคิดเห็นที่นอกเหนือจากการนำเสนอเหตุการณ์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในแต่ละวันนั้น เนื่องจากลักษณะของโครงสร้างองค์กรของสถานีโทรทัศน์ Nation Channel 8 เป็นบริษัทธุรกิจเอกชน เป็นกลุ่มสื่อมวลชนที่เกิดขึ้นล่าสุด และมีจุดยืนในการนำเสนอข่าวอย่างมีแบบแผนของตนเอง ยึดถือในอิสรภาพในการนำเสนอข่าว และกล้าวิพากษ์วิจารณ์โดยปราศจากอคติใด ๆ การเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนครินทร์ ชินวัตร จึงมีรูปแบบที่โดดเด่น โดยมีการนำเสนอข่าวสารอย่างฉับไว เทียบตรง และมีรูปแบบการนำเสนอข่าวให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เป็นสถานีที่เสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ในระหว่าง 8 วันที่มีความยาวนานที่สุดใน 7 ช่อง ผู้วิจัยพบว่ามี การเสนอข่าวที่คล้ายคลึงกับสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 - ช่อง 7 - ช่อง 9 คือมีลักษณะการรายงานข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน โดยมีได้มีการเจาะลึกเบื้องหน้า เบื้องหลังของคดีมานำเสนอ มีการนำเสนอความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ โดยสถานีได้นำเสนอความคิดเห็นที่ค่อนข้างหลากหลายและครอบคลุมในทุก ๆ ฝ่าย การเสนอข่าวจึงไม่ได้ส่งผลกระทบต่อใครคนใดคนหนึ่งเป็นสำคัญ ไม่ได้มีการเสนอมุมมองความคิดเห็นของสื่อลงไปด้วย การเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของทางสถานีจึงเป็นในลักษณะของการให้ข้อมูลแก่ประชาชนได้รับทราบว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง เป็นการทำงานตามแนวนโยบายการเสนอข่าวของสถานีอย่างปกติ โดยไม่ได้มีการกำหนดนโยบายใด ๆ ขึ้นมาเป็นพิเศษสำหรับการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” นี้โดยเฉพาะ

จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับระยะเวลาในการนำเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ช่วงข่าวภาคค่ำ ผู้วิจัยได้นำวันที่มีระยะเวลาการนำเสนอข่าวนี้น่าสนใจ ได้แก่

วันแรกของการนำเสนอข่าว เป็นวันที่ทุกสถานีแม้แต่สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ซึ่งมีระยะเวลาการนำเสนอข่าวน้อยที่สุดก็นำเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ในความยาวที่มากกว่าปกติ นับได้ว่าเป็นวันที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 มีระยะเวลาการนำเสนอข่าวคดีนี้ที่ยาวที่สุดใน 8 วัน ซึ่งก็เนื่องมาจากเป็นวันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยในคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีนครินทร์ ชินวัตร ซึ่งถือได้ว่าเป็นวันที่ประชาชนและสื่อมวลชนกำลังรอคอยผลมติของคดีนี้อยู่ ในวันแรกนี้มีการนำเสนอประเด็นข่าวทั้งหมด 9 ประเด็น ซึ่งเป็นจำนวนประเด็นข่าวที่มากที่สุด ใน 8 วัน ทุกช่องมีการรายงานผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ได้ตัดสินให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร โดยสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, และ 9 เน้นการรายงานผลการตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนสถานีโทรทัศน์ช่อง 11, ไอทีวี และ Nation Channel 8 จะให้นำเสนอรายละเอียดของเหตุผลในการตัดสินของตุลาการ 8 เสียง เพิ่มเติมจากการรายงานเพียงผลพิพากษาคดีเท่า

นั้น. เนื่องจากเห็นว่าการโอนหุ้นให้คนรับใช้ ยามรักษาความปลอดภัย พี่เลี้ยงเด็ก คนขับรถนั้น ซึ่งเป็น การใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทนไว้ในบัญชีนั้น ผู้ถูกร้องคือ พ.ต.ท.ทักษิณ อาจไม่รู้ว่าหุ้นเหล่านั้นอยู่ใน บรรดาคนรับใช้ เพราะภรรยาเป็นผู้ดำเนินการทุกอย่าง โดยคิดว่าไม่จำเป็นต้องแจ้งต่อ ป.ป.ช. จึงเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาจงใจปกปิดการแจ้งทรัพย์สิน

มีการนำเสนอความเป็นมาของคดีตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุดคดี การนำเสนอภาพข่าวการออกมา แสดงความยินดีของบุคคลต่าง ๆ ต่อการชนะ คดีของ พ.ต.ท.ทักษิณ อีกทั้งสถานีโทรทัศน์ช่อง 7, 11, และ ไอทีวี ได้นำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จึงทำให้วันแรกของการนำเสนอข่าว คือวันที่ 3 สิงหาคม เป็นวันที่มีความยาวในการนำเสนอข่าว “ชุกหุ้น” มากที่สุด

วันที่สามของการนำเสนอข่าว โดยส่วนรวมแล้วสถานีช่องต่างๆ ได้มีการนำเสนอเรื่องการตั้ง ข้อสงสัยในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ การนำเสนอข่าวโดยรวมเป็นนำเสนอคำวิจารณ์ต่อผลการลง มติของศาลรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะความเคลือบแคลงในมาตรา 295 โดยสถานีโทรทัศน์ไอทีวี และ Nation Channel 8 นำเสนอในประเด็นข่าวที่ให้รายละเอียดที่มากกว่าช่องอื่นๆ คือมีการอธิบายถึง เหตุผลและข้อสงสัยของ ครป. ที่มีต่อคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจนเป็นเหตุให้ต้องออกมาแสดงความ คิดเห็นและต่อว่าการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้สถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ได้นำเสนอความเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการยื่นเรื่อง ตรวจสอบการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญ มีเพียงสถานีโทรทัศน์ Nation Channel 8 เท่านั้นที่นำเสนอ บทวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีทักษิณภายหลังศาลรัฐธรรมนูญตัดสินให้พ้น ผิดจากคดี โดยมีการประมวลเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาประกอบการวิเคราะห์ด้วย

โดยสรุปแล้ววันที่สามของการนำเสนอข่าวนี้ จึงมีความยาวเป็นอันดับ 2 มีทั้งหมด 7 ประเด็น ข่าว แม้ว่าจะมีจำนวนข่าวน้อยกว่าวันที่สี่ของการนำเสนอข่าว ซึ่งมี 9 ประเด็นข่าว แต่เนื้อหาของข่าว ในวันที่สามส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอความคิดเห็นที่หลากหลายของฝ่ายต่างๆ จึงมีความยาวในการนำ เสนอมากกว่า นอกจากนี้ยังเป็นประเด็นที่มีการวิพากษ์วิจารณ์กันค่อนข้างมากในสังคม จึงส่งผลให้ สื่อมุ่งเสนอประเด็นข่าวดังกล่าวค่อนข้างมาก

5.3 ลำดับในการเสนอข่าว

จากการศึกษารายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ 7 สถานี ซึ่งได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3,5,7,9,11, ไอทีวี และ Nation Channel 8 ผู้วิจัยได้ข้อสรุปของลำดับในการนำเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ดังตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 แสดงลำดับของการนำเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ในช่วงข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11, ไอทีวี, Nation Channel 8 ในช่วงระหว่างวันที่ 3-10 สิงหาคม 2544

ลำดับวันที่นำเสนอข่าว	ช่อง 3. (ลำดับที่)	ช่อง 5. (ลำดับที่)	ช่อง 7. (ลำดับที่)	ช่อง 9. (ลำดับที่)	ช่อง 11. (ลำดับที่)	ไอทีวี (ลำดับที่)	Nation Channel 8 (ลำดับที่)
วันแรก	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง
วันที่สอง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง
วันที่สาม	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง
วันที่สี่	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง
วันที่ห้า	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง
วันที่หก	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง
วันที่เจ็ด	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง
วันที่แปด	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง
รวม	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง	หนึ่ง

จากตารางแสดงลำดับในการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ในช่วงข่าวภาคค่ำ ตั้งแต่เวลา 17.00 – 21.55 น. ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11, ไอทีวี, Nation Channel 8 ในช่วงระหว่างวันที่ 3-10 สิงหาคม 2544 ผู้วิจัยสรุปได้ว่าสถานีโทรทัศน์ทุกช่องได้นำเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ในอันดับที่ 1 มากที่สุด

สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ข่าวคดี “ซุกหูน” ได้ถูกเสนอเป็นลำดับแรกของข่าวภาคค่ำตลอดช่วงระยะเวลา 8 วัน ซึ่งสำหรับในวันธรรมดานั้นทางสถานีได้มีการแบ่งการเสนอข่าวภาคค่ำออกเป็น 2 ช่วง คือ 17.00 – 17.30 น. และ 19.30 – 20.15 น. โดยข่าวคดี “ซุกหูน” ก็ได้ถูกเสนอเอาไว้เป็นลำดับแรกของ

ข่าวภาคค่ำในช่วง 17.00 น. ส่วนในวันเสาร์และอาทิตย์นั้นมีเพียงช่วงเดียว คือ 19.30 – 20.15 น. ซึ่งข่าวคดี “ซุกหูน” ก็ได้ถูกนำเสนอเป็นลำดับแรกเช่นกัน จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ได้ให้ความสำคัญกับการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร พอสมควร เพราะข่าวที่ถูกเสนอในช่วงข่าวภาค 17.00 น. นั้นถือเป็นข่าวที่ถูกคัดเลือกมาแล้วว่าเป็นข่าวเด่นของวัน และอยู่ในความสนใจของประชาชน ดังนั้น เมื่อข่าวคดี “ซุกหูน” ได้ถูกนำเสนอในช่วงเวลาดังกล่าว ก็เท่ากับว่าสถานีโทรทัศน์ได้ถือวาคดีนี้เป็นคดีสำคัญและประชาชนควรรับรู้

สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ตลอดช่วงระยะเวลา 8 วัน ข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตรนั้นได้ถูกนำเสนอเป็นลำดับแรก ซึ่งกองบรรณาธิการข่าวได้ให้ความเห็นว่าเนื่องจากข่าวคดีดังกล่าวเป็นข่าวเด่นและสำคัญ มีคนให้ความสนใจมาก อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรงด้วย ทางสถานีจึงได้นำเสนอข่าวคดีดังกล่าวมาไว้เป็นลำดับแรก ๆ

สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ในการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร นั้นพบว่า ข่าวคดี “ซุกหูน” ได้ถูกยกมานำเสนอเป็นลำดับแรกในการเสนอข่าวภาคค่ำของทางสถานี ซึ่งกองบรรณาธิการให้ความเห็นว่าเหตุที่เลือกข่าวคดี “ซุกหูน” ขึ้นมานำเสนอเป็นข่าวแรก ๆ นั้นเพราะเป็นข่าวใหญ่ที่อยู่ในความสนใจของประชาชนในช่วงนั้นและเป็นข่าวที่ประชาชนอยากรู้มากที่สุดด้วย

สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 สถานีได้นำเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ในลำดับแรกของช่วงข่าวภาคค่ำ ซึ่งเหตุผลในการนำเสนอก็เหมือนกับสถานีอื่น ๆ ที่วาคดีดังกล่าวเป็นที่สนใจของประชาชนจำนวนมาก หลาย ๆ คนกำลังรอคอยวันที่ พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นอิสระจากการถูกดำเนินคดี ดังนั้น สถานีจึงได้นำเสนอข่าวคดีดังกล่าวมาเป็นข่าวแรก

สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ได้ถูกนำเสนอเป็นลำดับแรกของช่วงข่าวภาคค่ำ เนื่องจากวาคดีดังกล่าวเป็นเรื่องของผู้เฒ่า ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงและเป็นเรื่องของการกำหนดชะตาชีวิตของประเทศ จึงต้องให้ความสำคัญ

สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตรได้ถูกเสนอไว้ในลำดับแรกของข่าวภาคค่ำเนื่องจากประชาชนยังคงให้ความสนใจและติดตามการเสนอข่าวคดีนี้อย่างต่อเนื่อง

สถานีโทรทัศน์ Nation Channel 8 จากการทำข่าวคดี “ซุกหุ้่น” ยังคงเป็นที่ติดตามและได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างต่อเนื่องเช่นนี้ ทางสถานีจึงได้นำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับคดีดังกล่าวเอาไว้ลำดับที่ 1 ของข่าวภาคค่ำเสมอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสนอข่าวโทรทัศน์คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร” เกิดขึ้นมาจากกรณีที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้เข้ามาเล่นการเมืองไปพร้อม ๆ กับการเข้าถือหุ้นใหญ่ในองค์กรสื่อควบคู่กันไปด้วย ซึ่งเมื่อ พ.ต.ท.ทักษิณ ต้องถูกดำเนินคดีในข้อหาจงใจปกปิดและแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือ ที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า “ซุกหูน” และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีด้วยนั้นก็เกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างมากเกี่ยวกับการเสนอข่าวคดีดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการเสนอข่าวคดีดังกล่าวที่ถูกรายงานผ่านทางรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ 7 สถานี คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3-5-7-9-11-ไอทีวี-Nation Channel 8 โดยมีปัญหำนำวิจัยในการวิจัยเรื่องนี้คือ

1. สถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง (3-5-7-9-11-ไอทีวี-Nation Channel 8) ได้เสนอข่าว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร แตกต่างกันหรือไม่
2. บริบททางสังคมมีผลต่อการเสนอข่าว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตรที่เสนอผ่านทางสถานีโทรทัศน์หรือไม่ อย่างไร

6.1 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลของการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

6.1.1 สถานีโทรทัศน์ช่อง 3-5-7-9-11-ไอทีวี-Nation Channel 8 มีการนำเสนอข่าว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร แตกต่างกัน ดังนี้

จากการศึกษาประเด็นข่าวคดี “ซุกหูน” ที่ถูกเสนอผ่านทางรายการข่าวภาคค่ำของทุกสถานี จะเห็นได้ว่ามีหลายประเด็นข่าวที่ได้ถูกนำเสนอ (ดังตารางที่ 5.1) แต่ที่โดดเด่นและสามารถพบเห็นได้ในข่าวของทุก ๆ สถานี คือ ประเด็นการวิพากษ์วิจารณ์การพิจารณาคดี “ซุกหูน” ของศาลรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะเป็น การออกมาโจมตีการทำงานขององค์กรอิสระของ พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ การที่กลุ่มนักศึกษได้ออกมาเรียกร้องให้มีการตรวจสอบการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญ หรือแม้แต่การวิพากษ์

วิจารณ์การตีความกฎหมายรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะมาตรา 295 จนถึงขนาดให้มีการแก้ไขกฎหมายกันใหม่ ตลอดจนการยื่นหนังสือขอรายงานการประชุมของศาลรัฐธรรมนูญในวันตัดสินคดีของสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่เป็นผลพวงมาจากการพิจารณาคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร แทบทั้งสิ้น จนทำให้ความเชื่อมั่นและความศรัทธาในองค์กรอิสระลดน้อยลง โดยสถานีโทรทัศน์ทุกช่องก็ได้ติดตามประเด็นนี้มานำเสนออย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลา 8 วันที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ทุกสถานีจะนำเสนอประเด็นข่าวไปในทิศทางเดียวกันดังที่กล่าวมาข้างต้น แต่ทุกสถานีก็ไม่ได้นำเสนอข่าวเหมือนกันหมดทุกข่าว บางครั้งสถานีบางสถานีก็ไม่ได้นำเสนอข่าวที่สถานีอื่นๆ ได้นำเสนอ ที่เห็นเด่นชัด ก็คือ การเสนอข่าวของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ที่มุ่งนำเสนอข่าวจากแหล่งข่าวที่เป็นทางการเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งข่าวจากทางฝั่งรัฐบาล หรือนักวิชาการ ส่วนแหล่งข่าวจากฝ่ายตรงข้ามหรือข่าวที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของรัฐบาล ทางสถานีมักจะไม่นำเสนอหรือจะนำเสนอก็ต่อเมื่อประเด็นนั้นน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อประชาชน นอกจากนี้ประเด็นข่าวที่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์หรือการโจมตีระหว่างสองฝ่าย ทางสถานีมักจะไม่นำเสนอหรือมุ่งนำเสนอเฉพาะความเห็นของฝั่งที่เป็นแหล่งข่าวของทางการมากกว่าอีกฝั่งหนึ่ง จึงทำให้เห็นภาพการเสนอข่าวที่เอนเอียงไปทางฝ่ายรัฐบาลเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจากการเป็นองค์กรสื่อที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐบาล มีนโยบายในการเสนอข่าวที่เน้นการประชาสัมพันธ์รัฐบาลเป็นหลัก เน้นเนื้อหาที่เป็นสารประโยชน์มากกว่าข่าวที่เป็นกระแสทั่วไป จึงส่งผลให้การเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 แตกต่างจากสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น

ส่วนสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 – 5 – 7 – 9 มีการนำเสนอข่าวที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน คือ เน้นการรายงานข่าวไปตามเหตุการณ์จริงหรือข่าวสารที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน โดยไม่ได้เน้นการวิพากษ์วิจารณ์เป็นสำคัญ มีการนำเสนอข่าวที่หลากหลายและครอบคลุมในทุก ๆ ฝ่าย ซึ่งก็เนื่องมาจากการเป็นสถานีของรัฐ แม้ว่าสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 และ 7 จะเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาดำเนินการ แต่ก็เป็นการรับสัมปทานมาจากหน่วยงานของรัฐ ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 ดำเนินงานโดยกองทัพบก และ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ดำเนินงานในรูปแบบของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งก็ถือว่าเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การดูแลของรัฐเช่นเดียวกัน ดังนั้น การเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ที่ออกมาจึงเป็นเพียงแค่การรายงานข่าวหรือข้อมูลไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้น ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร หรือมีความคิดเห็นอย่างไร โดยที่ไม่ได้มีการสอดแทรกความคิดเห็นใดๆ ของสื่อลงไปด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การเสนอข่าวของทั้ง 4 สถานีก็ยังคงมีความแตกต่างกันบ้างในบางประเด็นข่าว ตลอดจนความยาวของข่าวก็ได้แตกต่างกันออกไปด้วยตามการให้รายละเอียดของข่าว

สำหรับสถานีโทรทัศน์ช่องไอทีวี และ Nation Channel 8 มีลักษณะการเสนอข่าวที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน คือ มีการให้รายละเอียดของข่าวที่ค่อนข้างมาก เนื่องจากทั้ง 2 สถานีถือได้ว่าเป็นสถานีข่าวยุคใหม่ที่เน้นทางด้าน การเสนอข่าวสารเป็นหลัก ข่าวที่ออกมาจึงค่อนข้างละเอียดและมีความหลากหลายมากกว่าข่าวที่ถูกนำเสนอในสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น แต่อย่างไรก็ตาม การเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของทั้ง 2 สถานีก็ยังคงมีส่วนที่แตกต่างกัน นั่นคือ สถานีโทรทัศน์ช่อง Nation Channel 8 ได้มีการวิเคราะห์เจาะลึกเบื้องหน้าเบื้องหลังเกี่ยวกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ด้วย มีการตั้งข้อสังเกตหรือนำเสนอแง่มุมใหม่ ๆ โดยนำข้อมูลที่ทางสถานีได้รวบรวมมาเข้ามาประกอบ ตลอดจนการสรุปเหตุการณ์แวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงความเป็นไปในอนาคต ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีกลับไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์กันในประเด็นใด ๆ เลย ทั้ง ๆ ที่จุดเด่นหรือภาพการเสนอข่าวของสถานีได้เน้นการเจาะลึกและการวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งนั่นก็เนื่องมาจากโครงสร้างองค์กรที่ได้เข้ามาเป็นตัวกำหนดการเสนอข่าวของสถานี การที่บริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ของตระกูลชินวัตร ได้เข้ามาถือหูนใหญ่ในสถานีโทรทัศน์ไอทีวี จึงส่งผลให้การเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรืทักษิณ ชินวัตร เน้นการให้รายละเอียดและความหลากหลายของข่าวเป็นหลัก โดยไม่ได้มีการเจาะลึกเบื้องหน้าเบื้องหลังในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดี “ซุกหูน”

6.1.2 บริบทสังคมมีผลต่อการเสนอข่าว คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรืทักษิณ ชินวัตรที่เสนอผ่านทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3,5,7,9,11,ไอทีวี และ Nation Channel 8 ถึงแม้ว่าจากการสัมภาษณ์กองบรรณาธิการข่าวของแต่ละสถานีจะบอกเหมือนกันว่าบริบทสังคมไม่มีผลต่อการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรืทักษิณ ชินวัตร เพราะการเสนอข่าวได้เน้นการรายงานข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละวันให้ประชาชนได้รับทราบ โดยไม่ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับคดีดังกล่าว จึงส่งผลให้สถานีโทรทัศน์มองว่าบริบทสังคมที่เกิดขึ้นไม่มีผลต่อการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของทางสถานี

แต่จากการศึกษาการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานี ผู้วิจัยพบว่าบริบทสังคมได้มีผลต่อการเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรืทักษิณ ชินวัตร เนื่องจากการคัดเลือกข่าวมานำเสนอนั้น ทุกสถานีจะพิจารณาว่าข่าวใดเป็นข่าวเด่นและประชาชนหรือสังคมกำลังให้ความสนใจ สื่อก็จะคัดเลือกข่าวนั้นมานำเสนอ ซึ่งจะเห็นได้ว่าข่าวคดี “ซุกหูน” ที่ถูกเสนอผ่านทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานีนั้น ข่าวที่ออกมาค่อนข้างเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ เน้นมาทางด้านของศาลรัฐธรรมนูญ เพราะกระแสสังคมในช่วงนั้นได้มุ่งไปที่การพิจารณาการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญเสียเป็นส่วนใหญ่ เป็นประเด็นที่สังคมกำลังวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง สื่อจึงได้รายงานข่าวดังกล่าว ตลอดจนนำเสนอความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ว่าแต่ละคนมีความเห็นอย่างไรต่อประเด็นที่กำลังเป็นข้อถกเถียงกันในสังคม ซึ่งเราก็จะได้รับทราบข้อมูลแล้วว่ามิเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้างและใครมีความคิดเห็น

อย่างไรบ้าง โดยที่เราไม่สามารถรู้ได้ว่าข้อมูลไหนเป็นข้อมูลที่ถูกต้องเพราะสื่อไม่ได้มีการนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมอื่น ๆ สื่อเพียงแค่นำเสนอข้อมูลข่าวสารตามที่เกิดขึ้นจริงในสังคมเท่านั้น และถึงแม้ว่าบางสถานีจะมีการวิพากษ์วิจารณ์บ้าง แต่การวิจารณ์นั้นก็ได้นำถึงกระแสสังคมด้วย โดยการยกเอาข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการวิเคราะห์เหล่านั้น เพื่อให้เห็นว่าข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและอาจเป็นไปได้ ไม่ใช่เป็นการวิเคราะห์ลอย ๆ โดยไม่มีการอ้างข้อมูลหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาสนับสนุน

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การเสนอข่าวโทรทัศน์คดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ ชินวัตร ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสันนิษฐานในการวิจัยไว้ในบทที่ 1 ว่า การเสนอข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ ชินวัตร ที่ถูกรายงานผ่านทางสถานีโทรทัศน์ 7 สถานี คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 – 5 – 7 – 9 – 11 – ไอทีวี – Nation Channel 8 มีความแตกต่างกันตามปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ซึ่งผู้วิจัยได้ผลสรุปจากการศึกษาวิจัยตรงตามข้อสันนิษฐาน คือ พบว่าการเสนอข่าวได้แตกต่างกันตามปัจจัยภายในและภายนอก ดังนี้

ปัจจัยภายใน

1. **โครงสร้างองค์กรสื่อ** ผู้วิจัยพบว่าโครงสร้างองค์กรได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อ การเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ ซึ่งถ้าพิจารณาตามจริงแล้ว สถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานีล้วนอยู่ภายใต้ การดูแลของหน่วยงานรัฐทั้งสิ้น แม้จะมีบางสถานีที่ให้เอกชนรับสัมปทานไปดำเนินงาน แต่ผู้ควบคุมดูแลที่แท้จริงก็ยังคงเป็นของรัฐเช่นเดิม ดังนั้น การทำงานขององค์กรสื่อโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อโทรทัศน์จึง ถูกควบคุมอยู่ภายใต้กรอบที่กำหนดโดยรัฐบาลทั้งสิ้น ทำให้องค์กรสื่อไม่มีอิสระหรือเสรีภาพเต็มที่ในการรายงานข่าวออกไปสู่สาธารณชนเพราะจะต้องคำนึงถึงนโยบายของสถานีที่ถูกกำหนดโดยรัฐเป็นสำคัญ และการถูกควบคุมนี้ก็ได้ส่งผลกระทบต่อ การเสนอข่าวของสถานี ที่เห็นได้เด่นชัดที่สุด คือ การเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ที่โครงสร้างองค์กรได้เข้ามากำหนดการเสนอข่าวของสถานี เพราะข่าวได้โน้มเอียงไปทางฝ่ายของรัฐบาลอย่างเห็นได้ชัดอันสืบเนื่องมาจากการเป็นสื่อของรัฐโดยตรง ซึ่งก็ตรงกับแนวคิดของ Herbert J.Gans ที่เชื่อว่าการเสนอข่าวจะมีความลำเอียงตามโครงสร้างขององค์กรสื่อ เพราะองค์กรสื่อเองก็คงไม่สามารถเสนอข่าวที่จะก่อให้เกิดผลเสียต่อองค์กรตนเองอยู่แล้ว เพราะมันหมายถึงความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อองค์กรสื่อ นั้น ๆ ด้วย ซึ่งถ้าหากผู้บริหารขององค์กรสื่อคนไหนถูกวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อมวลชนในทางลบ ความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนที่มีต่อคน ๆ นั้นย่อมตกลงไป

อย่างไรก็ตาม บางครั้งการเสนอข่าวของบางสถานีก็ได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างองค์กรสื่อ ดังจะเห็นได้จากสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะนายกรัฐมนตรี ได้เข้าถือหุ้นใหญ่ในสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ซึ่งถึงแม้จะมีการโอนหุ้นให้บุคคลอื่นไปแล้ว แต่บริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ก็ยังคงเป็นธุรกิจของตระกูลชินวัตร อยู่ และจากการเข้ามาถือหุ้นครั้งนี้ก็ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและปัญหาขึ้นมากมายภายในองค์กร เหตุการณ์ที่สำคัญ คือ การปลดพนักงานฝ่ายข่าว จำนวน 23 คนออกจากงาน เนื่องจากมีการเสนอข่าวที่ส่งผลกระทบต่อผู้บริหารขององค์กร และจากผลพวงของเหตุการณ์ครั้งนั้น จึงส่งผลให้การเสนอข่าวคดี “ซุกหุ้น” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ที่ออกมาจึงเป็นเพียงแค่การรายงานข่าวให้ประชาชนได้รับทราบเท่านั้น

ในขณะที่ การเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง Nation Channel 8 ได้มีการวิเคราะห์เจาะลึก และวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งถ้ามองกันตามความเป็นจริงแล้ว สถานีก็ยังคงอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐ แม้ว่าบริษัทเอกชนจะได้รับสัมปทานให้เข้ามาดำเนินงาน ดังนั้น การเสนอข่าวที่ส่งผลกระทบต่อเจ้าของสื่อก็ย่อมไม่เป็นผลดีต่อองค์กรสื่ออื่น ๆ ซึ่งนั่นก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สถานีโทรทัศน์ช่อง Nation Channel 8 ต้องถูกย้ายออกจากยูบีซีไปอยู่ที่ทีวีแชน จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะผ่านไปนานเท่าไร โครงสร้างองค์กรก็ยังคงมีบทบาทและเป็นสิ่งที่สื่อต้องคำนึงถึงในการเสนอข่าวของสถานีอยู่เช่นเดิม

2. **ระยะเวลาในการเสนอข่าวภาคค่ำ** ถือได้ว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เข้ามาเป็นตัวกำหนด การเสนอข่าวคดี “ซุกหุ้น” ของบางสถานี นั่นคือ การมีระยะเวลาในการเสนอข่าวน้อยทำให้การให้รายละเอียดของข่าวน้อยลงไปด้วย สังเกตได้จากการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 และ 7 ที่การเสนอข่าวภาคค่ำได้แบ่งออกเป็น 2 ช่วงเวลา โดยข่าวคดี “ซุกหุ้น” ได้ถูกเสนออยู่ในช่วงแรกของข่าวภาคค่ำเสมอ ซึ่งระยะเวลาในการเสนอข่าวก็ประมาณ 30 นาที และต้องเฉลี่ยไปเสนอข่าวอื่น ๆ ด้วยนอกเหนือจากข่าวคดี “ซุกหุ้น” ดังนั้น ระยะเวลาการเสนอข่าวที่จำกัดจึงทำให้ไม่สามารถให้รายละเอียดของข่าวได้มากเมื่อเปรียบเทียบกับสถานีช่องอื่น ๆ ซึ่งนั่นก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความยาวข่าวของคดี “ซุกหุ้น” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร แตกต่างกันไป

ปัจจัยภายนอก

ในส่วนของการศึกษาบริบททางสังคมที่เกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาคดี “ซุกหุ้น” โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสสังคมต่าง ๆ นั้น ผู้วิจัยพบว่า **บริบทสังคม** ได้เข้าไปมีบทบาทต่อการเสนอข่าวคดี “ซุกหุ้น” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร เพราะการที่สื่อจะเลือกประเด็นข่าวใดมานำเสนอนั้น สื่อก็

จะพิจารณาจากความเด่นของข่าวและความเป็นที่สนใจของประชาชนในขณะนั้น ซึ่งในช่วงนั้นถือได้ว่าข่าวคดี “ซุกหูน” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร เป็นข่าวที่กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชนค่อนข้างมาก สื่อจึงให้ความสำคัญกับการเสนอข่าวคดีนี้เป็นพิเศษ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าการเสนอข่าวของสื่อมักจะเป็นไปตามกระแสของสังคมในขณะนั้น สังคมกำลังให้ความสนใจหรือวิพากษ์วิจารณ์กันในประเด็นข่าวใด สื่อก็มักจะติดตามประเด็นข่าวนั้นมานำเสนอให้ประชาชนได้รับทราบเสมอ และการที่ข่าวคดี “ซุกหูน” ในช่วงหลังได้เน้นไปทางด้านของศาลรัฐธรรมนูญเป็นส่วนใหญ่ เพราะสังคมกำลังมีการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ประเด็นข่าวส่วนใหญ่ที่ออกมาจึงเน้นไปในส่วนนี้เป็นหลัก ซึ่งก็ทำให้เห็นว่าสื่อยังคงต้องคำนึงถึงบริบทสังคมด้วยก่อนที่จะมีการเสนอข่าวใดออกไป

6.3 ข้อเสนอแนะ

หากผู้ที่สนใจทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะให้ศึกษาผลกระทบของโครงสร้างองค์กรสื่อมวลชน ที่เป็นผู้ผลิตข้อมูลข่าวสาร และผลกระทบจากปัจจัยภายนอกองค์กร อันได้แก่ บริบทสังคม หรือกระแสประชาชน ว่ามีผลต่อการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนมากหรือน้อยเพียงใด และมีผลกระทบต่อการนำเสนอข่าวในแง่มุมใดบ้าง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ . การวิเคราะห์สื่อ –แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

คุณากร เพชรคง . “การวิเคราะห์ข่าวเมืองหลวง ข่าวท้องถิ่น และข่าวระดับชาติในรายการข่าวโทรทัศน์ไทย”. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

ดวงดาว รัตนโสภิตกุล และ เปรมวดี จันทร์วัฒนกุล . “โทรทัศน์มีบทบาทในการเสนอข่าวอย่างไร” .วารสารนิเทศศาสตร์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 สิงหาคม . 2518.

ดวงทิพย์ วรพันธ์ . ข่าวโทรทัศน์ สภาพแวดล้อมไทย วิธีการเผยแพร่กระจาย และการรับรู้ . เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาข่าวโทรทัศน์ . คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

ทินรัตน์ สัจจาพิทักษ์ . สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2546.

เทพชัย หย่อง . สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2546.

ธเรศวร์ ณะสมบุญณ์ . สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2546.

ธีรรัตน์ พันทวี . “การวิเคราะห์กรอบของกระบวนการผลิตข่าวโทรทัศน์”. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ปรมะ สตะเวทิน . การสื่อสารมวลชน. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพการพิมพ์, 2539.

พรสุรีย์ ณะศรีสีบวงส์ . “กระบวนการคัดเลือกข่าวโทรทัศน์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7” . นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

พูนสุข ภระมรทัต . “บทบาทของบรรณารักษารต่อการคัดเลือกข่าวโทรทัศน์ เพื่อการพัฒนาประเทศ”.

นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ยงยุทธ รักษาศรี . แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับข่าว. เอกสารการสอนชุดวิชาการข่าวและบรรณารักษาร.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช., 2530.

วิภา อุดมฉันท . สื่อมวลชนในญี่ปุ่น. กรุงเทพมหานคร : ที.พี.พรินท์ จำกัด, 2541.

ศิริพร วุฒิทวี . “การสำรวจพฤติกรรมการรับชม และความพึงพอใจของผู้ชมในกรุงเทพมหานครที่มีต่อ

รายการข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7”. วารสารศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

สำราญ ฉัตรโท . สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2546.

สุภาพชาย บุตรจันทร์ . สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2546.

อรนุช เลิศจรรยาภักษ์ . “โทรทัศน์ : วิธีคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของข่าวของสถานีโทรทัศน์ใน

กรุงเทพมหานคร”. วารสารศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

เอมจิต กิตติวัฒน์ . “การวิเคราะห์เนื้อหาความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ภาคค่ำ”. นิเทศศาสตรมหา

บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

Adam William C. "Network News Research in Perspective : A Bibliographic Essay". In Television Network News : Issues in Content Research. George Washington University, 1978.

Dunn Delmer. Public Officials and the Press. Reading, Mass. : Addison – Wesley Publishing Company, 1969.

Epstein Edward Jay. "The Selection of Reality". In What's News : The Media in American Society. San Francisco, Calif. : Institute for Contemporary Studies, 1981.

Julius K. Hunter. Broadcast News. Missouri : The C.V. Mosby, 1980.

Mitchell V. Charnley. Reporting. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc, 1996.

Gans Herbert J. "Political Bias and Structural Bias : Media and Politics in the United States". In Studies of Broadcasting : NHK, 1988.

Sigal Leon V. The Reporters and Officials : The Organization in Political of Newsmaking. Lexington, Mass. : D.C. Health, 1973.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวรวงศ์ลักษณ์ ประยูรวงศ์ สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษา
และวรรณคดีอังกฤษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เริ่มเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2543

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย